

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

2 Οκτωβρίου 2008

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ

Αρ Φύλλου 199

Φέρεται σε γνώση των χρηστών του παρακάτω κειμένου ότι η κωδικοποιημένη αυτή μορφή του αποτελεί χρηστικό εργαλείο νομικής πληροφόρησης και ότι σε καμία περίπτωση δεν υποκαθιστά τα επίσημα κανονιστικά κείμενα, όπως αυτά βρίσκονται δημοσιευμένα στο Φύλλο Εφημερίδας της Κυβέρνησης.

Η αρχική μορφή του Ν. 3699/2008 (ΦΕΚ 199/Α/2-10-2008)

Όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε με τους

- 1) Ν. 3748/2009 (ΦΕΚ 29/Α/19-2-2009)
- 2) Ν. 3794/2009 (ΦΕΚ 156/Α/4-9-2009)
- 3) Ν. 3848/2010 (ΦΕΚ 71/Α/19-5-2010)
- 4) Ν. 3879/2010 (ΦΕΚ 163/Α/21-9-2010)
- 5) Ν. 3966/2011 (ΦΕΚ 118/Α/24-5-2011)
- 6) Ν. 4115/2013 (ΦΕΚ 24/Α/30-1-2013)
- 7) Ν. 4186/2013 (ΦΕΚ 193/Α/17-9-2013)
- 8) Ν. 4229/2014 (ΦΕΚ 8/Α/10-1-2014)
- 9) Ν. 4264/2014 (ΦΕΚ 118/Α/15-5-2014)
- 10) Ν. 4342/2015 (ΦΕΚ 143/Α/9-11-2015)
- 11) Ν. 4368/2016 (ΦΕΚ 21/Α/12-2-2016)
- 12) Ν. 4415/2016 (ΦΕΚ 159/Α/6-9-2016)
- 13) Ν. 4452/2017 (ΦΕΚ 17/Α/15-2-2017)
- 14) Ν. 4465/2017 (ΦΕΚ 47/Α/4-4-2017)
- 15) Ν. 4473/2017 (ΦΕΚ 78/Α/30-5-2017)
- 16) Ν. 4485/2017 (ΦΕΚ 114/Α/4-8-2017)
- 17) Ν. 4505/2017 (ΦΕΚ 189/Α/8-12-2017)
- 18) Ν. 4547/2018 (ΦΕΚ 102/Α/12-6-2018)
- 19) Ν. 4559/2018 (ΦΕΚ 142/Α/3-8-2018)
- 20) Ν. 4589/2019 (ΦΕΚ 13/Α/29-1-2019)
- 21) Ν. 4638/2019 (ΦΕΚ 181/Α/18-11-2019)
- 22) Ν. 4692/2020 (ΦΕΚ 111/Α/12-6-2020)
- 23) Ν. 4713/2020 (ΦΕΚ 147/Α/29-7-2020)
- 24) Ν. 4823/2021 (ΦΕΚ 136/Α/03-08-2021)

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 3699/2008

Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση ατόμων με αναπηρία ή
με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. ⁽¹⁾

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Εκδίδομε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'

ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 1

Έννοιες - Σκοπός

1. Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση (ΕΑΕ) είναι το σύνολο των παρεχόμενων εκπαιδευτικών υπηρεσιών στους μαθητές με αναπηρία και διαπιστωμένες ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες ή στους μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Η πολιτεία δεσμεύεται να κατοχυρώνει και να αναβαθμίζει διαρκώς τον υποχρεωτικό χαρακτήρα της ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης ως αναπόσπαστο μέρος της υποχρεωτικής και δωρεάν δημόσιας παιδείας και να μεριμνά για την παροχή δωρεάν δημόσιας ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης στους αναπήρους όλων των ηλικιών και για όλα τα στάδια και τις εκπαιδευτικές βαθμίδες. Δεσμεύεται επίσης να διασφαλίζει σε όλους τους πολίτες με αναπηρία και διαπιστωμένες ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, ίσες ευκαιρίες για πλήρη συμμετοχή και συνεισφορά στην κοινωνία, ανεξάρτητη διαβίωση, οικονομική αυτάρκεια και αυτονομία, με

(1) Σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 51 του Ν. 4547/2018 (ΦΕΚ 102/Α/12-6-2018) : «Όπου στις διατάξεις του ν. 3699/2008 αναφέρονται τα ΚΕΔΔΥ, από την παύση της λειτουργίας τους και την έναρξη της λειτουργίας των ΚΕΣΥ, σύμφωνα με την παράγραφο 10 του άρθρου 20, νοούνται τα ΚΕΣΥ.» Επιπλέον σύμφωνα με την παρ. 11 του άρθ. 231 του Ν. 4823/2021 (ΦΕΚ 136/Α/03-08-2021): «11. Όπου στις διατάξεις του ν. 3699/2008 σε συνδυασμό με την παρ. 2 του άρθρου 51 του ν. 4547/2018 γίνεται λόγος για το ΚΕΣΥ νοείται το ΚΕΔΑΣΥ.»

πλήρη κατοχύρωση των δικαιωμάτων τους στη μόρφωση και στην κοινωνική και επαγγελματική ένταξη.

Η πολιτεία αλλά και όλες οι υπηρεσίες και οι λειτουργοί του Κράτους οφείλουν να αναγνωρίζουν την αναπηρία ως μέρος της ανθρώπινης ύπαρξης αλλά και ως ένα σύνθετο κοινωνικό και πολιτικό φαινόμενο και σε κάθε περίπτωση να αποτρέπουν τον υποβιβασμό των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία στη συμμετοχή ή στη συνεισφορά τους στην κοινωνική ζωή.

2. Όπου στη νομοθεσία αναφέρεται ο όρος «ειδική αγωγή» αντικαθίσταται με τον όρο «ειδική αγωγή και εκπαίδευση».
3. Ως «διάγνωση» κατά τις διατάξεις του παρόντος νόμου νοείται η εκπαιδευτική αξιολόγηση με σκοπό τη συγκέντρωση στοιχείων και δεδομένων που θα βοηθήσουν στο σχεδιασμό και την εφαρμογή εκπαιδευτικών προγραμμάτων – παρεμβάσεων.
4. Όλες οι ρυθμίσεις του παρόντος νόμου αναφέρονται σε άτομα με αναπηρία και με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες ή σε άτομα με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, εκτός εάν στο κείμενο του νόμου ορίζεται διαφορετικά.
5. Διαφορική διάγνωση ή διαφοροδιάγνωση είναι η διαγνωστική διαδικασία μέσω της οποίας αποκλείονται παθήσεις με παρόμοια συμπτώματα ώστε να καταλήξουμε στην επικρατέστερη διάγνωση. Η διαφορική διάγνωση αποτελεί μέρος της διεπιστημονικής αξιολόγησης με σκοπό τη συγκέντρωση των αναγκαίων δεδομένων για το σχεδιασμό και την εφαρμογή κατάλληλων εκπαιδευτικών προγραμμάτων και την παροχή κατάλληλων υποστηρικτικών δομών και υπηρεσιών.

Άρθρο 2

Οργάνωση και στόχοι της ΕΑΕ

Συμμετοχή του αναπηρικού κινήματος

1. Η ΕΑΕ, όπως και η γενική εκπαίδευση, είναι υποχρεωτική και λειτουργεί ως αναπόσπαστο τμήμα της ενιαίας δημόσιας και δωρεάν εκπαίδευσης. Το κράτος υποχρεούται να παρέχει ΕΑΕ σε σχολεία Προσχολικής, Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης. Αποκλειστικός φορέας της ΕΑΕ είναι το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων (ΥΠΕΠΘ). Το είδος και ο βαθμός των ειδικών εκπαιδευτικών αναγκών προσδιορίζουν τη μορφή, τον τύπο και την κατηγορία των σχολικών μονάδων ΕΑΕ.

2. Στις εκπαιδευτικές υπηρεσίες της ΕΑΕ περιλαμβάνονται η διαφοροδιάγνωση, η διάγνωση, η αξιολόγηση και αποτύπωση των ειδικών εκπαιδευτικών αναγκών, η συστηματική παιδαγωγική παρέμβαση με εξειδικευμένα και κατάλληλα προσαρμοσμένα εκπαιδευτικά εργαλεία και προγράμματα, τα οποία υλοποιούνται από τα κατά τόπους Κέντρα Διαφοροδιάγνωσης, Διάγνωσης και Υποστήριξης Ειδικών Εκπαιδευτικών Αναγκών (ΚΕΔΔΥ) που προβλέπονται στα άρθρα 4 και 12 του παρόντος νόμου και από τις δημόσιες ιατροπαιδαγωγικές υπηρεσίες. Η ΕΑΕ περιλαμβάνει σχολικές μονάδες ειδικής εκπαίδευσης με κατάλληλες κτιριολογικές υποδομές, προγράμματα συνεκπαίδευσης, προγράμματα διδασκαλίας στο σπίτι, καθώς και τις αναγκαίες διαγνωστικές, αξιολογικές και υποστηρικτικές υπηρεσίες.
3. Στις Σχολικές Μονάδες Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης (ΣΜΕΑΕ) και κατά τη συνεκπαίδευση στα γενικά σχολεία, εφαρμόζονται ειδικά εκπαιδευτικά προγράμματα, ανάλογα με τις αναπηρίες και τις ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες των μαθητών, για όσο χρονικό διάστημα είναι αναγκαίο ή και για ολόκληρη τη διάρκεια της σχολικής ζωής τους. Προγράμματα συστηματικής παρέμβασης όπως εργοθεραπεία, λογοθεραπεία, φυσιοθεραπεία και κάθε άλλη υπηρεσία που στηρίζει την ισότιμη μεταχείριση των μαθητών, αξιολόγηση και παιδαγωγική και ψυχολογική υποστήριξη, παρέχονται κατά κύριο λόγο μέσα από τις ΣΜΕΑΕ και επικουρικά από τα ΚΕΔΔΥ.
4. Στους μαθητές με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες παρέχεται ΕΑΕ, η οποία -στο πλαίσιο των σκοπών της προσχολικής, πρωτοβάθμιας, δευτεροβάθμιας, τριτοβάθμιας, μη τυπικής, άτυπης και δια βίου εκπαίδευσης - επιδιώκει να αναπτύξει την προσωπικότητά τους και να τους καταστήσει κατά το δυνατόν ικανούς για αυτόνομη συμμετοχή στην οικογενειακή, επαγγελματική, κοινωνική και πολιτισμική ζωή.
5. Η ΕΑΕ επιδιώκει ιδίως:
  - α) την ολόπλευρη και αρμονική ανάπτυξη της προσωπικότητας των μαθητών με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες,
  - β) τη βελτίωση και αξιοποίηση των δυνατοτήτων και δεξιοτήτων τους, ώστε να καταστεί δυνατή η ένταξη ή η

επανεξέτασή τους στο γενικό σχολείο, όπου και όταν αυτό είναι δυνατόν,

- γ) την αντίστοιχη προς τις δυνατότητές τους ένταξη στο εκπαιδευτικό σύστημα, στην κοινωνική ζωή και στην επαγγελματική δραστηριότητα και
- δ) την αλληλοαποδοχή, την αρμονική συμβίωσή τους με το κοινωνικό σύνολο και την ισότιμη κοινωνική τους εξέλιξη, με στόχο τη διασφάλιση της πλήρους προσβασιμότητας των μαθητών με αναπηρία και με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, καθώς και των εκπαιδευτικών ή/και γονέων και κηδεμόνων με αναπηρία, σε όλες τις υποδομές (κτιριακές, υλικοτεχνικές συμπεριλαμβανομένων των ηλεκτρονικών), τις υπηρεσίες και τα αγαθά που αυτά διαθέτουν. Η εφαρμογή των αρχών του «Σχεδιασμού για Όλους (Design for All)» για τη διασφάλιση της προσβασιμότητας των ατόμων με αναπηρία είναι υποχρεωτική τόσο κατά το σχεδιασμό των εκπαιδευτικών προγραμμάτων και του εκπαιδευτικού υλικού όσο και κατά την επιλογή του πάσης φύσεως εξοπλισμού (συμβατικού και ηλεκτρονικού), των κτιριακών υποδομών αλλά και κατά την ανάπτυξη όλων των πολιτικών και διαδικασιών των ΣΜΕΑΕ και ΚΕΔΔΥ.
6. Οι ανωτέρω στόχοι επιτυγχάνονται με:
- α) την έγκαιρη ιατρική διάγνωση,
- β) τη διάγνωση και αξιολόγηση των ειδικών εκπαιδευτικών αναγκών τους στα ΚΕΔΔΥ και στα δημόσια Ιατροπαιδαγωγικά Κέντρα (ΙΠΔ),
- γ) τη συστηματική παρέμβαση που πραγματοποιείται από την προσχολική ηλικία στις κατά τόπους ΣΜΕΑΕ, με τη δημιουργία τμημάτων Πρώιμης Παρέμβασης (ΠΠ),
- δ) την εφαρμογή ειδικών εκπαιδευτικών προγραμμάτων και προγραμμάτων αποκατάστασης, την προσαρμογή του εκπαιδευτικού και διδακτικού υλικού, τη χρησιμοποίηση ειδικού εξοπλισμού συμπεριλαμβανομένου του ηλεκτρονικού εξοπλισμού και του λογισμικού και την παροχή κάθε είδους διευκολύνσεων και εργονομικών διευθετήσεων από τις ΣΜΕΑΕ και τα ΚΕΔΔΥ.
7. Με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων συνιστώνται στο Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων δυο συμβουλευτικές-γνωμοδοτικές επιτροπές, μία για την παρακολούθηση της φυσικής προσβασιμότητας των ατόμων με αναπηρία στις εκπαιδευτι-

κές και διοικητικές δομές του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και μία για την παρακολούθηση της ηλεκτρονικής προσβασιμότητας του εκπαιδευτικού υλικού και των διαδικτυακών τόπων. Στις επιτροπές αυτές συμμετέχουν - μεταξύ άλλων και εκπρόσωποι της Εθνικής Συνομοσπονδίας Ατόμων με Αναπηρία. Με την ίδια απόφαση καθορίζονται και οι κανόνες λειτουργίας τους.

8. Στο Εθνικό Συμβούλιο Παιδείας συμμετέχει με εκπρόσωπό της η Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία.

Άρθρο 3

Μαθητές με αναπηρία

και με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες

1. Μαθητές με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες θεωρούνται όσοι για ολόκληρη ή ορισμένη περίοδο της σχολικής τους ζωής εμφανίζουν σημαντικές δυσκολίες μάθησης εξαιτίας αισθητηριακών, νοητικών, γνωστικών, αναπτυξιακών προβλημάτων, ψυχικών και νευροψυχικών διαταραχών οι οποίες, σύμφωνα με τη διεπιστημονική αξιολόγηση, επηρεάζουν τη διαδικασία της σχολικής προσαρμογής και μάθησης. Στους μαθητές με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες συγκαταλέγονται ιδίως όσοι παρουσιάζουν νοητική αναπηρία, αισθητηριακές αναπηρίες όρασης (τυφλοί, αμβλύωπες με χαμηλή όραση), αισθητηριακές αναπηρίες ακοής (κωφοί, βαρήκοοι), κινητικές αναπηρίες, χρόνια μη ιάσιμα νοσήματα, διαταραχές ομιλίας - λόγου, ειδικές μαθησιακές δυσκολίες όπως δυσλεξία, δυσγραφία, δυσαριθμησία, δυσαναγνωσία, δυσορθογραφία, σύνδρομο ελλειμματικής προσοχής με ή χωρίς υπερκινητικότητα, διάχυτες αναπτυξιακές διαταραχές (φάσμα αυτισμού), ψυχικές διαταραχές και πολλαπλές αναπηρίες. Στην κατηγορία μαθητών με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες δεν εμπίπτουν οι μαθητές με χαμηλή σχολική επίδοση που συνδέεται αιτιωδώς με εξωγενείς παράγοντες, όπως γλωσσικές ή πολιτισμικές ιδιαιτερότητες.
2. Οι μαθητές με σύνθετες γνωστικές, συναισθηματικές και κοινωνικές δυσκολίες, παραβατική συμπεριφορά λόγω κακοποίησης, γονεϊκής παραμέλησης και εγκατάλειψης ή λόγω ενδοοικογενειακής βίας, ανήκουν στα άτομα με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.
3. Μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες είναι και οι μαθητές που έχουν μία ή περισσότερες νοητικές ικανότητες

και ταλέντα ανεπτυγμένα σε βαθμό που υπερβαίνει κατά πολύ τα προσδοκώμενα για την ηλικιακή τους ομάδα. Με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων κατόπιν εισήγησης του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, ανατίθεται η ανάπτυξη προτύπων αξιολόγησης και ειδικών εκπαιδευτικών προγραμμάτων για τους μαθητές αυτούς σε Σχολές ή Τμήματα ΑΕΙ που, κατόπιν πρόσκλησης που τους απευθύνει το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, εκδηλώνουν ενδιαφέρον. Στους μαθητές αυτούς δεν έχουν εφαρμογή οι λοιπές διατάξεις του παρόντος νόμου.

«Άρθρο 4⁽²⁾

Διαγνωστικοί, αξιολογικοί και υποστηρικτικοί φορείς

1. Η αναπηρία και οι ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες των μαθητών διερευνώνται και διαπιστώνονται από τα Κέντρα Πιστοποίησης Αναπηρίας (ΚΕΠΑ), τις Ανώτατες Υγειονομικές Επιτροπές Πιστοποίησης Αναπηρίας της παρ. 2 του άρθρου 17 του ν. 4058/2012 (Α' 63), τα Κέντρα Διεπιστημονικής Αξιολόγησης, Συμβουλευτικής και Υποστήριξης (ΚΕΔΑΣΥ), τα Κοινοτικά Κέντρα Ψυχικής Υγείας Παιδιών και Εφήβων (Κο.Κ.ε.Ψ.Υ.Π.Ε.) και τα Κέντρα Ψυχικής Υγείας. Τα ΚΕΠΑ, οι Ανώτατες Υγειονομικές Επιτροπές Πιστοποίησης Αναπηρίας, τα Κο.Κ.ε.Ψ.Υ.Π.Ε. και τα Κέντρα Ψυχικής Υγείας δεν έχουν αρμοδιότητα, για τα ζητήματα για τα οποία επιφυλάσσεται αποκλειστική αρμοδιότητα στα ΚΕΔΑΣΥ.
2. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Παιδείας και Θρησκευμάτων και του κατά περίπτωση συναρμόδιου Υπουργού, καθορίζονται:
  - α) τα κριτήρια, η διαδικασία και τα αρμόδια όργανα για την αναγνώριση από το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων των διαγνώσεων γνωματεύσεων των Κο.Κ.ε.Ψ.Υ.Π.Ε. και των Κέντρων Ψυχικής Υγείας και
  - β) ο τρόπος και η διαδικασία διασύνδεσης των ΚΕΔΑΣΥ με τα Κο.Κ.ε.Ψ.Υ.Π.Ε., τα Κέντρα Ψυχικής Υγείας και τις υπηρεσίες των δημόσιων νοσοκομείων.
3. Τα ΚΕΔΑΣΥ δύνανται να αξιολογούν μαθητές που φοιτούν μέχρι και την Γ' τάξη Λυκείου όλων των τύπων και έως το δέκατο όγδοο (18) έτος της ηλικίας τους. Άτομα άνω των

δεκαοκτώ (18) ετών, που έχουν μέχρι την ηλικία αυτήν αξιολογηθεί από ΚΕΔΑΣΥ ως άτομα με αναπηρία ή ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, εμπίπτουν στην αρμοδιότητα των ΚΕΔΑΣΥ για την έκδοση αξιολογικών εκθέσεων που αφορούν στη φοίτηση σε εκπαιδευτικές δομές, εφόσον δεν έχουν υπερβεί το τριακοστό (30ό) έτος της ηλικίας τους. Τα ΚΕΔΑΣΥ δύνανται να αξιολογούν Ειδικές Μαθησιακές Δυσκολίες μαθητών που φοιτούν μέχρι και την Α' τάξη Λυκείου όλων των τύπων, οι οποίοι δεν έχουν συμπληρώσει το δέκατο όγδοο (18ο) έτος της ηλικίας τους.⁽³⁾

4. Η αξιολόγηση πραγματοποιείται από διεπιστημονική ομάδα, που απαρτίζεται από έναν (1) εκπαιδευτικό ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης (ΕΑΕ) Πρωτοβάθμιας ή Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης των κλάδων ΠΕ02 Φιλολόγων ή ΠΕ03 Μαθηματικών ή ΠΕ04 Φυσικών Επιστημών, έναν (1) Ψυχολόγο ΠΕ23 και έναν (1) Κοινωνικό Λειτουργό ΠΕ30. Στη διεπιστημονική ομάδα καλούνται και μέλη οποιουδήποτε κλάδου του Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού (Ε-ΕΠ), καθώς και εκπαιδευτικοί ΕΑΕ, κατά περίπτωση, η συνδρομή των οποίων κρίνεται απαραίτητη για την έκδοση της σχετικής αξιολογικής έκθεσης, οι οποίοι υπηρετούν στο οικείο ΚΕΔΑΣΥ ή σε άλλο ΚΕΔΑΣΥ της Περιφερειακής Διεύθυνσης Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης. Τα πρόσωπα του προηγούμενου εδαφίου συμμετέχουν ως μέλη της διεπιστημονικής ομάδας και συνυπογράφουν τη σχετική αξιολογική έκθεση. Τα μέλη του ΕΕΠ και οι εκπαιδευτικοί ΕΑΕ που υπηρετούν σε άλλο ΚΕΔΑΣΥ διατίθενται μερικώς προς τον σκοπό αυτόν με απόφαση του Περιφερειακού Διευθυντή Εκπαίδευσης, που εκδίδεται ύστερα από εισήγηση του Προϊσταμένου του ΚΕΔΑΣΥ. Η εισήγηση του Προϊσταμένου του ΚΕΔΑΣΥ, σύμφωνα με το τέταρτο εδάφιο, εκδίδεται ύστερα από εισήγηση της διεπιστημονικής ομάδας του κέντρου.
5. Μετά από το τέλος της αξιολόγησης η διεπιστημονική ομάδα συντάσσει αξιολογική έκθεση. Στην έκθεση προσδι-

(2) Το άρθ. 4 που είχε αντικατασταθεί με τη περ. α του άρθρου 51 του Ν. 4547/2018 (ΦΕΚ 102/Α/12-6-2018) αντικαταστάθηκε εκ νέου ως άνω σύμφωνα με το άρθ. 53 του Ν. 4823/2021 (ΦΕΚ 136/Α/3-8-2021)

(3) Σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθ. 245 του Ν. 4823/2021 (ΦΕΚ 136/Α/3-8-2021 : «3. Η ισχύς του τρίτου εδαφίου της παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 3699/2008 (Α' 199), όπως το άρθρο αυτό αντικαθίσταται με το άρθρο 53 του παρόντος, αρχίζει από το σχολικό έτος 2022-2023.»

ορίζονται και περιγράφονται το είδος των εκπαιδευτικών αναγκών ή των μαθησιακών ή ψυχοκοινωνικού τύπου δυσκολιών του μαθητή, οι κλίσεις και τα ενδιαφέροντά του, καθώς και οι πιθανοί φραγμοί στη μάθηση που προκύπτουν από το σχολικό περιβάλλον. Στην αξιολογική έκθεση προσδιορίζονται, επιπλέον, το κατάλληλο εκπαιδευτικό πλαίσιο ένταξης και φοίτησης, η αλλαγή σχολικού πλαισίου, όποτε κρίνεται σκόπιμη, η αναγκαία ψυχοπαιδαγωγική και διδακτική υποστήριξη, καθώς και τα απαραίτητα τεχνικά βοηθήματα και εκπαιδευτικά υλικά που διευκολύνουν την εκπαίδευση και την επικοινωνία του μαθητή.

Η αξιολογική έκθεση συνοδεύεται από πλαίσιο Εξατομικευμένου Προγράμματος Εκπαίδευσης (ΕΠΕ), το οποίο περιλαμβάνει βασικούς άξονες και γενικές υποδείξεις. Η διαμόρφωση των βασικών αξόνων του ΕΠΕ γίνεται σε συνεργασία με την Επιτροπή Διεπιστημονικής Υποστήριξης (ΕΔΥ), τους γονείς ή κηδεμόνες του μαθητή με αναπηρία ή ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες ή και τον ίδιο τον μαθητή, όπου αυτό καθίσταται δυνατόν.

Η τελική αξιολογική έκθεση και οι βασικοί άξονες του ΕΠΕ παραδίδονται στους γονείς ή τους κηδεμόνες και κοινοποιούνται με εμπιστευτική αλληλογραφία στη σχολική μονάδα, στην οποία φοιτά ο μαθητής, εφόσον τούτο ορίζεται στο πρωτόκολλο συνεργασίας της παρ. 3 του άρθρου 5. Με μόνη την εισήγηση της ΕΔΥ ή του συλλόγου διδασκόντων, η οποία υποβάλλεται μετά από γνώμη του Συμβούλου Εκπαίδευσης ΕΑΕ, ο οποίος έχει την παιδαγωγική ευθύνη της σχολικής μονάδας για την ενταξιακή εκπαίδευση ή, εάν δεν υφίσταται, του Συμβούλου Εκπαίδευσης που έχει την παιδαγωγική ευθύνη της σχολικής μονάδας και μέχρι την έκδοση της αξιολογικής έκθεσης από το ΚΕΔΑΣΥ, οι μαθητές μπορούν να υποστηρίζονται στα Τμήματα Ένταξης με τη συναίνεση των γονέων ή κηδεμόνων.

6. Τα ΚΕΔΑΣΥ υποχρεούνται να εκδίδουν τις αξιολογικές εκθέσεις εντός προθεσμίας εξήντα (60) ημερών από την υποβολή της σχετικής αίτησης. Αν για αντικειμενικούς λόγους υπάρχει ανάγκη παράτασης της ανωτέρω προθεσμίας, για την παράταση αυτήν αποφασίζει η Ολομέλεια του ΚΕΔΑΣΥ με ειδικώς αιτιολογημένη απόφασή της.

7. Οι γονείς και κηδεμόνες μπορούν, με αίτησή τους προς το ΚΕΔΑΣΥ, να λαμβάνουν αντίγραφα των αξιολογικών εκθέ-

σεων και των εισηγήσεων όλων των μελών της διεπιστημονικής ομάδας, καθώς και αυτών που καλούνται να συμμετάσχουν σε αυτήν, σύμφωνα με την παρ. 4.

8. Αν δεν ορίζεται άλλως, οι αξιολογικές εκθέσεις των ΚΕΔΑΣΥ, των Κο.Κ.Ε.Ψ.Υ.Π.Ε. και των Κέντρων Ψυχικής Υγείας έχουν μόνιμη ισχύ.

Οι αποφάσεις για κατάλληλο πλαίσιο στήριξης, παράλληλη στήριξη, κατ' οίκον διδασκαλία, όπου απαιτείται εξειδίκευση ειδικής αγωγής και παροχή Ειδικού Βοηθητικού Προσωπικού (ΕΒΠ) επανακαθορίζονται σε χρονικά διαστήματα που προσδιορίζονται υποχρεωτικά στην αξιολογική έκθεση του ΚΕΔΑΣΥ.

Το χρονικό διάστημα ισχύος της αξιολογικής έκθεσης του δεύτερου εδαφίου δεν μπορεί να υπερβαίνει τα τρία (3) σχολικά έτη.»

«Άρθρο 5⁽⁴⁾

Διαδικασία διάγνωσης

1. Οι αισθητηριακές διαταραχές της όρασης και της ακοής, τα κινητικά ή άλλα σωματικά προβλήματα, οι ψυχικές και νοητικές αναπηρίες, καθώς και τα σοβαρά ή χρόνια προβλήματα υγείας πιστοποιούνται με ιατρική γνωμάτευση από τα Κέντρα Πιστοποίησης Αναπηρίας (ΚΕΠΑ) και τις Ανώτατες Υγειονομικές Επιτροπές Πιστοποίησης Αναπηρίας της παρ. 2 του άρθρου 17 του ν. 4058/2012 (Α' 63), η οποία αναφέρει το ποσοστό, το είδος και τη βαρύτητα της αναπηρίας και τη χρονική διάρκεια ισχύος της γνωμάτευσης.

Αν ο μαθητής δεν έχει πιστοποιηθεί από ΚΕΠΑ ή Ανώτατες Υγειονομικές Επιτροπές Πιστοποίησης Αναπηρίας και μέχρις ότου πιστοποιηθεί, γίνονται δεκτές γνωματεύσεις από δημόσια νοσοκομεία.

2. Για τον προσδιορισμό των εκπαιδευτικών αναγκών και τον σχεδιασμό του Εξατομικευμένου Προγράμματος Εκπαίδευσης (ΕΠΕ) των μαθητών με διαταραχές όρασης ή ακοής, κινητικές αναπηρίες, χρόνια νοσήματα, ψυχικές διαταραχές, διαταραχές αυτιστικού φάσματος, καθώς και όσων άλλων λαμβάνουν φαρμακευτική αγωγή, η οποία είναι δυνατόν να επηρεάσει τη μαθησιακή τους ικανότητα, τα Κέντρα Διεπιστημονικής Αξιολόγησης, Συμβουλευτικής

(4) Το άρθρο 5 που είχε αντικατασταθεί με τη περ. α του άρθρου 51 του Ν. 4547/2018 (ΦΕΚ 102/Α/12-6-2018), αντικαταστάθηκε εκ νέου ως άνω σύμφωνα με το άρθρ. 54 του Ν. 4823/2021 (ΦΕΚ 136/Α/3-8-2021)

και Υποστήριξης (ΚΕΔΑΣΥ) ή η Επιτροπή Διεπιστημονικής Υποστήριξης (ΕΔΥ) συνεργάζονται με τις ιατρικές και ψυχοκοινωνικές υπηρεσίες κατά τον λόγο των αρμοδιοτήτων τους.

Αν η διεπιστημονική ομάδα του ΚΕΔΑΣΥ ή η ΕΔΥ έχουν σαφείς ενδείξεις παιδικής κακοποίησης ή γονεϊκής παραμέλησης, απαιτείται συνεργασία του αρμόδιου ΚΕΔΑΣΥ ή της ΕΔΥ με τις ιατρικές, κοινωνικές και άλλες αρμόδιες υπηρεσίες, καθώς και με τις αρμόδιες δικαστικές και εισαγγελικές αρχές.

3. Για τη διαμόρφωση του ΕΠΕ, καθώς και για κάθε άλλο θέμα που αφορά στη διαδικασία αξιολόγησης και υποστήριξης, τα ΚΕΔΑΣΥ συνεργάζονται υποχρεωτικά με την ΕΔΥ, τους γονείς ή κηδεμόνες των μαθητών ή και τους μαθητές, μέσω πρωτοκόλλου συνεργασίας.

Η άποψη των γονέων ή κηδεμόνων λαμβάνεται υποχρεωτικά υπόψη για την τελική διαμόρφωση του ΕΠΕ και για την τελική αξιολογική έκθεση.

Με απόφαση του Υπουργού Παιδείας και Θρησκευμάτων καθορίζεται, κάθε λεπτομερειακό ζήτημα που αφορά στο πρωτόκολλο συνεργασίας μεταξύ του ΚΕΔΑΣΥ, της σχολικής μονάδας και των γονέων ή κηδεμόνων.

4. Λαμβάνοντας υπόψη τις αρχές για την καθολική σχεδίαση για μάθηση, ο προσδιορισμός των εκπαιδευτικών αναγκών και ο σχεδιασμός του ΕΠΕ των μαθητών με αναπηρία ή ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες γίνονται σε δύο φάσεις:

α) Αρχικά πραγματοποιείται συστηματική εκπαιδευτική αξιολόγηση και υποστήριξη μέσα στη γενική σχολική τάξη του μαθητή, για τον οποίο υπάρχουν ενδείξεις ότι αντιμετωπίζει δυσκολίες μάθησης ή άλλου ψυχοκοινωνικού τύπου δυσκολίες. Στο πλαίσιο αυτό, ο σύλλογος διδασκόντων συνεργάζεται με την ΕΔΥ ή το ΚΕΔΑΣΥ και τους Συμβούλους Εκπαίδευσης, κατά τον λόγο των αρμοδιοτήτων τους, για την ενδυνάμωση της σχολικής μονάδας και του εκπαιδευτικού της τάξης, για προσαρμογές της παιδαγωγικής οργάνωσης της τάξης, διαφοροποιημένη διδασκαλία, εναλλακτικούς τρόπους εξέτασης και ψυχοκοινωνική υποστήριξη του μαθητή ή και των γονέων ή κηδεμόνων του.

β) Οι μαθητές που τεκμηριωμένα συνεχίζουν να αντιμετωπίζουν εμπόδια συμμετοχής στη μαθησιακή διαδικασία παραπέμπονται από την ΕΔΥ, όπου λειτουργεί, ή από

τον σύλλογο διδασκόντων, μετά από γνώμη του Συμβούλου Εκπαίδευσης Ειδικής Αγωγής και Ενταξιακής Εκπαίδευσης, ο οποίος έχει την παιδαγωγική ευθύνη της σχολικής μονάδας ως προς την ενταξιακή εκπαίδευση ή, εάν δεν υφίσταται, από τον Σύμβουλο Εκπαίδευσης, ο οποίος έχει την παιδαγωγική ευθύνη της σχολικής μονάδας, στην οποία φοιτά ο μαθητής, στο ΚΕΔΑΣΥ, με τη συναίνεση των γονέων ή κηδεμόνων τους, για διεπιστημονική αξιολόγηση και έκδοση αξιολογικής έκθεσης, καθώς και ΕΠΕ. Στο ΕΠΕ μπορεί να περιλαμβάνονται και οι ειδικές ρυθμίσεις, διευθετήσεις ή αναγκαίες εύλογες προσαρμογές, ανάλογα με τις εκπαιδευτικές ανάγκες, για την απρόσκοπτη συμμετοχή των μαθητών στην εκπαιδευτική διαδικασία, στις κάθε είδους εξετάσεις των σχολικών μονάδων της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, καθώς και στις εισαγωγικές εξετάσεις στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, όπως η παροχή περισσότερου χρόνου, η χρήση υποστηρικτικών τεχνολογιών και η παροχή των θεμάτων σε προσβάσιμη μορφή. Κατά την κατάρτιση του ΕΠΕ εξαντλούνται οι δυνατότητες, προκειμένου η εξέταση να γίνεται στα ίδια θέματα και συγχρόνως με τους υπόλοιπους μαθητές σε συνδυασμό με τις ανωτέρω ειδικές ρυθμίσεις, διευθετήσεις ή προσαρμογές και τη χρήση υποστηρικτικών τεχνολογιών. Η προφορική εξέταση περιλαμβάνεται στο ΕΠΕ στις περιπτώσεις, στις οποίες προβλέπεται, ως τελευταία επιλογή, ύστερα από εμπειριστατωμένη αιτιολόγηση.

5. Σε κάθε Περιφερειακή Διεύθυνση Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης λειτουργεί Ειδική Διαγνωστική Επιτροπή Αξιολόγησης (ΕΔΕΑ). Εάν υφίσταται διάσταση μεταξύ της αξιολογικής έκθεσης του ΚΕΔΑΣΥ και της αντίστοιχης γνωμάτευσης Κο.Κ.Ε.Ψ.Υ.ΠΕ. ή Κέντρου Ψυχικής Υγείας ή εάν υφίσταται διαφωνία των γονέων ή κηδεμόνων του μαθητή με την αξιολογική έκθεση του ΚΕΔΑΣΥ, οι γονείς ή κηδεμόνες δύνανται να προσφύγουν στην ΕΔΕΑ εντός τριάντα (30) ημερών από τη λήψη της αξιολογικής έκθεσης του ΚΕΔΑΣΥ. Μέχρι την έκδοση της αξιολογικής έκθεσης της ΕΔΕΑ, η οποία είναι οριστική, υπερισχύει η αξιολογική έκθεση του ΚΕΔΑΣΥ.

Οι αξιολογικές εκθέσεις της ΕΔΕΑ κοινοποιούνται με εμπιστευτική αλληλογραφία στο αρμόδιο ΚΕΔΑΣΥ και τη σχολική μονάδα, στην οποία φοιτά ο μαθητής. Αν υπάρχει

διάσταση απόψεων μεταξύ των αξιολογικών εκθέσεων των ΚΕΔΑΣΥ και των Κο.Κ.ε.Ψ.Υ..Π.Ε. ή των Κέντρων Ψυχικής Υγείας για τον ίδιο μαθητή και οι γονείς ή κηδεμόνες δεν προσφεύγουν στην ΕΔΕΑ, υπερισχύει η αξιολογική έκθεση των ΚΕΔΑΣΥ.

6. Η ΕΔΕΑ συγκροτείται με απόφαση του Περιφερειακού Διευθυντή Εκπαίδευσης και αποτελείται από:

- α) έναν (1) Σύμβουλο Εκπαίδευσης Ειδικής Αγωγής και Ενταξιακής Εκπαίδευσης ως πρόεδρο,
- β) έναν (1) Σύμβουλο Εκπαίδευσης της βαθμίδας εκπαίδευσης, από την οποία προέρχεται ο αξιολογούμενος μαθητής,
- γ) έναν (1) διευθυντή Σχολικής Μονάδας Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης (ΣΜΕΑΕ) αυξημένων προσόντων της βαθμίδας εκπαίδευσης, από την οποία προέρχεται ο αξιολογούμενος μαθητής,
- δ) έναν (1) Σύμβουλο Εκπαίδευσης ΠΕ23 Ψυχολόγων και
- ε) έναν (1) Σύμβουλο Εκπαίδευσης ΠΕ3ο Κοινωνικών Λειτουργιών,

με τους αναπληρωτές τους.

Ως μέλη της ΕΔΕΑ ορίζονται στελέχη εκπαίδευσης που υπηρετούν σε δομές της Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης (ΕΑΕ) της Περιφερειακής Διεύθυνσης Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης ή στελέχη, των οποίων η αρμοδιότητα εκτείνεται στις Περιφερειακές Διευθύνσεις Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης. Στις συνεδριάσεις της ΕΔΕΑ κωλύονται να μετέχουν μέλη της, τα οποία υπηρετούν στη σχολική μονάδα, όπου φοιτά ο μαθητής που επανεξετάζεται ή πρόσωπα που υπηρετούν στο ΚΕΔΑΣΥ, η αξιολογική έκθεση του οποίου επανεξετάζεται. Για τη λειτουργία της ΕΔΕΑ εφαρμόζονται οι διατάξεις περί συλλογικών οργάνων του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (ν. 2690/1999, Α' 45). Ο Περιφερειακός Διευθυντής Εκπαίδευσης δύναται, εφόσον κρίνεται αναγκαίο, να συγκροτεί περισσότερες ΕΔΕΑ.

7. Η ΕΔΕΑ δύναται πριν από την έκδοση της απόφασής της:

- α) να καλεί εκπαιδευτικούς ή μέλη του Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού (ΕΕΠ) οποιασδήποτε ειδικότητας που υπηρετούν στην Περιφερειακή Διεύθυνση Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, εφόσον η συνδρομή τους στη λήψη της απόφασης κρίνεται αναγκαία, και

β) να ζητά οποιοδήποτε πρόσθετο στοιχείο κρίνει απαραίτητο σε σχέση με τον μαθητή, για την αξιολόγηση του οποίου οφείλει να αποφανθεί.

Για την εφαρμογή της περ. α' τα πρόσωπα που εμπíπτουν σε αυτήν διατίθενται στην ΕΔΕΑ με απόφαση του Περιφερειακού Διευθυντή Εκπαίδευσης.

Οι γονείς ή κηδεμόνες του μαθητή δύνανται να επιλέξουν και έναν εμπειρογνώμονα, ο οποίος γνωμοδοτεί ενώπιον της ΕΔΕΑ, χωρίς δικαίωμα ψήφου.

Κάθε λεπτομερειακό θέμα σχετικό με τον τρόπο λειτουργίας της ΕΔΕΑ ρυθμίζεται με απόφαση του Υπουργού Παιδείας και Θρησκευμάτων.

8. Για ζητήματα που αφορούν διαδικασίες εξετάσεων οι σχολικές μονάδες, καθώς και οι επιτροπές εξετάσεων των μαθητών με αναπηρία ή ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες υποχρεούνται να εφαρμόζουν τις αξιολογικές εκθέσεις που συντάσσουν τα ΚΕΔΑΣΥ και οι ΕΔΕΑ.

9. Στις συνεδριάσεις των επιτροπών που συγκροτούνται για την εξέταση των μαθητών με αναπηρία ή ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες για τις εισαγωγικές πανελλαδικές εξετάσεις παρίσταται ο Σύμβουλος Εκπαίδευσης Ειδικής Αγωγής και Ενταξιακής Εκπαίδευσης ή ο Προϊστάμενος του ΚΕΔΑΣΥ ή οι εκπαιδευτικοί Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με εξειδίκευση στην ΕΑΕ που υπηρετούν σε αυτό, για την παροχή διευκρινίσεων ή επεξηγήσεων σε θέματα ειδικών εκπαιδευτικών αναγκών, όταν τους ζητηθούν από την αρμόδια επιτροπή.

10. Οι εκπαιδευτικοί Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με εξειδίκευση στην ΕΑΕ, που υπηρετούν στο ΚΕΔΑΣΥ, υπό τον συντονισμό και προγραμματισμό του Προϊσταμένου του ΚΕΔΑΣΥ και του Συμβούλου Εκπαίδευσης Ειδικής Αγωγής και Ενταξιακής Εκπαίδευσης, ο οποίος υπηρετεί στη Διεύθυνση Εκπαίδευσης ή του οποίου η αρμοδιότητα εκτείνονται σε αυτήν:

- α) υλοποιούν ενημερωτικές επιμορφωτικές συναντήσεις με εκπαιδευτικούς και μαθητές για την ενημέρωση σχετικά με τη διαδικασία εξέτασης μαθητών με αναπηρία ή ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες,
- β) κατά τη διάρκεια των εισαγωγικών πανελλαδικών εξετάσεων παρίστανται στα ειδικά εξεταστικά κέντρα και υποστηρίζουν το έργο των αρμόδιων επιτροπών για την εξέταση των μαθητών με αναπηρία ή ειδικές εκπαιδευτι-

κές ανάγκες, με την παροχή διευκρινίσεων ή επεξηγήσεων σε θέματα ειδικών εκπαιδευτικών αναγκών, εφόσον τους ζητηθούν από τις επιτροπές.

Ο Σύμβουλος Εκπαίδευσης Ειδικής Αγωγής και Ενταξιακής Εκπαίδευσης της παρούσας καθορίζεται με απόφαση του Επόπτη Ποιότητας της Εκπαίδευσης ή του Περιφερειακού Επόπτη Ποιότητας της Εκπαίδευσης, κατά περίπτωση.»

Άρθρο 6

Φοίτηση

1. Οι μαθητές με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες μπορούν να φοιτούν:

α) Σε σχολική τάξη του γενικού σχολείου, εφόσον πρόκειται για μαθητές με ήπιες μαθησιακές δυσκολίες, υποστηριζόμενοι από τον εκπαιδευτικό της τάξης, ο οποίος συνεργάζεται κατά περίπτωση με τα ΚΕΔΔΥ, με τους σχολικούς συμβούλους γενικής και ειδικής εκπαίδευσης και τους συμβούλους ΕΕΠ.

β) Σε σχολική τάξη του γενικού σχολείου, με παράλληλη στήριξη-συνεκπαίδευση, από εκπαιδευτικούς ΕΑΕ, όταν αυτό επιβάλλεται από το είδος και το βαθμό των ειδικών εκπαιδευτικών αναγκών. Η παράλληλη στήριξη παρέχεται σε μαθητές που μπορούν με κατάλληλη ατομική υποστήριξη να παρακολουθήσουν το αναλυτικό εκπαιδευτικό πρόγραμμα της τάξης, σε μαθητές με σοβαρότερες εκπαιδευτικές ανάγκες όταν στην περιοχή τους δεν υπάρχει άλλο πλαίσιο ΕΑΕ (ειδικό σχολείο, τμήμα ένταξης) ή όταν η παράλληλη στήριξη καθίσταται απαραίτητη – βάσει της γνωμάτευσης του ΚΕΔΔΥ – εξαιτίας των ειδικών εκπαιδευτικών τους αναγκών. Στην τελευταία περίπτωση η στήριξη από ειδικό εκπαιδευτικό μπορεί να γίνεται σε μόνιμη και προγραμματισμένη βάση. Την παράλληλη στήριξη εισηγείται αποκλειστικά το οικείο ΚΕΔΔΥ το οποίο με γραπτή γνωμάτευσή του καθορίζει τις ώρες παράλληλης στήριξης κατά περίπτωση. Οι αιτήσεις για παράλληλη στήριξη υποβάλλονται στη διεύθυνση του σχολείου και μέσω της οικείας διεύθυνσης εκπαίδευσης διαβιβάζονται στη Διεύθυνση ΕΑΕ του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων για έγκριση και προγραμματισμό εκτέλεσης. Ο χρόνος υποβολής αιτήσεων παράλληλης στήριξης ορίζεται από την ημερομηνία εγγραφής στο σχολείο μέχρι την 20ή Οκτωβρίου κάθε σχολικού έτους.

«Από την 1-9-2010, η παράλληλη στήριξη-συνεκπαίδευση μπορεί να παρέχεται και μέσω προγραμμάτων εξειδικευμένης εκπαιδευτικής υποστήριξης για ένταξη μαθητών με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, τα οποία εντάσσονται σε Πράξεις που συγχρηματοδοτούνται από την Ευρωπαϊκή Ένωση και από το Δημόσιο στο πλαίσιο του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς (ΕΣΠΑ), από εκπαιδευτικούς των κλάδων ΠΕ60 και ΠΕ70 που έχουν τα τυπικά προσόντα τοποθέτησης στην ΕΑΕ, ΠΕ61, ΠΕ71, ΠΕ02.50, ΠΕ03.50 και ΠΕ04.50. ⁽⁵⁾ Αν οι ανωτέρω εκπαιδευτικοί δεν επαρκούν, στα προγράμματα αυτά μπορεί να συμμετέχουν και οι λοιποί εκπαιδευτικοί των κλάδων ΠΕ60 και ΠΕ70, καθώς και εκπαιδευτικοί των κλάδων ΠΕ02, ΠΕ03 και ΠΕ04. Οι εκπαιδευτικοί όλων των ανωτέρω κλάδων μπορεί να παρέχουν συμπληρωματικά και: αα) ενισχυτική διδασκαλία στους μαθητές με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, στους οποίους παρέχεται παράλληλη στήριξη-συνεκπαίδευση, μετά το πέρας των μαθημάτων τους, με απόφαση του συλλόγου διδασκόντων, ύστερα από πρόταση του οικείου ΚΕΔΔΥ και με τη συγκατάθεση των ασκούντων τη γονική μέριμνα των μαθητών, ββ) εξατομικευμένο υποστηρικτικό εκπαιδευτικό πρόγραμμα στο πλαίσιο της συνεκπαίδευσης και σε άλλους μαθητές με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, που καθορίζεται κατά περίπτωση, ως προς την αναγκαιότητα και τις ώρες υποστήριξης, από το οικείο ΚΕΔΔΥ. ⁽⁶⁾ Οι εκπαιδευτικοί όλων των ανωτέρω κλάδων παρακολουθούν πρόγραμμα επιμόρφωσης.

Κατά τη διάρκεια της παρακολούθησης του προγράμματος αυτού, οι επιμορφούμενοι θεωρείται ότι τελούν σε διατεταγμένη υπηρεσία και ο χρόνος επιμόρφωσης προσμετράται στην προϋπηρεσία τους. Με απόφαση του Υπουργού Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων, που εκδίδεται ύστερα από γνώμη του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής (ΙΕΠ) και δημοσιεύεται στην

(5) Σύμφωνα με την παρ. 2β του άρθ. 48 του Ν. 4415/2016 (ΦΕΚ 159/Α/6-9-2016), οι καταλήξεις .50 στους κλάδους της ΕΑΕ καταργήθηκαν.

(6) Το με διακριτή διαγραφή εδάφιο καταργήθηκε με την παρ.3 του άρθρου 46 του Ν. 4264/2014 (ΦΕΚ 118/Α/15-5-2014) με έναρξη ισχύος από 5-5-2014, όπως ορίζεται στη παρ.8 του άρθρου 46 του νόμου.

Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθορίζονται οι στόχοι του προγράμματος επιμόρφωσης, η συνολική διάρκειά του σε ώρες, τα αντικείμενα διδασκαλίας και οι θεματικές ενότητες. Με την ίδια απόφαση ορίζονται ο αριθμός των εκπαιδευτικών που θα το παρακολουθήσουν, τα Περιφερειακά Επιμορφωτικά Κέντρα (ΠΕΚ) ή οι λοιποί φορείς που θα το υλοποιήσουν, οι προϋποθέσεις και η διαδικασία επιλογής των επιμορφωτών, καθώς και κάθε θέμα σχετικό με την επιμόρφωση των ανωτέρω εκπαιδευτικών. Στο επιμορφωτικό πρόγραμμα διδάσκουν, ύστερα από αίτησή τους, ειδικοί επιστήμονες, μέλη Διδακτικού – Ερευνητικού Προσωπικού (ΔΕΠ) ή Εκπαιδευτικού Προσωπικού (ΕΠ) των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (ΑΕΙ), σχολικοί σύμβουλοι, εκπαιδευτικοί της δημόσιας εκπαίδευσης καθώς και άλλοι δημόσιοι υπάλληλοι και ιδιώτες που έχουν τα απαιτούμενα επιστημονικά και διδακτικά προσόντα, με ωριαία αντιμισθία, το ύψος της οποίας καθορίζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.»⁽⁷⁾

«γ) Σε ειδικώς οργανωμένα και καταλλήλως στελεχωμένα Τμήματα Ένταξης (ΤΕ), τα οποία λειτουργούν στις σχολικές μονάδες γενικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης. Στα ΤΕ των σχολικών μονάδων πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης οι μαθητές υποστηρίζονται από εκπαιδευτικούς των κλάδων ΠΕ61 ή ΠΕ60 με εξειδίκευση στην ΕΑΕ για τα νηπιαγωγεία και από εκπαιδευτικούς των κλάδων ΠΕ71 ή ΠΕ70 με εξειδίκευση στην ΕΑΕ για τα δημοτικά σχολεία. Στα ΤΕ των σχολικών μονάδων της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, στις οποίες φοιτούν έως διακόσιοι πενήντα (250) μαθητές, τοποθετείται ένας εκπαιδευτικός, ενώ στα ΤΕ των σχολικών μονάδων, στις οποίες φοιτούν περισσότεροι από διακόσιοι πενήντα (250) μαθητές, εκ των οποίων τουλάχιστον δεκαπέντε (15) με διαγνωσμένη από αρμόδιο δημόσιο φορέα (Κέντρο Εκπαιδευτικής και Συμβουλευτικής Υποστήριξης (ΚΕΣΥ), Ιατροπαιδαγωγικό

Κέντρο, Δημόσιο Νοσοκομείο) αναπηρία και/ή ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, τοποθετούνται δύο εκπαιδευτικοί. Στα ΤΕ των σχολικών μονάδων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης οι μαθητές υποστηρίζονται από εκπαιδευτικούς των κλάδων ΠΕ02, ΠΕ03 και ΠΕ04 με εξειδίκευση στην ΕΑΕ. Στα ΤΕ των σχολικών μονάδων της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, στις οποίες φοιτούν έως τριακόσιοι (300) μαθητές, τοποθετείται ένας εκπαιδευτικός κλάδου ΠΕ02 και ένας εκπαιδευτικός κλάδου ΠΕ03, ενώ στα ΤΕ των σχολικών μονάδων, στις οποίες φοιτούν περισσότεροι από τριακόσιοι (300) μαθητές, εκ των οποίων τουλάχιστον δεκαπέντε (15) με διαγνωσμένη από αρμόδιο δημόσιο φορέα (Κέντρο Εκπαιδευτικής και Συμβουλευτικής Υποστήριξης (ΚΕΣΥ), Ιατροπαιδαγωγικό Κέντρο, Δημόσιο Νοσοκομείο) αναπηρία και/ή ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, τοποθετούνται ένας εκπαιδευτικός κλάδου ΠΕ02, ένας εκπαιδευτικός κλάδου ΠΕ03 και ένας εκπαιδευτικός κλάδου ΠΕ04. Για τους εκπαιδευτικούς του κλάδου ΠΕ04 η τοποθέτηση, σε επίπεδο Διεύθυνσης Εκπαίδευσης, γίνεται σε ποσοστό 42% για την ειδικότητα ΠΕ04.01, 20% για κάθε μία από τις ειδικότητες ΠΕ04.02 και ΠΕ04.04 και 18% για την ειδικότητα ΠΕ04.05. Ο αριθμός των θέσεων κατά κλάδο και ειδικότητα που προκύπτει σύμφωνα με τα προηγούμενα εδάφια, ισοδυναμεί με αριθμό οργανικών θέσεων. Στα ΤΕ για μαθητές με προβλήματα όρασης ή ακοής μπορεί να τοποθετούνται επιπλέον και εκπαιδευτικοί άλλων κλάδων».⁽⁸⁾

«Τα ΤΕ λειτουργούν με δύο (2) διαφορετικούς τύπους προγραμμάτων:»

αα) Κοινό και εξειδικευμένο πρόγραμμα, που καθορίζεται με πρόταση του οικείου ΚΕΔΔΥ για τους μαθητές με ηπιότερης μορφής ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, το

(7) Τα δύο τελευταία εδάφια της περίπτωσης β' της παρ. 1 του άρθ. 6, τα οποία προστέθηκαν με την περ. α' της παρ. 9 του άρθρου 26 του ν. 3879/2010 (163/Α), αντικαταστάθηκαν και ισχύουν ως άνω σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθ. 56 του Ν. 3966/2011 (ΦΕΚ 118/Α/24-5-2011).

(8) Το πρώτο εδάφιο της περίπτωσης γ' της παρ. 1 του άρθρου 6 του ν. 3699/2008 όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 5β του άρθρου 40 του Ν. 4589/2019 (ΦΕΚ 13/Α/29-1-2019) αντικαταστάθηκε εκ νέου ως άνω σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθ. 28 του Ν. 4638/2019 (ΦΕΚ 181/Α/18-11-2019). Επιπλέον σύμφωνα με την παρ. 2 του ίδιου νόμου : «2. Κατά την πρώτη εφαρμογή του παρόντος οι οργανικές θέσεις κατά κλάδο και ειδικότητα που προκύπτουν σύμφωνα με την παράγραφο 1, διατίθενται καταρχάς για την εξέταση εμπρόθεσμων αιτήσεων μετάθεσης σχολικού έτους 2018-2019, οι οποίες δεν ικανοποιήθηκαν ως προς οποιαδήποτε επιλογή. Οι εκπαιδευτικοί που μετατίθενται κατά τα ανωτέρω παραμένουν στη θέση που υπηρέτούν έως και τη λήξη του διδακτικού έτους 2019-2020. Οι οργανικές θέσεις που θα απομείνουν κενές μετά την εξέταση των ως άνω αιτήσεων μετάθεσης διατίθενται για διορισμό».

οποίο για κάθε μαθητή δεν θα υπερβαίνει τις δεκαπέντε (15) διδακτικές ώρες εβδομαδιαίως. Στα ΤΕ μπορούν να φοιτούν και μαθητές χωρίς γνώματευση από διαγνωστικό φορέα, κατόπιν σύμφωνης γνώμης του σχολικού συμβούλου ΕΑΕ. Για την ίδρυση ΤΕ απαραίτητη προϋπόθεση είναι να υπάρχουν κατ' ελάχιστον τρεις μαθητές και σχετική πρόταση από διαγνωστική υπηρεσία. Σε περιπτώσεις συστεγαζόμενων ή γειτονικών σχολικών μονάδων, τα ΤΕ συνενώνονται μέχρι του μέγιστου αριθμού δώδεκα (12) μαθητών ανά ΤΕ.

«Σκοπός των ΤΕ είναι η πλήρης ένταξη των μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες ή/και αναπηρία στο σχολικό περιβάλλον μέσα από ειδικές εκπαιδευτικές παρεμβάσεις. Ο εκπαιδευτικός του ΤΕ υποστηρίζει τους μαθητές εντός του περιβάλλοντος της τάξης τους, σε συνεργασία με τους εκπαιδευτικούς των τάξεων, με στόχο τη διαφοροποίηση των δραστηριοτήτων και των διδακτικών πρακτικών, καθώς και την κατάλληλη προσαρμογή του εκπαιδευτικού υλικού και του εκπαιδευτικού περιβάλλοντος. Η υποστήριξη σε ιδιαίτερο χώρο υλοποιείται εφόσον το επιβάλλουν οι ιδιαίτερες εκπαιδευτικές ανάγκες των μαθητών, με απώτερο στόχο τη δυνατότητα μελλοντικής υποστήριξης αυτών εντός του περιβάλλοντος της τάξης τους».⁽⁹⁾

ββ) Εξειδικευμένο ομαδικό ή εξατομικευμένο πρόγραμμα διευρυμένου ωραρίου, που καθορίζεται με πρόταση του οικείου ΚΕΔΔΥ, για τους μαθητές με σοβαρότερης μορφής ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, οι οποίες δεν καλύπτονται από αντίστοιχες με το είδος και το βαθμό αυτοτελείς σχολικές μονάδες. Το εξειδικευμένο πρόγραμμα μπορεί να είναι ανεξάρτητο από το κοινό, σύμφωνα με τις ανάγκες των μαθητών. Στις περιπτώσεις αυτές η συνδιδασκαλία γίνεται σύμφωνα με τις προτάσεις των διαγνωστικών υπηρεσιών. ~~«Στα τμήματα που φοιτούν μαθητές με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, και στα οποία έχει συμπληρωθεί ο μέγιστος αριθμός μαθητών, ο αριθμός αυτός μειώνεται σε αναλογία, για κάθε μαθητή με αναπηρία ή ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, κατά τρεις μαθητές λιγότε-~~

~~ρους και οι μαθητές κατανέμονται εξίσου στα τμήματα της ίδιας τάξης κατόπιν απόφασης του συλλόγου διδασκόντων της σχολικής μονάδας και έγκρισης του αρμόδιου Σχολικού Συμβούλου.»⁽¹⁰⁾~~

«Οι μαθητές με διαγνωσμένες από αρμόδιο δημόσιο φορέα (ΚΕΔΔΥ, Ιατροπαιδαγωγικά Κέντρα, Δημόσιο Νοσοκομείο) αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, οι οποίοι φοιτούν σε σχολεία πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας γενικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης, μπορεί να κατανέμονται σε τμήματα της ίδιας τάξης της οικείας σχολικής μονάδας, ως εξής:

α) Ο αριθμός των μαθητών με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, που προβλέπονται στην παράγραφο 1 του άρθρου 3 και στην παράγραφο 2 του άρθρου 3, εκτός των ειδικών μαθησιακών δυσκολιών, όπως δυσλεξία, δυσγραφία, δυσαριθμησία, δυσαναγνωσία, δυσορθογραφία, δεν μπορεί να είναι ανώτερος του ενός (1) ανά τμήμα. Αν ύστερα από την κατανομή των μαθητών σε τμήματα της ίδιας τάξης προκύπτει ότι ο αριθμός των μαθητών του προηγούμενου εδαφίου είναι ανώτερος του ενός (1), ο αριθμός των μαθητών του τμήματος μπορεί να μειώνεται και να υπολείπεται συνολικά κατά τρεις (3) μαθητές από το μέγιστο προβλεπόμενο από τις ισχύουσες διατάξεις αριθμό μαθητών ανά τμήμα.

β) Ο αριθμός των μαθητών με διαγνωσμένες ειδικές μαθησιακές δυσκολίες, όπως δυσλεξία, δυσγραφία, δυσαριθμησία, δυσαναγνωσία, δυσορθογραφία, δεν μπορεί να είναι ανώτερος των τεσσάρων (4) ανά τμήμα. Αν ύστερα από την κατανομή των μαθητών σε τμήματα της ίδιας τάξης προκύπτει ότι ο αριθμός των μαθητών του προηγούμενου εδαφίου είναι ανώτερος των τεσσάρων (4), ο αριθμός των μαθητών του τμήματος μπορεί να μειώνεται και να υπολείπεται συνολικά κατά τρεις (3) μαθητές από το μέγιστο προβλεπόμενο από τις ισχύουσες διατάξεις αριθμό

(9) Το εντός «» εδάφιο προστέθηκε ως άνω σύμφωνα με την παρ 5 του άρθρου 82 του Ν. 4368/2016 (ΦΕΚ 21/Α/12-2-2016)

(10) Το εντός «» εδάφιο αντικαταστάθηκε και ισχύει ως άνω σύμφωνα με την παρ 15 του άρθρου 28 του Ν. 4186/2013 (193/Α/17-9-2013)
Το τελευταίο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 6 του ν. 3699/2008 (Α' 199), όπως το εδάφιο αυτό αντικαταστάθηκε με την παρ. 15 του άρθρου 28 του ν. 4186/2013 (Α' 193), καταργήθηκε με την παρ. 1α του άρθ. 11 του Ν. 4452/2017 (ΦΕΚ 17/Α/15-2-2017)

μαθητών ανά τμήμα, εφόσον στο σχολείο δεν λειτουργεί Τμήμα Ένταξης.

Η κατά τα προηγούμενα εδάφια μείωση πραγματοποιείται με απόφαση του οικείου Περιφερειακού Διευθυντή Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, ύστερα από εισήγηση του αρμόδιου Διευθυντή Εκπαίδευσης. Ο Διευθυντής Εκπαίδευσης κατά τη διατύπωση της εισήγησης λαμβάνει υπόψη του σχετική απόφαση του συλλόγου διδασκόντων και γνώμη του σχολικού συμβούλου Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης και του αρμόδιου σχολικού συμβούλου Παιδαγωγικής Ευθύνης.»⁽¹¹⁾

2. Μαθητές που δεν αυτοεξυπηρετούνται φοιτούν ή σε αυτοτελείς ΣΜΕΑΕ ή σε σχολεία της γενικής εκπαίδευσης ή σε ΤΕ με την ανάλογη στήριξη και την παρουσία **Ειδικού Βοηθητικού Προσωπικού (ΕΒΠ)**, ανάλογα με το είδος της αναπηρίας τους και τις ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες που απορρέουν από αυτή. «Η δυνατότητα στήριξης μαθητών του προηγούμενου εδαφίου μπορεί να αφορά και σε σχολικό νοσηλευτή κατόπιν γνωμάτευσης δημόσιου νοσοκομείου.»⁽¹²⁾

3. «Για τους μαθητές με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες που φοιτούν σε σχολεία της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, η φοίτησή τους θεωρείται επαρκής όταν το σύνολο των επιπλέον απουσιών δεν υπερβαίνει το τριάντα τοις εκατό (30%) των απουσιών που προβλέπονται από το οικείο αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών με βάση το ωρολόγιο πρόγραμμα και οι επιπλέον από τις προβλεπόμενες απουσίες οφείλονται αποδεδειγμένα στη συμμετοχή τους σε προγράμματα αποκατάστασης και θεραπείας. Η ανάγκη αποκατάστασης και θεραπείας της σωματικής ή ψυχικής υγείας των μαθητών με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες πιστοποιείται με βεβαίωση δημόσιου φορέα, από την οποία προκύπτει με ακρίβεια η ανάγκη της ανωτέρω απουσίας και ο ακριβής χρόνος αυτής.»⁽¹³⁾

(11) Τα εντός «» εδάφια προστέθηκαν ως άνω σύμφωνα με την παρ. 1α του άρθ. 11 του Ν. 4452/2017 (ΦΕΚ 17/Α/15-2-2017)

(12) Το εντός «» εδάφιο προστέθηκε και ισχύει ως άνω σύμφωνα με την παρ 16 του άρθρου 28 του Ν. 4186/2013 (193/Α/17-9-2013) με ισχύ από το 2017-2018.

(13) Η παρ. 3 του άρθρου 6 αντικαταστάθηκε ως άνω σύμφωνα με την περ. β του άρθρου 51 του Ν. 4547/2018 (ΦΕΚ 102/Α/12-6-2018)

3Α. «Για τους μαθητές που φοιτούν σε σχολεία πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας γενικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης, με διαγνωσμένη από αρμόδιο δημόσιο φορέα (ΚΕΔΔΥ, Ιατροπαιδαγωγικά Κέντρα, Δημόσιο Νοσοκομείο) αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, κατόπιν σχετικού αιτήματος των ασκούντων τη γονική μέριμνα δεν υπολογίζεται ο βαθμός εξέτασης της διδασκόμενης δεύτερης ξένης γλώσσας στο γενικό βαθμό προαγωγής ή απόλυσης.»⁽¹⁴⁾

4. Όταν η φοίτηση των μαθητών με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες καθίσταται ιδιαίτερα δύσκολη στα σχολεία του κοινού εκπαιδευτικού προγράμματος ή στα τμήματα ένταξης, λόγω των ειδικών εκπαιδευτικών αναγκών τους, η εκπαίδευση των μαθητών αυτών παρέχεται:

α) Σε αυτοτελείς ΣΜΕΑΕ.

β) Σε σχολεία ή τμήματα που λειτουργούν είτε ως αυτοτελή είτε ως παραρτήματα άλλων **σχολείων σε νοσοκομεία, κέντρα αποκατάστασης, ιδρύματα αγωγής ανηλίκων, ιδρύματα χρονίως πασχόντων ή Υπηρεσίες εκπαίδευσης και αποκατάστασης των Μονάδων Ψυχικής Υγείας**, εφόσον σε αυτά διαβιούν άτομα σχολικής ηλικίας με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Οι εκπαιδευτικές αυτές δομές θεωρούνται ΣΜΕΑΕ που υπάγονται στο Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, εμπίπτουν στο πλαίσιο της ΕΑΕ παιδιών σχολικής ηλικίας και εφαρμόζουν εκπαιδευτικά προγράμματα που εποπτεύονται από το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων. Οι λεπτομέρειες οργάνωσης και λειτουργίας αυτών των ΣΜΕΑΕ ρυθμίζονται από κοινές υπουργικές αποφάσεις των καθ' ύλην αρμόδιων Υπουργών. Φορείς, ΝΠΙΔ, πιστοποιημένοι από το ΕΚΕ-ΠΙΣ., μπορούν να παρέχουν ισότιμα με τις ΣΜΕΑΕ του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων Εκπαίδευση, Κατάρτιση και Συμβουλευτικές Υποστηρικτικές Υπηρεσίες σε άτομα άνω των δεκαπέντε (15) ετών με βαριά νοητική υστέρηση και συνοδές αναπηρίες.

γ) **Με διδασκαλία στο σπίτι**, όταν αυτή κρίνεται αναγκαία, για σοβαρά βραχυχρόνια ή χρόνια προβλήματα υγείας,

(14) Στο άρθρο 6 του ν. 3699/2008, ύστερα από την παράγραφο 3 προστέθηκε παράγραφος 3Α, ως άνω σύμφωνα με την παρ. 1β του άρθ. 11 του Ν. 4452/2017 (ΦΕΚ 17/Α/15-2-2017) με ισχύ από το 2017-2018.

τα οποία δεν επιτρέπουν τη μετακίνηση και φοίτηση των μαθητών στο σχολείο. Η έγκριση της διδασκαλίας στο σπίτι γίνεται με απόφαση του περιφερειακού⁽¹⁵⁾ διευθυντή εκπαίδευσης της αντίστοιχης βαθμίδας στην οποία φοιτά ο μαθητής, κατόπιν αιτιολογημένης πρόσφατης ιατρικής γνωμάτευσης, στην οποία αναγράφεται η διάρκεια επιβεβλημένης παραμονής στο σπίτι. Η γνωμάτευση αυτή παρέχεται από δημόσια ιατροπαιδαγωγική υπηρεσία ή δημόσια υγειονομική επιτροπή. Οι προαγωγικές ή απολυτήριες εξετάσεις διέπονται από τις διατάξεις των κατ' ιδίαν διδαχθέντων. Στο πρόγραμμα διδασκαλίας στο σπίτι μπορεί να χρησιμοποιείται και το σύστημα της τηλεεκπαίδευσης. «Η κατ' οίκον διδασκαλία δεν παρέχεται υποχρεωτικά από εκπαιδευτικό ΕΑΕ παρά μόνο, εάν γνωματεύσει σχετικά το οικείο ΚΕΔΔΥ.»⁽¹⁶⁾

5. Για κάθε μαθητή με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, το ΕΠΕ σχεδιάζεται από τη διεπιστημονική ομάδα του οικείου ΚΕΔΔΥ, συντάσσεται και υλοποιείται από τον αρμόδιο εκπαιδευτικό ΕΑΕ, σε συνεργασία με τον εκπαιδευτικό της τάξης, τον σχολικό Σύμβουλο ΕΑΕ και τον σύμβουλο ΕΕΠ. Στο σχεδιασμό του ΕΠΕ συμμετέχει και ο γονέας ή ο κηδεμόνας του μαθητή και το ΕΕΠ των ΣΜΕΑΕ, μετά από πρόσκληση του οικείου ΚΕΔΔΥ.
6. «Στις Σχολικές Μονάδες Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης μπορεί να υλοποιούνται προγράμματα συνεκπαίδευσης με συστηματικές ή μη σχολικές μονάδες της γενικής εκπαίδευσης. Στόχοι των προγραμμάτων συνεκπαίδευσης είναι, ιδίως, η προώθηση της ένταξης και των ίσων ευκαιριών στην εκπαίδευση, η ανάπτυξη των γνωστικών, μαθησιακών, συναισθηματικών και κοινωνικών δεξιοτήτων των μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες ή/και αναπηρία, καθώς και η ευαισθητοποίηση των μαθητών των σχολείων γενικής εκπαίδευσης σε θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων, στο σεβασμό της διαφορετικότητας και στη διασφάλιση της ανθρώπινης αξιοπρέπειας.

(15) Η λέξη διαγράφηκε σύμφωνα με την παρ 8 του άρθρου 28 του Ν. 4186/2013 (193/Α/17-9-2013)

(16) Το εντός «» εδάφιο προστέθηκε σύμφωνα με την παρ 8 του άρθρου 28 του Ν. 4186/2013 (193/Α/17-9-2013)

Με απόφαση του Υπουργού Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων⁽¹⁷⁾, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθορίζονται το αρμόδιο όργανο και η διαδικασία έγκρισης, ο τρόπος υλοποίησης και η αξιολόγηση των ανωτέρω προγραμμάτων, καθώς και κάθε άλλη λεπτομέρεια που είναι αναγκαία για την εφαρμογή της παραγράφου αυτής.»⁽¹⁸⁾

Άρθρο 7

Θέματα κωφών, τυφλών και αυτιστικών μαθητών

1. Ως πρώτη γλώσσα των κωφών και βαρήκοων μαθητών αναγνωρίζεται η Ελληνική Νοηματική γλώσσα και ως δεύτερη γλώσσα τους η Νέα Ελληνική, η οποία προσλαμβάνεται και εκφέρεται με τη γραπτή της μορφή, ενώ η προφορική της αντίληψη και έκφραση αποτελεί πρόσθετη κοινωνική επιλογή των κωφών μαθητών. Η Ελληνική Νοηματική και η Νέα Ελληνική γλώσσα αναγνωρίζονται ως ισότιμες μεταξύ τους, οπότε και η ενδεδειγμένη γλωσσική παιδαγωγική προσέγγιση είναι η δίγλωσση εκπαίδευση. «Απαραίτητη προϋπόθεση για την επιλογή Διευθυντή και για την τοποθέτηση εκπαιδευτικών – ΕΕΠ σε σχολεία Κωφών – Τυφλών, είναι η πιστοποίηση της Ελληνικής Νοηματικής Γλώσσας (ΕΝΓ) και της γραφής Braille και εάν η ανωτέρω προϋπόθεση δεν πληρούται, τοποθετούνται για την κάλυψη των λειτουργικών αναγκών, εκπαιδευτικοί με λιγότερα προσόντα.»⁽¹⁹⁾
2. Επίσημη γραφή των τυφλών μαθητών αναγνωρίζεται η γραφή Braille. Απαραίτητη προϋπόθεση για την τοποθέτηση εκπαιδευτικών και ΕΕΠ στις ειδικές σχολικές μονάδες τυφλών, ορίζεται επιπλέον των άλλων προσόντων και η πιστοποιημένη γνώση της γραφής Braille. «Απαραίτητη προϋπόθεση για την επιλογή Διευθυντή και για την τοποθέτηση εκπαιδευτικών – ΕΕΠ σε σχολεία Κωφών – Τυφλών, είναι η πιστοποίηση της Ελληνικής Νοηματικής Γλώσσας (ΕΝΓ) και της γραφής Braille και εάν η ανωτέρω

(17) Η ΥΑ που εκδόθηκε είναι η 172877/Δ3/17-10-2016 (ΦΕΚ 3561/Β/4-11-2016, [ΑΔΑ:7ΘΖ74653ΠΣ-15Γ](#)) όπως τροποποιήθηκε με την ΥΑ 10537/Δ3/23-01-2019 (ΦΕΚ 431/Β/14-2-2019, [ΑΔΑ: Ω3ΡΝ4653ΠΣ-62Ξ](#))

(18) Στο άρθρο 6 του ν. 3699/2008 (Α' 199) προστέθηκε παράγραφος 6, ως άνω σύμφωνα με την παρ 3α του άρθρου 82 του Ν. 4368/2016 (21/Α/12-2-2016)

(19) Το εντός «» εδάφιο αντικαταστάθηκε και ισχύει ως άνω σύμφωνα με την παρ 9 του άρθρου 28 του Ν. 4186/2013 (193/Α/17-9-2013)

προϋπόθεση δεν πληρούται, τοποθετούνται για την κάλυψη των λειτουργικών αναγκών, εκπαιδευτικοί με λιγότερα προσόντα.»⁽²⁰⁾

Οι τυφλοί μαθητές και οι μαθητές με χαμηλή όραση χωρίς νοητική υστέρηση ή άλλης μορφής ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες μπορούν να φοιτούν, με βάση τη γνωμάτευση του οικείου ΚΕΔΔΥ, στις σχολικές τάξεις του Γενικού Σχολείου υποστηριζόμενοι από τον εκπαιδευτικό της τάξης και κατά περίπτωση με την υποστήριξη μέλους ΕΕΠ του κλάδου ΠΕ31 ή ΕΒΠ.

«2α. Σε σχολικές μονάδες, στις οποίες φοιτούν τυφλο-κωφοί μαθητές, διορίζονται ή προσλαμβάνονται κατά προτεραιότητα εκπαιδευτικοί ή μέλη ΕΕΠ, με πιστοποιημένη γνώση της γραφής Braille και πιστοποίηση της Ελληνικής Νοηματικής Γλώσσας (ΕΝΓ).»⁽²¹⁾

3. «Αρμόδιος φορέας πιστοποίησης της Ελληνικής Νοηματικής Γλώσσας (ΕΝΓ) και της γραφής Braille είναι ο Εθνικός Οργανισμός Πιστοποίησης Προσόντων και Επαγγελματικού Προσανατολισμού (ΕΟΠΠΕΠ), ο οποίος για το σκοπό αυτόν συνεργάζεται με το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής (ΙΕΠ) και τους πλέον αντιπροσωπευτικούς φορείς σε θέματα Κωφών και Τυφλών, την Ομοσπονδία Κωφών Ελλάδος (Ο.Μ.Κ.Ε.) και την Εθνική Ομοσπονδία τυφλών (Ε.Ο.Τ.), και έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

- α) Την οργάνωση της επιμόρφωσης στην Ελληνική Νοηματική Γλώσσα και τη γραφή Braille.
- β) Την πιστοποίηση επάρκειας της Ελληνικής Νοηματικής Γλώσσας και της γραφής Braille στους ήδη χρήστες.

Μέχρι τη συγκρότηση της Επιτροπής ισχύουν οι βεβαιώσεις επάρκειας της Ελληνικής Νοηματικής Γλώσσας που χορηγούνται από την Ομοσπονδία Κωφών Ελλάδος και από το Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης μονάδας Αγωγής Κωφών του Πανεπιστημίου Πατρών, εφόσον εγκρίνονται από την αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων ύστερα από πρόταση του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής, οι οποίες θα εξακολουθούν να ισχύουν και μετά την συγκρότηση αυτής για

(20) Το εντός «» εδάφιο αντικαταστάθηκε και ισχύει ως άνω σύμφωνα με την παρ 9 του άρθρου 28 του Ν. 4186/2013 (193/Α/17-9-2013)

(21) Η παρ. 2α προστέθηκε ως άνω σύμφωνα με το άρθρ. 17 του Ν. 4713/2020 (ΦΕΚ 147/Α/29-7-2020)

τους ήδη κατόχους ως ισότιμες βεβαιώσεις του ΕΟΠΠΕΠ. Ομοίως, και για τις πιστοποιήσεις της γραφής Braille. Στις συνεδριάσεις και συνελεύσεις των συλλόγων διδασκόντων μπορεί να παρίσταται διερμηνέας ΕΝΓ όταν σε αυτές παρευρίσκεται κωφός-βαρύκοος εκπαιδευτικός, ΕΕΠ, εφόσον αυτό είναι εφικτό.

Στο ΙΕΠ μεταφέρονται οι παρακάτω αρμοδιότητες:

- α) Η αξιολόγηση όλων των εκπαιδευτικών υλικών που παράγονται με την Ελληνική Νοηματική Γλώσσα και τη γραφή Braille, πριν την ενσωμάτωσή τους στην εκπαιδευτική διαδικασία.
- β) Η συνεργασία με επιστημονικούς φορείς και οργανώσεις του εσωτερικού και του εξωτερικού και με εξειδικευμένους επιστήμονες σε εκπαιδευτικά θέματα των Κωφών και Τυφλών.

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Παιδείας και Θρησκευμάτων, και Οικονομικών που εκδίδεται μετά από εισήγηση του ΔΣ του ΕΟΠΠΕΠ καθορίζεται το σύστημα πιστοποίησης της Ελληνικής Νοηματικής Γλώσσας (ΕΝΓ), στο οποίο περιλαμβάνονται οι όροι, οι προϋποθέσεις και τα δικαιολογητικά συμμετοχής, η διαδικασία των εξετάσεων, η οργανωτική δομή, ο τύπος των χορηγούμενων τίτλων και βεβαιώσεων, καθώς και το ύψος και ο τρόπος καταβολής των εξετάστων πιστοποίησης. Με την ίδια απόφαση συνιστάται στον ΕΟΠΠΕΠ επιτροπή πιστοποίησης της επάρκειας της ΕΝΓ και της γραφής Braille, στην οποία συμμετέχει υποχρεωτικά από ένας (1) εκπρόσωπος της Ομοσπονδίας Κωφών Ελλάδος, του Εθνικού Ιδρύματος Κωφών, της Εθνικής Ομοσπονδίας Τυφλών και του Κέντρου Εκπαιδευσεως και Αποκαταστάσεως Τυφλών, καθώς και μέλη του διοικητικού συμβουλίου, στελέχη του ΕΟΠΠΕΠ ή και στελέχη, επιστήμονες και εμπειρογνώμονες του δημόσιου ή ιδιωτικού τομέα της ημεδαπής για τη διενέργεια των εξετάσεων και την εισήγηση στο ΔΣ του ΕΟΠΠΕΠ θεμάτων, που εμπίπτουν στις αρμοδιότητές του και αφορούν στην πιστοποίηση της Ελληνικής Νοηματικής Γλώσσας (ΕΝΓ), συνιστώνται όργανα και επιτροπές πρόσκαιρου χαρακτήρα για την υποβοήθηση του ΕΟΠΠΕΠ στη διενέργεια των εξετάσεων, των οποίων η συγκρότηση και ο ορισμός γίνεται με απόφαση του ΔΣ του ΕΟΠΠΕΠ μετά από εισήγηση της επιτροπής πιστοποίησης και καθορίζεται το ύψος, ο τρόπος και η διαδικασία αποζημίωσης όλων των ανωτέρω,

ο τρόπος λειτουργίας τους, καθώς και κάθε άλλο σχετικό με τα ανωτέρω ειδικότερο, τεχνικό ή λεπτομερειακού χαρακτήρα, θέμα που αφορά τις εξετάσεις πιστοποίησης. Με απόφαση του Υπουργού Παιδείας και Θρησκευμάτων, η οποία δεν δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως καθορίζεται η συγκρότηση της επιτροπής πιστοποίησης της Ελληνικής Νοηματικής Γλώσσας (ΕΝΓ). Για την εκμάθηση της νοηματικής γλώσσας, καθώς και της γραφής Braille, οι αρμόδιοι φορείς πιστοποιούνται με διαδικασία που ορίζει με απόφασή του το ΔΣ του ΕΟΠΠΕΠ.

Μέχρι τη συγκρότηση της επιτροπής ισχύουν οι βεβαιώσεις επάρκειας της Ελληνικής Νοηματικής Γλώσσας, που χορηγούνται από την Ομοσπονδία Κωφών Ελλάδος και από το Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης μονάδας Αγωγής Κωφών του Πανεπιστημίου Πατρών.»⁽²²⁾

«Ομοίως ισχύουν οι βεβαιώσεις πιστοποίησης επάρκειας της γραφής Braille που χορηγούνται: α) από το Κέντρο Εκπαίδευσης και Αποκατάστασης Τυφλών, β) από το Παιδαγωγικό Τμήμα Ειδικής Αγωγής του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, με τις οποίες πιστοποιείται η επιτυχής παρακολούθηση του μαθήματος «Εργαστήριο γραφής και ανάγνωσης στον κώδικα Braille» και γ) από το Τμήμα Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής του Πανεπιστημίου Μακεδονίας με κατεύθυνση, εκπαίδευση ατόμων με ειδικές ανάγκες, με τις οποίες πιστοποιείται η επιτυχής παρακολούθηση του μαθήματος «Εργαστήριο Εκμάθησης της Braille».»⁽²³⁾

4. Για τους αυτιστικούς μαθητές με ή χωρίς λόγο, ως επίσημη γλώσσα αναγνωρίζεται η Νέα Ελληνική, η οποία προσλαμβάνεται και εκφέρεται με την προφορική της μορφή, με τη γραπτή της μορφή ή/και με τη μορφή συμβόλων-εικόνων. Επιθυμητή προϋπόθεση για την τοποθέτηση εκπαιδευτικών και ΕΕΠ στις ειδικές σχολικές μονάδες για τον αυτισμό, επιπλέον των άλλων προσόντων, ορίζεται και η εξειδίκευση και κατάρτιση των εκπαιδευτικών σε τροποποιημένες-υποβοηθούμενες μορφές επικοινωνίας.

Με βάση τους ιδιαίτερους κοινωνικούς περιορισμούς που επιβάλλει ο αυτισμός ως αναπηρία στους μαθητές, η φοί-

τησή τους στις εκπαιδευτικές δομές μπορεί να γίνεται ως εξής:

«Η φοίτηση των αυτιστικών μαθητών στις κατάλληλες δομές ΕΑΕ ή στο κατάλληλο υποστηρικτικό πλαίσιο του γενικού σχολείου, είναι αποκλειστική αρμοδιότητα των ΚΕΔΔΥ. Σε περίπτωση διαφωνίας με τους γονείς ή τους κηδεμόνες του μαθητή, αποφασίζει η Δευτεροβάθμια ΕΔΕΑ, της οποίας η απόφαση είναι οριστική. Οι παράλληλες στηρίξεις των αυτιστικών μαθητών, καθώς και κάθε άλλης αναπηρίας ή ειδικής εκπαιδευτικής ανάγκης, ανανεώνονται αυτόματα κατόπιν σχετικής εισήγησης του οικείου ΚΕΔΔΥ και της σύμφωνης γνώμης των γονιών του μαθητή. Η υποστήριξη του μαθητή μπορεί να υλοποιείται και από ειδικό βοηθό που εισηγείται και διαθέτει η οικογένεια του μαθητή κατόπιν σύμφωνης γνώμης του Διευθυντή και του Συλλόγου διδασκόντων της σχολικής μονάδας. Το ίδιο ισχύει και στην περίπτωση στήριξης από σχολικό νοσηλευτή κατόπιν γνωμάτευσης δημόσιου νοσοκομείου.»⁽²⁴⁾

«Οι αιτήσεις των γονέων ή κηδεμόνων των μαθητών για υποστήριξη από ειδικό βοηθό ή από σχολικό νοσηλευτή είτε αυτοί φοιτούν σε γενικό σχολείο είτε σε ΣΜΕΑΕ, συνοδεύονται από βιογραφικό σημείωμα των προτεινόμενων προσώπων. Τα προτεινόμενα πρόσωπα υποβάλλουν στον Διευθυντή της σχολικής μονάδας αντίγραφο του ποινικού τους μητρώου.»⁽²⁵⁾

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

Άρθρο 8

Σχολικές μονάδες

1. Ως ΣΜΕΑΕ ορίζονται:

α) Για την πρωτοβάθμια εκπαίδευση:

αα) τα νηπιαγωγεία ΕΑΕ και τμήματα πρώιμης παρέμβασης που λειτουργούν εντός των νηπιαγωγείων ΕΑΕ, για μαθητές μέχρι το έβδομο (7ο) έτος της ηλικίας τους και

(22) Ολόκληρη η παρ. 3 αντικαταστάθηκε και ισχύει ως άνω σύμφωνα με την παρ 10 του άρθρου 28 του Ν. 4186/2013 (193/Α/17-9-2013)

(23) Στο τέλος της παρ. 3 του άρθρου 7 του ν. 3699/2008, όπως αντικαταστάθηκε με την παρ.10 του άρθρου 28 του ν. 4186/2013 (Α' 193), προστέθηκε εδάφιο ως άνω σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθ. 11 του Ν. 4452/2017 (ΦΕΚ 17/Α/15-2-2017).

(24) Σύμφωνα με την παρ. 18 του άρθρου 28 του Ν. 4186/2013 (193/Α/17-9-2013) :18. Οι περιπτώσεις α', β', γ', δ' της παρ. 4 του άρθρου 7 του ν. 3699/2008 αντικαθίστανται ως άνω.

(25) Στο τέλος της παρ. 4 του άρθρου 7 του ν. 3699/2008, όπως τροποποιήθηκε με την παρ. 18 του άρθρου 28 του ν. 4186/2013, προστέθηκαν εδάφια ως άνω σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθ. 11 του Ν. 4452/2017 (ΦΕΚ 17/Α/15-2-2017).

ββ) τα **δημοτικά σχολεία ΕΑΕ** για μαθητές μέχρι το δέκατο τέταρτο (14ο) έτος της ηλικίας τους, τα οποία λειτουργούν με μία προκαταρκτική τάξη και με τις τάξεις Α', Β', Γ', Δ', Ε' και ΣΤ'.

«Παράταση της φοίτησης μπορεί να γίνει μέχρι το δέκατο πέμπτο (15ο) έτος της ηλικίας των μαθητών.»⁽²⁶⁾

«Στα σχολεία αυτά μπορεί να εφαρμόζεται ανάλογα με τις ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες των μαθητών, με αιτιολογημένη απόφαση του Συλλόγου Διδασκόντων που εκδίδεται ύστερα από εισήγηση της Επιτροπής Διαγνωστικής Εκπαιδευτικής Αξιολόγησης και Υποστήριξης (ΕΔΕΑΥ) της ΣΜΕΑΕ ή ελλείψει αυτής ύστερα από εισήγηση του Διευθυντή του σχολείου, διαφοροποιημένο το αναλυτικό πρόγραμμα της γενικής εκπαίδευσης ή το Πλαίσιο Αναλυτικού Προγράμματος της Ειδικής Αγωγής (ΠΑΠΕΑ) που ορίζεται στο πδ 301/1996 (Α' 208) ή ένα μεικτό σύστημα των ανωτέρω προγραμμάτων. Το σχετικό πρακτικό του Συλλόγου Διδασκόντων υποβάλλεται στο Σχολικό Σύμβουλο ΕΑΕ μαζί με τα ωρολόγια προγράμματα του σχολείου.»⁽²⁷⁾

«Ο αριθμός των μαθητών σε κάθε τμήμα των Ειδικών Νηπιαγωγείων και των Ειδικών Δημοτικών Σχολείων ορίζεται από κατ' ελάχιστον τέσσερις (4) έως κατ' ανώτατο όριο επτά (7) μαθητές. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, ο αριθμός μπορεί να μειώνεται με κατώτατο όριο τους τρεις (3) μαθητές ανά τμήμα, με απόφαση του οικείου Περιφερειακού Διευθυντή Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, ύστερα από εισήγηση του αρμόδιου Διευθυντή Εκπαίδευσης. Ο Διευθυντής Εκπαίδευσης κατά τη διατύπωση της εισήγησης λαμβάνει υπόψη του σχετική απόφαση του συλλόγου διδασκόντων, καθώς και γνώμη του

οικείου ΚΕΔΔΥ και του σχολικού συμβούλου Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης.»⁽²⁸⁾

β) Για τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση:

αα) **Τα γυμνάσια ΕΑΕ** για μαθητές μέχρι το δέκατο ένατο (19ο) έτος της ηλικίας τους. Τα γυμνάσια ΕΑΕ περιλαμβάνουν την προκαταρκτική τάξη και τρεις επόμενες τάξεις Α', Β' και Γ'. Μαθητές απόφοιτοι δημοτικού σχολείου με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, μπορεί να εγγράφονται απευθείας στην Α' τάξη του γυμνασίου ΕΑΕ, ύστερα από αξιολόγηση που πραγματοποιείται από το οικείο ΚΕΔΔΥ.

ββ) «**Τα λύκεια ΕΑΕ**, που περιλαμβάνουν την προκαταρκτική τάξη και τρεις επόμενες τάξεις Α', Β' και Γ'. Μαθητές απόφοιτοι γυμνασίου με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες μπορεί να εγγράφονται απευθείας στην Α' τάξη του λυκείου ΕΑΕ, ύστερα από αξιολόγηση που πραγματοποιείται από το οικείο ΚΕΔΔΥ.»⁽²⁹⁾

«Ο αριθμός των μαθητών σε κάθε τμήμα των γυμνασίων ΕΑΕ και λυκείων ΕΑΕ ορίζεται από κατ' ελάχιστον πέντε (5) έως κατ' ανώτατο όριο εννέα (9) μαθητές. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, ο αριθμός μπορεί να μειώνεται με κατώτατο όριο τους τρεις (3) μαθητές ανά τμήμα, με απόφαση του οικείου Περιφερειακού Διευθυντή Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, ύστερα από εισήγηση του αρμόδιου Διευθυντή Εκπαίδευσης. Ο Διευθυντής Εκπαίδευσης κατά τη διατύπωση της εισήγησης λαμβάνει υπόψη του σχετική απόφαση του συλλόγου διδασκόντων, καθώς και γνώμη του οικείου ΚΕΔΔΥ και του σχολικού συμβούλου Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης.»⁽³⁰⁾

(26) Το δεύτερο εδάφιο της υποπερ. ββ' της περ. α' της παρ. 1 του άρθρ. 8 αντικαταστάθηκε ως άνω σύμφωνα με το άρθρ. 55 του Ν. 4823/2021 (ΦΕΚ 136/Α/3-8-2021)

(27) Στο τέλος της περίπτωσης α' της παρ. 1 του άρθρου 8 του ν. 3699/2008, όπως τροποποιήθηκε με την παρ. 2 του άρθρου 82 του ν. 4368/2016 (Α' 21), προστέθηκαν εδάφια, ως άνω σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρ. 11 του Ν. 4452/2017 (ΦΕΚ 17/Α/15-2-2017).

(28) Στο τέλος της παρ. 4 του άρθρου 7 του ν. 3699/2008, όπως τροποποιήθηκε με την παρ. 18 του άρθρου 28 του ν. 4186/2013, προστέθηκαν εδάφια ως άνω σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρ. 11 του Ν. 4452/2017 (ΦΕΚ 17/Α/15-2-2017).

(29) Η εντός «» υποπερίπτωση β' της περίπτωσης β' της παραγράφου 1 του άρθρου 8 αντικαταστάθηκε και ισχύει ως άνω σύμφωνα με την παρ. 2β του άρθρου 56 του Ν. 3966/2011 (118/Α/24-5-2011)

(30) Στο τέλος της περίπτωσης β' της παρ. 1 του άρθρου 8 του ν. 3699/2008, όπως τροποποιήθηκε με την περίπτωση β' της παρ. 2 του άρθρου 56 του ν. 3966/2011 (Α' 118), προστέθηκαν εδάφια ως άνω σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρ. 11 του Ν. 4452/2017 (ΦΕΚ 17/Α/15-2-2017).

«γ) Για τη δευτεροβάθμια επαγγελματική εκπαίδευση:

(31)(32)

αα) Τα **Ενιαία Ειδικά Επαγγελματικά Γυμνάσια-Λύκεια**, τα οποία λειτουργούν υπό ενιαία διοίκηση, Διευθυντή και κοινό Σύλλογο Διδασκόντων. Τα Ενιαία Ειδικά Επαγγελματικά Γυμνάσια-Λύκεια περιλαμβάνουν τις τάξεις Α', Β', Γ' Δ' Γυμνασίου και τις τάξεις Α', Β', Γ', Δ' Λυκείου.

Στα Ενιαία Ειδικά Επαγγελματικά Γυμνάσια-Λύκεια εγγράφονται, κατόπιν γνωμάτευσης του ΚΕΔΔΥ, μαθητές με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, οι οποίοι επωφελούνται από τα ωρολόγια και αναλυτικά προγράμματα της συγκεκριμένης δομής, και μέσα από την ακαδημαϊκή και επαγγελματική εκπαίδευση μπορούν να οδηγηθούν σε μεταλυκεια-

(31) Η περίπτωση γ' της παραγράφου 1 του άρθρου 8 του ν. 3699/2008, όπως ισχύει, αντικαταστάθηκε σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθ. 48 του Ν. 4415/2016 (ΦΕΚ 159/Α/6-9-2016)

(32) Σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθ. 48 του Ν. 4415/2016 (ΦΕΚ 159/Α/6-9-2016):

«5. α) Όλα τα Ειδικά Επαγγελματικά Γυμνάσια και Ειδικά Επαγγελματικά Λύκεια μετατρέπονται από το σχολικό έτος 2017-2018 σε Ενιαία Ειδικά Επαγγελματικά Γυμνάσια-Λύκεια.

β) Το σύνολο των οργανικών θέσεων του εκπαιδευτικού προσωπικού, του ειδικού εκπαιδευτικού προσωπικού, του ειδικού βοηθητικού προσωπικού, καθώς και των στελεχών εκπαίδευσης των σχολικών μονάδων της περίπτωσης α' μεταφέρεται από το σχολικό έτος 2017-2018 αυτοδικαίως στα Ενιαία Ειδικά Επαγγελματικά Γυμνάσια-Λύκεια.

γ) Το σύνολο των φοιτούντων μαθητών εγγράφονται και συνεχίζουν τη φοίτησή τους στις αντίστοιχες τάξεις του Ενιαίου Ειδικού Επαγγελματικού Γυμνασίου-Λυκείου με απόφαση του συλλόγου διδασκόντων.

δ) Με απόφαση του Υπουργού Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, η οποία εκδίδεται ύστερα από γνώμη της Διεύθυνσης Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων:

αα) καθορίζεται για το σχολικό έτος 2016-2017 η λειτουργία των υφιστάμενων Ειδικών Επαγγελματικών Γυμνασίων, των λειτουργούντων σε αυτά Λυκειακών Τάξεων, καθώς και των υφιστάμενων Ειδικών Επαγγελματικών Λυκείων,

ββ) πραγματοποιείται η μετατροπή και μετονομασία των υφιστάμενων σχολικών μονάδων σε Ενιαία Ειδικά Επαγγελματικά Γυμνάσια-Λύκεια,

γγ) καθορίζονται ειδικότερα θέματα σχετικά με τη φοίτηση και αποφοίτηση των μαθητών, καθώς και την αντιστοίχιση τάξεων,

δδ) καθορίζονται οι τομείς και οι ειδικότητες των Ενιαίων Ειδικών Επαγγελματικών Γυμνασίων-Λυκείων,

εε) επιτρέπεται, σε εξαιρετικές περιπτώσεις και εφόσον το επιβάλλουν οι συνθήκες κτιριακής υποδομής, να λειτουργήσουν οι σχολικές μονάδες της περίπτωσης α' μόνο ως Ειδικά Επαγγελματικά Γυμνάσια ή μόνο ως Ειδικά Επαγγελματικά Λύκεια για χρονικό διάστημα κατά ανώτατο όριο έως δύο (2) σχολικά έτη,

στστ) ρυθμίζεται κάθε λεπτομέρεια που είναι αναγκαία για την εφαρμογή της υποπερίπτωσης αα' της περίπτωσης γ' της παρ. 1 του άρθρου 8 του ν. 3699/2008.»

κές δομές εκπαίδευσης και σε ανεξάρτητη ή εποπτευόμενη εργασία. Αναλυτικά:

Οργάνωση και Λειτουργία των Α', Β', Γ', Δ' τάξεων Γυμνασίου του Ενιαίου Ειδικού Επαγγελματικού Γυμνασίου - Λυκείου

Στις τάξεις Α', Β', Γ', Δ' Γυμνασίου εφαρμόζονται τα ωρολόγια και αναλυτικά προγράμματα των Γυμνασίων γενικής εκπαίδευσης, όπως διαμορφώνονται με την υπουργική απόφαση που εκδίδεται δυνάμει της περίπτωσης α' της παρ. 2 του άρθρου 28 του ν. 4186/2013 (Α' 193), όπως ισχύει, ύστερα από εισήγηση της Διεύθυνσης Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων και σχετική γνωμοδότηση του ΙΕΠ.

Στην Α' τάξη Γυμνασίου δύνανται να εγγράφονται, κατόπιν γνωμάτευσης του ΚΕΔΔΥ, μαθητές απόφοιτοι Γενικού ή Ειδικού Δημοτικού Σχολείου και της Α' ή Β' τάξης των ΕΕΕΕΚ. Δικαίωμα πρώτης εγγραφής έχουν οι μαθητές έως το 16ο έτος της ηλικίας τους. Μετά την ολοκλήρωση της φοίτησης των μαθητών στη Δ' τάξη χορηγείται τίτλος απολυτηρίου Γυμνασίου.

Οι κάτοχοι απολυτηρίου Γυμνασίου του Ενιαίου Ειδικού Επαγγελματικού Γυμνασίου- Λυκείου δύνανται να συνεχίσουν τη φοίτησή τους, κατόπιν σχετικής γνωμάτευσης του ΚΕΔΔΥ:

i) στην Α' τάξη Λυκείου του Ενιαίου Ειδικού Επαγγελματικού Γυμνασίου - Λυκείου,

ii) στην Α' τάξη του Γενικού Λυκείου,

iii) στην Α' τάξη του Ειδικού Λυκείου,

iv) στην Α' τάξη του Επαγγελματικού Λυκείου,

v) στην Α' τάξη του Εσπερινού Επαγγελματικού Λυκείου και

vi) σε ΔΙΕΚ ενηλίκων αποφοίτων υποχρεωτικής εκπαίδευσης.

Για τις μετεγγραφές μαθητών στις Α', Β', Γ', Δ' τάξεις Γυμνασίου εφαρμόζονται τα προβλεπόμενα στην κείμενη νομοθεσία και επιπλέον απαιτείται σχετική γνωμάτευση των ΚΕΔΔΥ. Αναλυτικά:

i) Οι μαθητές Γυμνασίου του Ενιαίου Ειδικού Επαγγελματικού Γυμνασίου-Λυκείου μετεγγράφονται ως εξής:

- Απόφοιτος της Α' τάξης Γυμνασίου, του Ενιαίου Ειδικού Επαγγελματικού Γυμνασίου-Λυκείου, μετεγγράφεται στη Β' τάξη Γυμνασίου γενικής ή ειδικής εκπαίδευσης,
  - Απόφοιτος της Β' τάξης Γυμνασίου, του Ενιαίου Ειδικού Επαγγελματικού Γυμνασίου-Λυκείου, μετεγγράφεται στη Γ' τάξη Γυμνασίου γενικής ή ειδικής εκπαίδευσης,
  - Απόφοιτος της Γ' τάξης Γυμνασίου, του Ενιαίου Ειδικού Επαγγελματικού Γυμνασίου-Λυκείου, μετεγγράφεται στη Γ' τάξη του Γυμνασίου γενικής ή ειδικής εκπαίδευσης.
- ii) Οι μαθητές Γυμνασίου σχολικής μονάδας γενικής ή ειδικής εκπαίδευσης, μετεγγράφονται ως εξής:
- Απόφοιτος της Α' τάξης Γυμνασίου γενικής ή ειδικής εκπαίδευσης μετεγγράφεται στη Β' τάξη Γυμνασίου του Ενιαίου Ειδικού Επαγγελματικού Γυμνασίου-Λυκείου,
  - Απόφοιτος της Β' τάξης Γυμνασίου γενικής ή ειδικής εκπαίδευσης μετεγγράφεται στη Γ' τάξη Γυμνασίου του Ενιαίου Ειδικού Επαγγελματικού Γυμνασίου-Λυκείου.

Οργάνωση και Λειτουργία των Α', Β', Γ', Δ' τάξεων Λυκείου του Ενιαίου Ειδικού Επαγγελματικού Γυμνασίου-Λυκείου

«Η φοίτηση στο Λύκειο του ΕΝΕΕΓΥΛ είναι τετραετής και περιλαμβάνει τις τάξεις Α', Β' Γ' και Δ'. Η Α' τάξη Λυκείου του ΕΝΕΕΓΥΛ έχει ενιαίο πρόγραμμα και διδάσκονται μαθήματα γενικής παιδείας, μαθήματα προσανατολισμού και μαθήματα επιλογής. Οι Β' και Γ' τάξεις του Λυκείου του ΕΝΕΕΓΥΛ διαχωρίζονται σε τομείς σπουδών και διδάσκονται μαθήματα γενικής παιδείας και τεχνολογικά – επαγγελματικά μαθήματα του τομέα (θεωρητικά και εργαστηριακά). Η Δ' τάξη διαχωρίζεται σε ειδικότητες και διδάσκονται μαθήματα γενικής παιδείας και μαθήματα ειδικότητας (θεωρητικά και εργαστηριακά). Οι τομείς σπουδών των Β' και Γ' τάξεων και οι επιμέρους ειδικότητες της Δ' τάξης συστήνονται σύμφωνα με όσα προβλέπονται στο άρθρο 8 του ν. 4186/2013 (Α' 193). Δικαίωμα πρόσβασης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, μέσω των ειδικών διατάξεων που προβλέπονται για τους υπο-

ψηφίους των Ημερήσιων Επαγγελματικών Λυκείων, έχουν όσοι φοίτησαν επί τέσσερα (4) πλήρη σχολικά έτη στο τετραετές Λύκειο του ΕΝΕΕΓΥΛ. Με απόφαση του Υπουργού Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, που εκδίδεται ύστερα από γνώμη του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής (ΙΕΠ) και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθορίζονται τα αναλυτικά προγράμματα των μαθημάτων, τα ωρολόγια προγράμματα, η αντιστοιχία των διδασκομένων μαθημάτων και των κλάδων-ειδικοτήτων εκπαιδευτικών σε Α' και Β', ανάθεση όλων των τάξεων του Λυκείου των ΕΝΕΕΓΥΛ και ρυθμίζονται θέματα λεπτομερειακού χαρακτήρα που αφορούν στην οργάνωση αυτών. Τα αναλυτικά προγράμματα σπουδών του Λυκείου του ΕΝΕΕΓΥΛ καταρτίζονται από το ΙΕΠ, σύμφωνα με όσα προβλέπονται στο άρθρο 10 του ν. 4186/2013.»⁽³³⁾

«Στην Α' τάξη Λυκείου του Ενιαίου Ειδικού Επαγγελματικού Γυμνασίου-Λυκείου εγγράφονται, κατόπιν γνωμάτευσης του ΚΕΔΔΥ ή του ΚΕΣΥ, κάτοχοι απολυτηρίου Γυμνασίου του Ενιαίου Ειδικού Επαγγελματικού Γυμνασίου - Λυκείου, καθώς και κάτοχοι απολυτηρίου των Ειδικών και Γενικών Γυμνασίων. Επιπλέον:

- α) Μαθητές που έχουν προαχθεί έως και κατά το σχολικό έτος 2017-2018 από την Α' τάξη Ημερησίου ή Εσπερινού ΓΕΛ ή της Α' τάξης Ημερησίου ή Εσπερινού ΕΠΑΛ, έχουν δικαίωμα εγγραφής στη Β' τάξη του Λυκείου του ΕΝΕΕΓΥΛ, η λειτουργία της οποίας αρχίζει το σχολικό έτος 2018-2019, κατόπιν γνωμάτευσης του ΚΕΔΔΥ ή του ΚΕΣΥ, ύστερα από την έναρξη λειτουργίας αυτών,
- β) μαθητές που προήχθησαν από την Α' Λυκείου του ΕΝΕΕΓΥΛ του ν. 4415/2016 έχουν δικαίωμα εγγραφής στη Β' τάξη του νέου τετραετούς Λυκείου του ΕΝΕΕΓΥΛ, η λειτουργία της οποίας αρχίζει το σχολικό έτος 2018-2019,

(33) Το δέκατο πέμπτο εδάφιο της υποπερίπτωσης αα' της περίπτωσης γ' της παρ. 1 του άρθρου 8 του ν. 3699/2008 (Α' 199), όπως τροποποιήθηκε με την παρ. 4 του άρθρου 48 του ν. 4415/2016 (Α' 159), αντικαταστάθηκε ως άνω σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθ. 26 του Ν. 4559/2018 (ΦΕΚ 142/Α/3-8-2018)

γ) μαθητές που έχουν προαχθεί από την Β' και Γ' τάξη του τετραετούς Λυκείου του ΕΝΕΕΓΥΛ, κατά το σχολικό έτος 2017-2018, συνεχίζουν και ολοκληρώνουν την τετραετή φοίτησή τους με το Ωρολόγιο Πρόγραμμα, όπως αυτό ορίζεται στην υπουργική απόφαση 68755/Δ3/26-4-2017 (Β' 1606), όπως κάθε φορά ισχύει,

δ) η Δ' τάξη του τετραετούς Λυκείου του ΕΝΕΕΓΥΛ του ν. 4415/2016 θα λειτουργήσει έως το σχολικό έτος 2019-2020,

ε) τα πρώτα απολυτήρια του νέου τετραετούς Λυκείου του ΕΝΕΕΓΥΛ και τα πρώτα πτυχία του νέου τετραετούς Λυκείου του ΕΝΕΕΓΥΛ θα δοθούν στη λήξη του σχολικού έτους 2020-2021.⁽³⁴⁾

Μετά την ολοκλήρωση της φοίτησης των μαθητών στη Δ' τάξη, χορηγείται απολυτήριο Λυκείου, ισότιμο του Γενικού Λυκείου, και Επαγγελματικό πτυχίο ειδικότητας επιπέδου 4, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στις κείμενες διατάξεις του Εσπερινού Επαγγελματικού Λυκείου.

Επιπλέον, οι απόφοιτοι της Δ' Τάξης δύνανται, κατόπιν γνωμάτευσης του ΚΕΔΔΥ, να συνεχίσουν στο «Μεταλυκειακό έτος-τάξη μαθητείας».

«Με απόφαση του Υπουργού Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων καθορίζονται οι ειδικότεροι όροι, οι προϋποθέσεις, η διαδικασία και τα απαραίτητα πιστοποιητικά για την εγγραφή και μετεγγραφή, των νυν και των πρώην μαθητών του τετραετούς Λυκείου του ΕΝΕΕΓΥΛ του ν. 4415/2016 στις τάξεις του νέου τετραετούς Λυκείου του ΕΝΕΕΓΥΛ, καθώς και των νυν και των πρώην μαθητών του τετραετούς εσπερινού ΓΕΛ ή ΕΠΑΛ, κατόπιν γνωμάτευσης του ΚΕΔΔΥ ή του ΚΕΣΥ, στις τάξεις του νέου τετραετούς λυκείου του ΕΝΕΕΓΥΛ, σύμφωνα με την αντιστοίχιση των τάξεων του τετραετούς και του τριετούς εσπερινού ΓΕΛ ή ΕΠΑΛ και του νέου τετραετούς λυκείου του ΕΝΕΕΓΥΛ,

(34) Το δέκατο έκτο εδάφιο της υποπερίπτωσης αα' της περίπτωσης γ' της παρ. 1 του άρθρου 8 του ν. 3699/2008, όπως τροποποιήθηκε με την παρ. 4 του άρθρου 48 του ν. 4415/2016, αντικαταστάθηκε ως άνω σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρ. 26 του Ν. 4559/2018 (ΦΕΚ 142/Α/3-8-2018)

όπως αυτή προκύπτει από τις κείμενες διατάξεις και τα προγράμματα σπουδών.»⁽³⁵⁾

Σε περίπτωση επανεγγραφής μαθητή σε διαφορετικό τομέα-ειδικότητα από αυτήν που αποφοίτησε, για την εύρυθμη λειτουργία της σχολικής μονάδας, ο μαθητής δύναται να παρακολουθεί τα μαθήματα Γενικής Παιδείας και να απαλλάσσεται από τις εξετάσεις των μαθημάτων αυτών. Κάθε απόφοιτος μαθητής του Ενιαίου Ειδικού Επαγγελματικού Γυμνασίου-Λυκείου δύναται να επανεγγραφεί και να φοιτήσει σε ένα (1) μόνο ακόμα πρόγραμμα ειδικότητας του ίδιου ή διαφορετικού τομέα, ύστερα από γνωμάτευση ΚΕΔΔΥ, η οποία λαμβάνει υπόψη αξιολόγηση του συλλόγου διδασκόντων.

Στα Ενιαία Ειδικά Επαγγελματικά Γυμνάσια-Λύκεια υλοποιούνται για όλους τους μαθητές Εξατομικευμένα Προγράμματα Εκπαίδευσης (ΕΠΕ). Ο αριθμός των φοιτούντων μαθητών στα Ενιαία Ειδικά Επαγγελματικά Γυμνάσια-Λύκεια ανά τμήμα γενικής παιδείας, τομέα ή ειδικότητας ορίζεται από κατ' ελάχιστον πέντε (5) έως κατ' ανώτατο όριο εννέα (9) μαθητές. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, ο αριθμός δύναται να μειώνεται με απόφαση του οικείου Περιφερειακού Διευθυντή Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, ύστερα από εισήγηση του αρμόδιου Διευθυντή Εκπαίδευσης. Η εισήγηση του Διευθυντή Εκπαίδευσης διατυπώνεται ύστερα από ειδικώς αιτιολογημένη πρόταση του συλλόγου διδασκόντων, εισήγηση του ΚΕΔΔΥ και σύμφωνη γνώμη του σχολικού συμβούλου Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης. «Το κατώτατο όριο του αριθμού των μαθητών σε εξαιρετικές περιπτώσεις είναι οι τρεις (3) μαθητές ανά τμήμα.»⁽³⁶⁾

(35) Το δέκατο όγδοο εδάφιο της υποπερίπτωσης αα' της περίπτωσης γ' της παρ. 1 του άρθρου 8 του ν. 3699/2008, όπως τροποποιήθηκε με την παρ. 4 του άρθρου 48 του ν. 4415/2016, αντικαταστάθηκε ως άνω σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρ. 26 του Ν. 4559/2018 (ΦΕΚ 142/Α/3-8-2018)

(36) Στο τέλος της υποπερίπτωσης αα' της περίπτωσης γ' της παρ. 1 του άρθρου 8 του ν. 3699/2008, όπως η περίπτωση γ' αντικαταστάθηκε με την παρ. 4 του άρθρου 48 του ν. 4415/2016 (Α'159), προστέθηκε εδάφιο ως άνω σύμφωνα με την παρ. 6α του άρθρ. 11 του Ν. 4452/2017 (ΦΕΚ 17/Α/15-2-2017).

ββ) Τα **Εργαστήρια Ειδικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης (ΕΕΕΕΚ)**, τα οποία αποτελούν σχολικές μονάδες δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, καλύπτουν την υποχρεωτικότητα της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και διοικητικά υπάγονται στην οικεία Διεύθυνση Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης.

Στα ΕΕΕΕΚ εγγράφονται απόφοιτοι δημοτικών σχολείων γενικής ή ειδικής εκπαίδευσης, έως και το 16ο έτος της ηλικίας τους, κατόπιν σχετικής εισήγησης των ΚΕΔΔΥ, οι οποίοι αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην παρακολούθηση ακαδημαϊκού προγράμματος του γυμνασίου και παρουσιάζουν αναπηρίες ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.

Ο αριθμός των μαθητών σε κάθε τμήμα των ΕΕΕΕΚ ορίζεται από κατ' ελάχιστον τέσσερις (4) έως κατ' ανώτατο όριο επτά (7) μαθητές. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, ο αριθμός δύναται να μειώνεται με απόφαση του οικείου Περιφερειακού Διευθυντή Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, ύστερα από εισήγηση του αρμόδιου Διευθυντή Εκπαίδευσης. Η εισήγηση του Διευθυντή Εκπαίδευσης διατυπώνεται ύστερα από ειδικώς αιτιολογημένη πρόταση του συλλόγου διδασκόντων, εισήγηση του ΚΕΔΔΥ και σύμφωνη γνώμη του σχολικού συμβούλου Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης.

Η φοίτηση στα ΕΕΕΕΚ διαρκεί έξι τάξεις (Α', Β', Γ', Δ', Ε', ΣΤ') και ακολουθούνται τα αναλυτικά και ωρολόγια προγράμματα, όπως προβλέπονται από τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις, λαμβάνοντας υπόψη τις ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες των μαθητών, όπως αυτές περιγράφονται στα Εξατομικευμένα Προγράμματα Εκπαίδευσης (ΕΠΕ), τα οποία υλοποιούνται για όλους τους μαθητές.

Κάθε διδακτικό έτος στα ΕΕΕΕΚ αποτελείται από δύο τετράμηνα.⁽³⁷⁾

(37) Σύμφωνα με mail που απέστειλε στις Διευθύνσεις Εκπαίδευσης, στις 19-1-2017, το τμήμα Α' της Διεύθυνσης Ειδικής Αγωγής του ΥΠΠΕΘ: «Διευκρινίζουμε ότι για τη διάρκεια των τετραμήνων στα ΕΕΕΕΚ θα ισχύσει η παρ.4 του άρθρου 1 του ΠΔ 126/2016 (ΦΕΚ 211/Α/11-11-2016) και συγκεκριμένα: «4. Η διδασκαλία των μαθημάτων διεξάγεται σε δύο διδακτικές περιόδους που ονομάζονται τετράμηνα. Η πρώτη περίοδος (10 τετράμηνο) διαρκεί από 11 Σεπτεμβρίου έως 20 Ιανουαρίου και η δεύτερη περίοδος (20 τετράμηνο) από 21 Ιανουαρίου έως 31 Μαΐου.»

Κατά τη διάρκεια της ΣΤ' τάξης υλοποιείται πρακτική άσκηση, η οποία προσδιορίζεται με απόφαση του Συλλόγου Διδασκόντων, στο πλαίσιο των εργαστηριακών μαθημάτων. Το ωρολόγιο πρόγραμμα της ΣΤ' τάξης συμπληρώνεται από μαθήματα των προηγούμενων τάξεων, ανάλογα με τις ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες των μαθητών, όπως αυτές προκύπτουν από την εκπαιδευτική αξιολόγηση. Η ΣΤ' τάξη λειτουργεί ως τάξη επαγγελματικής εξειδίκευσης με σκοπό τον εμπλουτισμό των δεξιοτήτων των μαθητών και την εξοικειώσή τους στο εργασιακό περιβάλλον. Σε περίπτωση που για οποιονδήποτε λόγο δεν είναι δυνατή η πρακτική άσκηση των μαθητών, τότε αυτή υλοποιείται με την υποστήριξη του σχολικού συνεταιρισμού ή στα εργαστήρια του σχολείου.

Η φοίτηση των μαθητών στα ΕΕΕΕΚ χαρακτηρίζεται επαρκής ή όχι από το Σύλλογο Διδασκόντων, ο οποίος αποφασίζει κατά περίπτωση και ανεξάρτητα από τον αριθμό απουσιών, συνυπολογίζοντας την επαρκή κατάκτηση των διδακτικών στόχων, τις ιδιαιτερότητες κάθε μαθητή.

Οι απόφοιτοι των ΕΕΕΕΚ μπορούν να εγγραφούν, κατόπιν γνωμάτευσης του ΚΕΔΔΥ σε ΔΙΕΚ ενηλίκων, αποφοίτων υποχρεωτικής εκπαίδευσης. Μαθητές που έχουν ολοκληρώσει την υποχρεωτική εκπαίδευση σε δομή της γενικής ή ειδικής εκπαίδευσης δεν μπορούν να εγγραφούν ή να επανεγγραφούν σε ΕΕΕΕΚ στην ίδια ή σε άλλη ειδικότητα. Οι απολυτήριοι τίτλοι των αποφοίτων των εργαστηρίων Ειδικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης που χορηγήθηκαν ως την εφαρμογή του ν. 4186/2013 (Α' 193) διατηρούν τα επαγγελματικά δικαιώματα που καθορίζονται στην παρ. 23 του άρθρου 1 του ν. 2817/2000 (Α' 78).

Με απόφαση του Υπουργού Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, η οποία εκδίδεται ύστερα από γνώμη της Διεύθυνσης Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης

Επιπλέον με νεότερο mail (23-1-2017) διευκρινίστηκε ότι: «Κατά την περίοδο από 1 έως 15 Ιουνίου στα ΕΕΕΕΚ θα εφαρμοστεί το προβλεπόμενο ωρολόγιο πρόγραμμα με δραστηριότητες που θα καθοριστούν από το Σύλλογο Διδασκόντων και θα ολοκληρωθούν οι διαδικασίες αξιολόγησης, προαγωγής και αποφοίτησης των μαθητών.»

Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων καθορίζονται: i) θέματα λειτουργίας και οργάνωσης των ΕΕΕΕΚ, και ii) τα προγράμματα σπουδών των ΕΕΕΕΚ, κατόπιν σχετικής γνωμοδότησης του ΙΕΠ».

«Το κατώτατο όριο του αριθμού των μαθητών σε εξαιρετικές περιπτώσεις είναι οι τρεις (3) μαθητές ανά τμήμα.»⁽³⁸⁾

2. Στα σχολεία της παραγράφου 1(α) του παρόντος άρθρου μπορούν να λειτουργούν και τμήματα ολοήμερου προγράμματος. Στα σχολεία ΕΑΕ εφαρμόζονται ειδικά προσαρμοσμένα αναλυτικά και διδακτικά προγράμματα. Στο πρόγραμμα των νηπιαγωγείων ΕΑΕ περιλαμβάνονται και προγράμματα πρώιμης παρέμβασης.

Το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο οφείλει να προβεί στο σχεδιασμό των προγραμμάτων πρώιμης παρέμβασης των ειδικών νηπιαγωγείων, εντός τεσσάρων (4) μηνών από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου. Στο πρόγραμμα των δημοτικών σχολείων ΕΑΕ περιλαμβάνονται και δραστηριότητες προεπαγγελματικής εκπαίδευσης. Στο πρόγραμμα των γυμνασίων και λυκείων ΕΑΕ μπορεί να περιλαμβάνονται και μαθήματα τεχνικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης.

3. Για την εκπαίδευση των ατόμων με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, που φοιτούν στα σχολεία γενικής και τεχνικής επαγγελματικής εκπαίδευσης εφαρμόζονται ειδικά προσαρμοσμένα και εξατομικευμένα υποστηρικτικά εκπαιδευτικά προγράμματα.

4. Η φοίτηση των μαθητών με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στις αυτοτελείς ΣΜΕΑΕ της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης μπορεί να παραταθεί ανάλογα με τις ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες τους και πέραν του εικοστού τρίτου (23ου) έτους της ηλικίας τους. Για την παράταση αποφασίζει ο αρμόδιος διευθυντής εκπαίδευσης, ύστερα από εισήγηση του οικείου ΚΕΔΔΥ.

5. Ο αναγκαίος αριθμός των μαθητών για τη λειτουργία ειδικού δημοτικού σχολείου και ΕΕΕΕΚ δεν μπορεί να είναι μικρότερος των πέντε και αποτελεί την προϋπόθεση ίδρυ-

σής τους. Στις περιπτώσεις που οι μαθητές είναι λιγότεροι, η λειτουργία της σχολικής μονάδας αναστέλλεται και στη συνέχεια προτείνεται η κατάργησή της. Στη θέση της ιδρύονται τμήματα ένταξης, με εξειδικευμένο πρόγραμμα διευρυμένου ωραρίου.

6. «Η μεταφορά των μαθητών των ΣΜΕΑΕ γίνεται είτε με κοινά δρομολόγια των σχολικών λεωφορείων τα οποία ανήκουν στην Ενιαία Σχολική Επιτροπή του Συγκροτήματος είτε με μεταφορικά μέσα μισθωμένα από την οικεία Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση. Ειδικά για τις ΣΜΕΑΕ επιτρέπεται η αγορά ή μίσθωση σχολικών λεωφορείων εξειδικευμένων προδιαγραφών που τάσσονται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Για τη μεταφορά των μαθητών των ΣΜΕΑΕ που διαθέτουν ιδιότητα σχολικά λεωφορεία συνιστώνται στο Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων θέσεις οδηγών και συνοδών των μαθητών με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου ορισμένου ή αορίστου χρόνου, που κατανέμονται με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων στις ΣΜΕΑΕ. Με όμοια απόφαση καθορίζονται τα καθήκοντα και οι υποχρεώσεις αυτών. Η αντιμετώπιση των δαπανών κίνησης, συντήρησης, επισκευής και ασφάλισης των αυτοκινήτων που έχουν κατανεμηθεί στις ΣΜΕΑΕ που διαθέτουν ιδιότητα σχολικά λεωφορεία γίνεται από τις οικείες Σχολικές Επιτροπές, οι οποίες επιχορηγούνται για το σκοπό αυτόν από πιστώσεις του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων.

«Ειδικά για το τετράμηνο από 1-9-2010 έως 31-12-2010 και εφόσον δεν έχουν ολοκληρωθεί οι σχετικοί διαγωνισμοί, η μεταφορά των μαθητών των ΣΜΕΑΕ που δεν διαθέτουν ιδιότητα σχολικά λεωφορεία πραγματοποιείται από τις Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις με την παράταση ή την ανανέωση των συμβάσεων που είχαν συναφθεί για το σχολικό έτος 2009-2010. Με την ανάδειξη των νέων μειοδοτών λύονται αυτοδικαίως και αζημίως οι συμβάσεις αυτές.

Στις ΣΜΕΑΕ που θα λειτουργήσουν για πρώτη φορά κατά το σχολικό έτος 2010-2011, καθώς και σε όσες ΣΜΕΑΕ δεν υφίστανται συμβάσεις μεταφοράς μαθητών, η μεταφορά των μαθητών ανατίθεται απευθείας με απόφαση της οικείας Νομαρχιακής Επιτροπής και μόνο για το χρονικό διάστημα από 1-9-2010 μέχρι την ολοκλήρωση των διαγωνισμών που βρίσκονται σε εξέλιξη και την ανάδειξη των νέων μειοδοτών. Με την ανάδειξη των νέων μειοδοτών οι

(38) Στο τέλος της υποπερίπτωσης ββ' της περίπτωσης γ' της παρ. 1 του άρθρου 8 του ν. 3699/2008, όπως η περίπτωση γ' αντικαταστάθηκε με την παρ. 4 του άρθρου 48 του ν. 4415/2016, προστέθηκε εδάφιο ως άνω σύμφωνα με την παρ. 6β του άρθ. 11 του Ν. 4452/2017 (ΦΕΚ 17/Α/15-2-2017).

συμβάσεις αυτές λύνονται αυτοδικαίως και αζημίως.»⁽³⁹⁾⁽⁴⁰⁾

7. «Ο καθαρισμός των ΣΜΕΑΕ δύναται να ανατίθεται με απόφαση της οικείας Σχολικής Επιτροπής, κατά παρέκκλιση των σχετικών διατάξεων, σε ειδικά συνεργεία καθαρισμού, στις περιπτώσεις που οι ανάγκες δεν καλύπτονται από το προσωπικό καθαριότητας που υπηρετεί σε οργανικές θέσεις.»⁽⁴¹⁾
8. Το σχολικό και διδακτικό έτος των ΣΜΕΑΕ είναι το ίδιο με αυτό των αντίστοιχων σχολείων της γενικής εκπαίδευσης. Τα ειδικά νηπιαγωγεία, δημοτικά σχολεία, γυμνάσια και λύκεια είναι ισότιμα προς τα αντίστοιχα σχολεία της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας γενικής εκπαίδευσης. Τα ειδικά επαγγελματικά γυμνάσια είναι ισότιμα προς τα γυμνάσια της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.
9. Τα ειδικά επαγγελματικά λύκεια και οι ειδικές επαγγελματικές σχολές είναι ισότιμα με τα επαγγελματικά λύκεια και με τις επαγγελματικές σχολές και παρέχουν ισότιμα επαγγελματικά δικαιώματα στους αποφοίτους τους.
10. «Οι σχολικές περιφέρειες των ΣΜΕΑΕ ορίζονται με απόφαση του περιφερειακού διευθυντή εκπαίδευσης, ύστερα από εισήγηση του οικείου διευθυντή εκπαίδευσης της αντίστοιχης βαθμίδας.»⁽⁴²⁾

Άρθρο 9

Εποπτεία σχολικών μονάδων

1. Οι ΣΜΕΑΕ και το προσωπικό τους υπάγονται διοικητικά στις αντίστοιχες διευθύνσεις ή γραφεία πρωτοβάθμιας ή δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης όπου λειτουργούν αντίστοιχα τμήματα ΕΑΕ, εκτός των ειδικών επαγγελματικών γυμνασίων, των ειδικών επαγγελματικών λυκείων, των ειδικών επαγγελματικών σχολών και των ΕΕΕΕΚ που υπάγο-

(39) Η εντός «» παράγραφος 6 αντικαταστάθηκε και ισχύει ως άνω σύμφωνα με το άρθρ. 37 του Ν. 3794/2009 (ΦΕΚ 156/Α/4-9-2009)

(40) Τα τέσσερα τελευταία εδάφια της παραγράφου 6 του άρθρ. 8 του ν. 3699/2008 (ΦΕΚ 199/Α), όπως η παράγραφος αυτή αντικαταστάθηκε με το άρθρ. 37 του ν. 3794/2009 (ΦΕΚ 156/Α), αντικαταστάθηκαν και ισχύουν ως άνω σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρ. 28 του Ν. 3879/2010 (ΦΕΚ 163/Α/21-9-2010)

(41) Η παρ. 7 παρεμβλήθηκε με την παρ. 3 του άρθρ. 26 του Ν. 3748/2009 ΦΕΚ 29/Α/19-2-2009 και οι υφιστάμενες παράγραφοι 7 έως 9 του άρθρ. 8 του ν. 3699/2008 (ΦΕΚ 199 Α') αναριθμούνται αντιστοίχως σε 8 έως 10.

(42) Η παρ. 10 του άρθρ. 8 αντικαταστάθηκε ως άνω σύμφωνα με την περ. γ του άρθρ. 51 του Ν. 4547/2018 (ΦΕΚ 102/Α/12-6-2018)

νται στα αντίστοιχα Γραφεία Επαγγελματικής Εκπαίδευσης.

2. Την ευθύνη εφαρμογής των προγραμμάτων ΕΑΕ, παράλληλης στήριξης και παροχής διδασκαλίας στο σπίτι, έχει ο Διευθυντής της σχολικής μονάδας στην οποία φοιτά ή είναι εγγεγραμμένος ο μαθητής, τη δε εποπτεία τήρησης των προγραμμάτων αυτών έχει ο σχολικός σύμβουλος ΕΑΕ.

Άρθρο 10

Διοίκηση σχολικών μονάδων

1. «Όργανα διοίκησης των ΣΜΕΑΕ είναι ο διευθυντής, ο υποδιευθυντής και ο σύλλογος διδασκόντων. Στο σύλλογο διδασκόντων μετέχουν ισότιμα όλοι οι εκπαιδευτικοί, καθώς και όλα τα μέλη του Ειδικού Εκπαιδευτικού και Ειδικού Βοηθητικού Προσωπικού.»⁽⁴³⁾
2. Στα μονοθέσια και διθέσια νηπιαγωγεία και στα μονοθέσια, διθέσια και τριθέσια δημοτικά, τη διοίκηση ασκεί προϊστάμενος που ορίζεται με διετή θητεία από τους έχοντες οργανική θέση σε αυτά εκπαιδευτικούς. Ο ορισμός τους γίνεται με την ίδια διαδικασία που ισχύει και στη γενική εκπαίδευση και εφόσον πληρούν τις προϋποθέσεις τοποθέτησης σε ΣΜΕΑΕ.
3. Οι εκπαιδευτικοί με οργανική θέση στα ΤΕ συμμετέχουν ισότιμα με τους άλλους εκπαιδευτικούς της σχολικής μονάδας στη διαδικασία επιλογής υποδιευθυντών της.
4. Διευθυντές των ΣΜΕΑΕ επιλέγονται εκπαιδευτικοί, οι οποίοι έχουν τα προσόντα τοποθέτησης σε θέσεις εκπαιδευτικού προσωπικού αυτών και τουλάχιστον ζητή προϋπηρεσία σε ΣΜΕΑΕ ή ΚΕΔΔΥ. Για τις προϋποθέσεις, τα προσόντα, τα κριτήρια και τη διαδικασία επιλογής και τοποθέτησης εφαρμόζονται οι ισχύουσες διατάξεις περί επιλογής στελεχών εκπαίδευσης. Η επιλογή τους γίνεται από τα οικεία Περιφερειακά Υπηρεσιακά Συμβούλια Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης (ΠΥΣΠΕ) και τα οικεία Περιφερειακά Υπηρεσιακά Συμβούλια Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (ΠΥΣΔΕ).
5. Υποδιευθυντές σε ΣΜΕΑΕ πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης τοποθετούνται μόνο στις περιπτώσεις όπου τα τμήματα που λειτουργούν είναι τουλάχιστον έξι (6) και ο ελάχιστος αριθμός των μαθητών τριάντα (30). Για

(43) Η παρ. 1 του άρθρου 10 του ν. 3699/2008 (Α' 199), αντικαταστάθηκε ως άνω σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρ. 48 του Ν. 4415/2016 (ΦΕΚ 159/Α/6-9-2016)

τις προϋποθέσεις, τα προσόντα, τα κριτήρια και τη διαδικασία επιλογής και τοποθέτησης εφαρμόζονται οι ισχύουσες διατάξεις περί επιλογής στελεχών εκπαίδευσης. Η επιλογή τους γίνεται από τα οικεία ΠΥΣΠΕ και ΠΥΣΔΕ.

Άρθρο 11

Μετατροπή σχολικών μονάδων

1. «Με απόφαση του Υπουργού Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων μετατρέπονται από την έναρξη του σχολικού έτους 2008–2009 τα κατά την παράγραφο 13 του άρθρου 1 του Ν. 2817/2000 (78/Α) Τεχνικά Επαγγελματικά Εκπαιδευτήρια (ΤΕΕ) ειδικής αγωγής Α' και Β' βαθμίδας σε Ειδικά Επαγγελματικά Γυμνάσια και Ειδικά Επαγγελματικά Λύκεια, αντίστοιχα. Έως τη μετατροπή αυτή, είναι δυνατή η εγγραφή μαθητών στα ΤΕΕ ειδικής αγωγής Β' βαθμίδας ανεξαρτήτως ορίου ηλικίας.»⁽⁴⁴⁾
2. Οι μαθητές των μετατρεπόμενων σχολικών μονάδων εγγράφονται σε αντίστοιχες τάξεις των νέων σχολικών μονάδων, με απόφαση του συλλόγου διδασκόντων.
3. Οι εκπαιδευτικοί και τα μέλη ΕΕΠ και ΕΒΠ, που ανήκουν οργανικά στις μετατρεπόμενες σχολικές μονάδες, τοποθετούνται αυτοδικαίως στις προερχόμενες από μετατροπή νέες σχολικές μονάδες.

Άρθρο 12

Ίδρυση και οργάνωση των ΚΕΔΔΥ

ΚΑΤΑΡΓΗΘΗΚΕ⁽⁴⁵⁾

Άρθρο 13

Επιλογή Σχολικών Συμβούλων ΕΑΕ και Συμβούλων ΕΕΠ

ΚΑΤΑΡΓΗΘΗΚΕ⁽⁴⁶⁾

Άρθρο 14

Τμήμα ΕΑΕ του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

1. Οι θέσεις του Τμήματος ΕΑΕ του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου είναι οι εξής:
  - α) δύο (2) θέσεις συμβούλων ΕΑΕ,
  - β) δύο (2) θέσεις μόνιμων παρέδρων ειδικότητας ΕΑΕ, και
  - γ) επτά (7) θέσεις παρέδρων με θητεία.

Οι ειδικότητες των παρέδρων με θητεία πρέπει να είναι διαφορετικές και προσδιορίζονται από την προκήρυξη που εκδίδεται για την πλήρωση των κενών θέσεων.

Του Τμήματος ΕΑΕ του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου προεδρεύει ο έβδομος (7ος) Ειδικός Αντιπρόεδρος.

2. Για το διορισμό στις θέσεις συμβούλων και μόνιμων παρέδρων της προηγούμενης παραγράφου απαιτείται πτυχίο τμήματος Παιδαγωγικών, Φιλοσοφικών, Ιατρικών, Κοινωνικών, Νομικών ή άλλων συναφών επιστημών, Πανεπιστημίου της ημεδαπής ή ισότιμο πτυχίο της αλλοδαπής, διδακτορικό δίπλωμα συναφές με το αντικείμενο της θέσης και οκταετής τουλάχιστον προϋπηρεσία στην ΕΑΕ (ΣΜΕΑΕ, ΤΕ ή ΚΕΔΔΥ). Για το διορισμό στις θέσεις παρέδρων με θητεία απαιτείται πτυχίο τμήματος Παιδαγωγικών, Φιλοσοφικών, Ιατρικών, Κοινωνικών, Νομικών ή άλλων συναφών επιστημών, Πανεπιστημίου της ημεδαπής ή ισότιμο πτυχίο της αλλοδαπής, με μετεκπαίδευση στην ΕΑΕ, στα διδασκαλεία των Πανεπιστημίων ή σε αντίστοιχα της αλλοδαπής ή μεταπτυχιακές σπουδές στην ΕΑΕ ή στη σχολική ψυχολογία, καθώς και οκταετής προϋπηρεσία στην ΕΑΕ (ΣΜΕΑΕ, ΤΕ ή ΚΕΔΔΥ). Για τα λοιπά προσόντα και τη διαδικασία πλήρωσης των θέσεων εφαρμόζονται οι ισχύουσες διατάξεις για την πλήρωση θέσεων του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου και λαμβάνεται υπόψη η κατεύθυνση της μετεκπαίδευσης και των μεταπτυχιακών σπουδών, καθώς και η προϋπηρεσία σε αντίστοιχες ΣΜΕΑΕ. Για την πλήρωση των συνιστώμενων θέσεων έχουν εφαρμογή οι διατάξεις των άρθρων 25 και 26 του ν. 1566/1985 (ΦΕΚ 75 Α'), όπως ισχύουν.

3. Έργο του Τμήματος ΕΑΕ του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου είναι:

- α) η επιστημονική έρευνα, μελέτη και τεκμηρίωση όλων των θεμάτων της ΕΑΕ και η υποβολή προτάσεων για το σχεδιασμό και την εφαρμογή της εκπαιδευτικής πολιτικής στην ΕΑΕ,
- β) ο σχεδιασμός και η υποστήριξη ανάπτυξης προγραμματικών επιμόρφωσης του προσωπικού της ΕΑΕ σε συνεργασία με το αρμόδιο Τμήμα Επιμόρφωσης του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, τα Περιφερειακά Επιμορφωτικά Κέντρα (ΠΕΚ) και τα Τμήματα ΕΑΕ των Πανεπιστημίων,
- γ) ο σχεδιασμός και η ανάπτυξη των ωρολογίων και αναλυτικών προγραμμάτων, καθώς και ο σχεδιασμός του

(44) Η εντός «» παράγραφος 1 του άρθρου 11 αντικαταστάθηκε και ισχύει ως άνω σύμφωνα με την παρ 2γ του άρθρου 56 του Ν. 3966/2011 (118/Α/24-5-2011)

(45) Το άρθρο 12 ΚΑΤΑΡΓΗΘΗΚΕ σύμφωνα με την παρ. 1ιβ του άρθρου 110 του Ν. 4547/2018 (ΦΕΚ 102/Α/12-6-2018)

(46) Το άρθρο 13 ΚΑΤΑΡΓΗΘΗΚΕ σύμφωνα με την παρ. 1ιβ του άρθρου 110 του Ν. 4547/2018 (ΦΕΚ 102/Α/12-6-2018)

διδασκτικού και λοιπού υποστηρικτικού υλικού για την εκπαίδευση των μαθητών με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες,

δ) η αξιολόγηση των προγραμμάτων ΕΑΕ σε συνεργασία με το Τμήμα Αξιολόγησης του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου,

ε) η προώθηση και εφαρμογή της σύγχρονης τεχνολογίας στην ΕΑΕ,

στ) η επιστημονική υποστήριξη του έργου των Σχολικών Συμβούλων ΕΑΕ, των Συμβούλων ΕΕΠ και των προγραμμάτων σχολικής ενσωμάτωσης,

ζ) η συνεργασία με επιστημονικούς φορείς και οργανώσεις του εσωτερικού και του εξωτερικού και με εξειδικευμένους επιστήμονες με σκοπό την προώθηση των θεμάτων της ΕΑΕ,

η) η αξιολόγηση του έργου των ΚΕΔΔΥ.

4. Στις συνεδριάσεις του Τμήματος ΕΑΕ του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, μετέχουν με δικαίωμα ψήφου κατόπιν πρόσκλησης του Προέδρου του Τμήματος:

α) ένας (1) εκπρόσωπος του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης,

β) ο Προϊστάμενος της Διεύθυνσης ΕΑΕ του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων,

γ) ένας (1) εκπρόσωπος της Εθνικής Συνομοσπονδίας Ατόμων με Αναπηρία,

δ) ένας (1) εκπρόσωπος της Πανελλήνιας Ομοσπονδίας Σωματείων Γονέων και Κηδεμόνων Ατόμων με Αναπηρία και

ε) ένας (1) εκπρόσωπος της Πανελλήνιας Ομοσπονδίας Ενώσεων Γονέων Ατόμων με Μαθησιακές Δυσκολίες.

Όλοι οι ανωτέρω εκπρόσωποι εκτός του προϊσταμένου της Διεύθυνσης ΕΑΕ του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων ορίζονται από τον Υπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, κατόπιν προτάσεων από το Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και τις Ομοσπονδίες. Σε περίπτωση μη προτάσεως κατά τα ανωτέρω, εντός εύλογης προθεσμίας, ο Υπουργός Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων ορίζει τους εκπροσώπους χωρίς πρόταση.

Άρθρο 15

Θέματα οργάνωσης της Κεντρικής Υπηρεσίας του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων

1. Το Τμήμα Διοικητικού της Διεύθυνσης Ειδικής Αγωγής του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων μετονομάζεται σε Τμήμα Προσωπικού (Τ.Π.). Το Τμήμα Προσωπικού, του οποίου προϊστάται διοικητικός ή αποσπασμένος εκπαιδευτικός στο Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, είναι αρμόδιο για το χειρισμό θεμάτων διορισμού, μεταθέσεων, αποσπάσεων, υπηρεσιακών μεταβολών του ΕΕΠ και ΕΒΠ των ΚΕΔΔΥ και των ΣΜΕΑΕ, καθώς και για το Διοικητικό Προσωπικό των ΚΕΔΔΥ, των οδηγών αυτοκινήτων και των συνοδών των μαθητών των ΣΜΕΑΕ «και φέρει τα θέματα προς συζήτηση στο ΚΥΣΕΕΠ». Οι προσλήψεις αναπληρωτών ΕΕΠ και ΕΒΠ μέχρι τη δημιουργία ενιαίου πίνακα στο Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων γίνονται από τους υπάρχοντες πίνακες των περιφερειακών Διευθύνσεων.

«Διοικητικοί ή αποσπασμένοι στο Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων εκπαιδευτικοί δύνανται να προϊστανται των τμημάτων της Διεύθυνσης Ειδικής Αγωγής, καθώς επίσης και να αναπληρώνουν τον Προϊστάμενο της Διεύθυνσης Ειδικής Αγωγής.»⁽⁴⁷⁾

2. Ο Προϊστάμενος της Διεύθυνσης ΕΑΕ του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων είναι εκπαιδευτικός που έχει τα τυπικά προσόντα τοποθέτησης σε ΣΜΕΑΕ ή ΚΕΔΔΥ, πενταετή προϋπηρεσία στην ειδική αγωγή και εκπαίδευση, έχει ασκήσει διευθυντικά καθήκοντα και διαθέτει 20ετή τουλάχιστον προϋπηρεσία μόνιμου εκπαιδευτικού.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ'

ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΕΑΕ

Άρθρο 16

Εκπαιδευτικό Προσωπικό

1. Η στελέχωση των ΣΜΕΑΕ, των ΤΕ, των ΚΕΔΔΥ, των προγραμμάτων πρώιμης παρέμβασης, των προγραμμάτων παράλληλης στήριξης και παροχής διδασκαλίας στο σπίτι γίνεται από:

(47) Η παρ. 1 αντικαταστάθηκε με την παρ. 19 άρθ. 28 Ν. 4186/2013, ΦΕΚ 193/Α/17-9-2013 και στη συνέχεια τροποποιήθηκε ως άνω σύμφωνα με τη περ. 8 της παρ.2 του άρθ. 11 του Ν. 4229/2014 (ΦΕΚ 8/Α/10-1-2014).

α) Εκπαιδευτικούς ΕΑΕ πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης κλάδων ΠΕ61 και ΠΕ71, και

β) Εκπαιδευτικούς ΕΑΕ πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, που ανήκουν σε όλους τους προβλεπόμενους από τις ισχύουσες διατάξεις κλάδους γενικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης, με εξειδίκευση στην ΕΑΕ. Η εξειδίκευση στην ΕΑΕ αποδεικνύεται με:

αα) Διδακτορικό δίπλωμα στην ΕΑΕ ή στη Σχολική Ψυχολογία, με βασικές σπουδές σε ΑΕΙ της ημεδαπής ή με αναγνωρισμένο ως ισότιμο και αντίστοιχο πτυχίο της αλλοδαπής ή

ββ) Μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών στην ΕΑΕ ή στη Σχολική Ψυχολογία, με βασικές σπουδές σε ΑΕΙ της ημεδαπής ή με αναγνωρισμένο ως ισότιμο και αντίστοιχο πτυχίο της αλλοδαπής ή

γγ) Πτυχίο διετούς μετεκπαίδευσης στην ΕΑΕ των Διδασκαλίων της ημεδαπής ή αναγνωρισμένο ως ισότιμο και αντίστοιχο πτυχίο της αλλοδαπής, με βασικές σπουδές σε ΑΕΙ της ημεδαπής ή με αναγνωρισμένο ως ισότιμο και αντίστοιχο πτυχίο της αλλοδαπής ή

δδ) Πτυχίο ΑΕΙ της ημεδαπής ή αναγνωρισμένο ως ισότιμο και αντίστοιχο πτυχίο της αλλοδαπής με τουλάχιστον πενταετή αποδεδειγμένη προϋπηρεσία στην ΕΑΕ.

εε) Ειδικά για τον κλάδο ΠΕ11, πέραν των ανωτέρω, η εξειδίκευση στην ΕΑΕ αποδεικνύεται επιπροσθέτως με πτυχίο ΤΕΦΑΑ των Πανεπιστημίων της ημεδαπής ή αναγνωρισμένο ως αντίστοιχο και ισότιμο πτυχίο της αλλοδαπής με κύρια ειδικότητα την «ΕΑΕ» ή την «Ειδική Φυσική Αγωγή» ή την «Ειδική Φυσική Αγωγή-Θεραπευτική Γυμναστική» ή την «Προσαρμοσμένη Φυσική Αγωγή» ή την «Προσαρμοσμένη Κινητική Αγωγή» ή την «Άσκηση σε χρόνιες παθήσεις και Αναπηρία».

Οι ανωτέρω εκπαιδευτικοί τοποθετούνται στις θέσεις των ΣΜΕΑΕ, των ΤΕ, των προγραμμάτων πρώιμης παρέμβασης, των προγραμμάτων παράλληλης στήριξης και παροχής διδασκαλίας στο σπίτι με μετάθεση ή διορισμό ή απόσπαση ή προσωρινή αναπλήρωση, σύμφωνα με τα ισχύοντα στη γενική εκπαίδευση. Ειδικότερα οι οργανικές θέσεις εκπαιδευτικών Νηπιαγωγών και Δασκάλων των Ειδικών Νηπιαγωγείων, των Ειδικών

Δημοτικών Σχολείων, των Τμημάτων Ένταξης πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, των Κέντρων Διαφοροδιάγνωσης, Διάγνωσης και Υποστήριξης (ΚΕΔΔΥ) και των Εργαστηρίων Ειδικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (ΕΕΕΕΚ) πληρούνται από εκπαιδευτικούς των κλάδων ΠΕ61 και ΠΕ71, καθώς και των κλάδων ΠΕ60 και ΠΕ70 που κατέχουν τα προβλεπόμενα στην περίπτωση β' προσόντα, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις». ⁽⁴⁸⁾

2. Οι εκπαιδευτικοί οι οποίοι μετεκπαιδεύονται στην ΕΑΕ υποχρεούνται να υπηρετήσουν σε ΣΜΕΑΕ για μια τριετία τουλάχιστον.

«3. Οι εκπαιδευτικοί των τμημάτων ένταξης, των προγραμμάτων πρώιμης παρέμβασης, παροχής διδασκαλίας στο σπίτι και παράλληλης στήριξης, για συμπλήρωση του διδακτικού τους ωραρίου και με εισήγηση του σχολικού συμβούλου ΕΑΕ, δύνανται να προσφέρουν εκπαιδευτικό έργο και σε μαθητές με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες άλλων σχολείων. Στις ΣΜΕΑΕ που φοιτούν μαθητές, οι οποίοι ανήκουν στο φάσμα του αυτισμού τοποθετούνται κατά προτεραιότητα εκπαιδευτικοί οι οποίοι έχουν σπουδές ή εξειδίκευση στον αυτισμό. Η κάλυψη των υπηρεσιακών αναγκών μπορεί να γίνεται και με ανάθεση υπερωριακής απασχόλησης, κατ' ανάλογη εφαρμογή των αντίστοιχων διατάξεων που κάθε φορά ισχύουν στη Γενική Εκπαίδευση.» ⁽⁴⁹⁾

«3Α. Οι τοποθετήσεις σε θέσεις των Τμημάτων Ένταξης πραγματοποιούνται μετά την κάλυψη όλων των κενών στις Σχολικές Μονάδες Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης (ΣΜΕΑΕ) της οικείας περιοχής μετάθεσης.

Αν οι εκπαιδευτικοί δεν υποβάλλουν αίτηση προτίμησης για τις ΣΜΕΑΕ, κατατάσσονται σε σειρά με βάση τις λιγότερες μονάδες μετάθεσης. Οι ΣΜΕΑΕ, στις οποίες υπάρχουν κενά, κατατάσσονται σε σειρά με βάση τις περισσότερες μονάδες συνθηκών διαβίωσης. Κατόπιν αυτού, τοποθετούνται υποχρεωτικά οι εκπαιδευτικοί που έχουν τις λιγότερες μονάδες μετάθεσης στις ΣΜΕΑΕ με τις περισσό-

(48) Η παρ. 1 του άρθ. 16 του ν. 3699/2008 (Α' 199), αντικαταστάθηκε ως άνω σύμφωνα με την παρ. 2α του άρθ. 48 του Ν. 4415/2016 (ΦΕΚ 159/Α/6-9-2016)

(49) Η παρ. 3 στο άρθ. 16 αντικαταστάθηκε ως άνω σύμφωνα με το άρθ. 170 του Ν. 4823/2021 (ΦΕΚ 136/Α/3-8-2021)

τερες μονάδες συνθηκών διαβίωσης. Στη συνέχεια εξετάζονται οι προτιμήσεις για τοποθέτηση σε θέσεις των Τμημάτων Ένταξης.

Τα ανωτέρω ισχύουν για τοποθετήσεις μετά από μετάθεση, διορισμό ή απόσπαση. Ειδικά οι προσλαμβανόμενοι προσωρινοί αναπληρωτές τοποθετούνται κατά τα ανωτέρω υπό τα ειδικότερα οριζόμενα στο άρθρο 63 του ν. 4589/2019 (Α' 13).».⁽⁵⁰⁾

4. Εκπαιδευτικοί που υπηρετούν και κατέχουν οργανική θέση σε ΣΜΕΑΕ και δεν έχουν μετεκπαίδευση ή άλλο τίτλο σπουδών στην ΕΑΕ συμμετέχουν κατά προτεραιότητα σε προγράμματα επιμόρφωσης και εξειδίκευσης που υλοποιούνται από τον Οργανισμό Επιμόρφωσης Εκπαιδευτικών (ΟΕΠΕΚ) ή είναι προγράμματα χρηματοδοτούμενα από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Εκπαίδευσης και Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΕΠΕΑΕΚ).

Άρθρο 17

Ειδικό Εκπαιδευτικό Προσωπικό

1. Για τη στελέχωση των ΚΕΔΔΥ και των ΣΜΕΑΕ προβλέπεται ΕΕΠ. Η άσκηση των καθηκόντων τους δύναται να επεκτείνεται και στους μαθητές των συστεγαζόμενων ή γειτονικών ΣΜΕΑΕ, όταν δεν υπάρχουν αντίστοιχες ειδικότητες και εφόσον έχουν καλυφθεί οι ανάγκες των σχολείων στα οποία υπηρετούν. Η επέκταση της άσκησης των καθηκόντων τους γίνεται με απόφαση του Περιφερειακού Διευθυντή Εκπαίδευσης ύστερα από πρόταση του ΠΥΣΕΕΠ, στο οποίο υποβάλλονται οι σχετικές αιτιολογημένες εισηγήσεις του σχολικού συμβούλου της ΕΑΕ και του σχολικού συμβούλου ΕΕΠ της αντίστοιχης ειδικότητας.

«1.α. Το ΕΕΠ συμμετέχει στην εκπαίδευση ισότιμα με το εκπαιδευτικό προσωπικό που προβλέπεται στο άρθρο 16, σύμφωνα με την επαγγελματική ειδικότητά του. Στο ΕΕΠ καταβάλλονται οι αποδοχές και οι πάσης φύσεως πρόσθετες αμοιβές και αποζημιώσεις που καταβάλλονται στο εκπαιδευτικό προσωπικό κατηγορίας ΠΕ της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, με τους ίδιους όρους και προϋποθέσεις.»

⁽⁵¹⁾

(50) Η παρ. 3Α στο άρθρ. 16 προστέθηκε ως άνω σύμφωνα με το άρθρ. 48 του Ν. 4692/2020 (ΦΕΚ 111/Α/12-6-2020)

(51) Η εντός «» παρ. 1α προστέθηκε και ισχύει ως άνω σύμφωνα με την παρ 5α του άρθρου 56 του Ν. 3966/2011 (118/Α/24-5-2011)

«1.β. Μέλη ΕΕΠ που ανήκουν στους κλάδους ΠΕ23 Ψυχολόγων και ΠΕ30 Κοινωνικών Λειτουργών μπορεί να ασκούν καθήκοντα σε συγκεκριμένες σχολικές μονάδες γενικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης, εφόσον συντρέχουν ιδιαίτερες ανάγκες στήριξης ευάλωτων κοινωνικών ομάδων ή κρίνεται απαραίτητη η υλοποίηση προγραμμάτων ψυχοκοινωνικής και συναισθηματικής στήριξης μαθητών. Με απόφαση του Υπουργού Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, που εκδίδεται ύστερα από εισήγηση της Γενικής Διεύθυνσης Σπουδών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, καθορίζονται τα καθήκοντα των ανωτέρω μελών ΕΕΠ στις σχολικές μονάδες γενικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης. Με όμοια απόφαση καθορίζονται κατά περίπτωση οι σχολικές μονάδες και η χρονική διάρκεια της στήριξης, καθώς και ο αριθμός και οι κλάδοι (ΠΕ23 ή ΠΕ30) των απαιτούμενων μελών ΕΕΠ ανά σχολική μονάδα. Η άσκηση καθηκόντων των μελών ΕΕΠ σύμφωνα με τα ανωτέρω υλοποιείται: α) με απόφαση του οικείου Περιφερειακού Διευθυντή Εκπαίδευσης περί επέκτασης της άσκησης καθηκόντων τους σύμφωνα με την παράγραφο 1, β) με απόσπαση μόνιμων μελών ΕΕΠ ή γ) με πρόσληψη αναπληρωτών μελών ΕΕΠ. Οι ανωτέρω παρεμβάσεις στήριξης μπορεί να υλοποιούνται στο πλαίσιο προγραμμάτων που χρηματοδοτούνται, εν όλω ή εν μέρει, από την Ευρωπαϊκή Ένωση ή άλλους διεθνείς οργανισμούς.».⁽⁵²⁾

2. Οι ανήκοντες στους κλάδους ΕΕΠ και το ΕΒΠ των ΣΜΕΑΕ και των ΚΕΔΔΥ δύναται να αποσπώνται στην Κεντρική Υπηρεσία του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, στις Περιφερειακές Διευθύνσεις Εκπαίδευσης και στις Διευθύνσεις και στα Γραφεία Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, με τη διαδικασία που προβλέπεται στην παράγραφο 6 του άρθρου 6 του Ν. 2740/1999 (ΦΕΚ 186/Α). Οι αποσπώμενοι θεμελιώνουν δικαίωμα υποβολής αίτησης μετάθεσης και λαμβάνουν τις Μονάδες Συνθηκών Διαβίωσης (ΜΣΔ) της οργανικής τους θέσης.

(52) Η εντός «» παρ. 1β προστέθηκε και ισχύει ως άνω σύμφωνα με την παρ 7α του άρθρου 70 του Ν. 4485/2017 (ΦΕΚ 114/Α/4-8-2017)

Άρθρο 18 ⁽⁵³⁾**Ειδικό Βοηθητικό Προσωπικό**

1. «Για θέματα αυτοεξυπηρέτησης, καθημερινής διαβίωσης και λειτουργικών διευκολύνσεων, καθώς και για την παράλληλη εκπαίδευση σε θέματα κοινωνικής προσαρμογής, αυτόνομης διαβίωσης και δημιουργικών δραστηριοτήτων των μαθητών με αναπηρία και με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες που φοιτούν στα γενικά σχολεία προσχολικής, πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης χωρίς παράλληλη στήριξη από εκπαιδευτικό ΕΑΕ ή που φοιτούν σε ΣΜΕΑΕ, προσλαμβάνεται ΕΒΠ.
2. Το ΕΒΠ ασκεί καθήκοντα φροντίδας των μαθητών και βοηθητικά εκπαιδευτικά καθήκοντα. Στο ΕΒΠ καταβάλλονται οι αποδοχές και οι πάσης φύσεως πρόσθετες αμοιβές και αποζημιώσεις που καταβάλλονται στο εκπαιδευτικό προσωπικό κατηγορίας ΔΕ της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, με τους ίδιους όρους και προϋποθέσεις.»

Άρθρο 19**Σύσταση νέων κλάδων εκπαιδευτικών ΕΑΕ και ΕΕΠ**

1. Στους κλάδους των εκπαιδευτικών ΕΑΕ της προσχολικής, πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης για τις ΣΜΕΑΕ που προβλέπονται στα άρθρα 12,13 και 14 του ν. 1566/1985 προστίθενται οι εξής νέοι κλάδοι:
  - α) Κλάδος ΠΕ61 (Νηπιαγωγών ΕΑΕ)
  - β) Κλάδος ΠΕ71 (Δασκάλων ΕΑΕ)
  - γ) Κλάδος ΠΕ11.01. (Καθηγητών Φυσικής Αγωγής με ειδικότητα στην ΕΑΕ),
  - δ) Κλάδοι ΠΕ (Καθηγητών Δευτεροβάθμιας ΕΑΕ) όλων των ειδικοτήτων, με τον ισχύοντα κωδικό τους και προέκταση «.50».⁽⁵⁴⁾
2. Στους κλάδους που προβλέπονται στην περίπτωση α' της παραγράφου 2 του άρθρου 35 του ν. 1566/1985 προστίθενται οι εξής κλάδοι:
  - α) Κλάδος ΠΕ35 (Παιδιάτρων με εξειδίκευση στην παιδονευρολογία ή Νευρολόγων με εξειδίκευση στην παιδονευρολογία).⁽⁵⁵⁾

(53) Ολόκληρο το άρθρο 18 αντικαταστάθηκε και ισχύει ως άνω σύμφωνα με την παρ 5β του άρθρου 56 του Ν. 3966/2011 (118/Α/24-5-2011)

(54) Οι περιπτώσεις γ' και δ' της παρ. 1 του άρθ. 19 του ν. 3699/2008, καταργήθηκαν σύμφωνα με την παρ. 2β του άρθ. 48 του Ν. 4415/2016 (ΦΕΚ 159/Α/6-9-2016)

β) Κλάδος ΠΕ36 (Μουσικοθεραπευτών).

3. Συνιστάται κλάδος ΠΕ72 (Εκπαιδευτικών Ενηλίκων) που βρίσκονται εντός ή εκτός του πλαισίου των ΣΜΕΑΕ, ο οποίος προστίθεται στους κλάδους των εκπαιδευτικών ΕΑΕ της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, για τις ΣΜΕΑΕ που προβλέπονται στο άρθρο 14 του ν. 1566/1985.
4. Τα εισαγωγικά και καταληκτικά μισθολογικά κλιμάκια όλων των κλάδων των παραγράφων 1, 2 και 3 του παρόντος άρθρου ορίζονται κατά κλάδο σύμφωνα με το άρθρο 3 του ν. 3205/2003 (ΦΕΚ 297 Α').

Άρθρο 20**Τυπικά προσόντα**

1. Τα ειδικά τυπικά προσόντα ένταξης στον εισαγωγικό βαθμό των συνιστώμενων κλάδων εκπαιδευτικών ΕΑΕ του προηγούμενου άρθρου ορίζονται ως εξής:
  - 1.1. Του κλάδου ΠΕ61 (Νηπιαγωγών ΕΑΕ):
    - α) Διδακτορικό δίπλωμα στην ΕΑΕ, με βασικές σπουδές σε παιδαγωγικά τμήματα ειδικής προσχολικής αγωγής ή παιδαγωγικά τμήματα ειδικής αγωγής με κατεύθυνση Νηπιαγωγών των Πανεπιστημίων της ημεδαπής ή με αναγνωρισμένο ως αντίστοιχο και ισότιμο πτυχίο της αλλοδαπής ή
    - β) Μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών στην ΕΑΕ ή στη σχολική ψυχολογία, με βασικές σπουδές στα παιδαγωγικά τμήματα ειδικής προσχολικής αγωγής ή παιδαγωγικά τμήματα ειδικής αγωγής με κατεύθυνση Νηπιαγωγών των Πανεπιστημίων της ημεδαπής ή με αναγνωρισμένο ως αντίστοιχο και ισότιμο πτυχίο της αλλοδαπής ή
    - γ) Πτυχίο διετούς μετεκπαιδύσεως στην ΕΑΕ των Διδασκαλείων της ημεδαπής ή αναγνωρισμένο ως αντίστοιχο και ισότιμο πτυχίο της αλλοδαπής, με βασικές σπουδές στα παιδαγωγικά τμήματα ειδικής προσχολικής αγωγής ή παιδαγωγικά τμήματα ειδικής αγωγής με κατεύθυνση Νηπιαγωγών της ημεδαπής ή με αναγνωρισμένο ως αντίστοιχο και ισότιμο πτυχίο της αλλοδαπής ή

(55) Η περίπτωση α' της παραγράφου 2 του άρθρου 19 του ν. 3699/2008, καταργήθηκε σύμφωνα με την παρ. β του άρθ. 67 του Ν. 4589/2019 (ΦΕΚ 13/Α/29-1-2019)

δ) ή ⁽⁵⁶⁾

ε) Πτυχίο παιδαγωγικών τμημάτων των Πανεπιστημίων της ημεδαπής ή με αναγνωρισμένο ως αντίστοιχο και ισότιμο πτυχίο της αλλοδαπής με αντικείμενο την ειδική προσχολική αγωγή ή παιδαγωγικά τμήματα ειδικής αγωγής με κατεύθυνση Νηπιαγωγών.

Οι εκπαιδευτικοί του κλάδου ΠΕ61 τοποθετούνται με διορισμό, μετάθεση ή απόσπαση σε Νηπιαγωγεία ΕΑΕ, σε τμήματα πρώιμης παρέμβασης, σε τμήματα ένταξης νηπιαγωγείων, σε προγράμματα παράλληλης στήριξης και παροχής διδασκαλίας στο σπίτι. Επίσης όταν συμπληρώσουν τριετή εκπαιδευτική προϋπηρεσία σε αυτά, μπορούν να τοποθετηθούν με μετάθεση ή απόσπαση σε θέσεις των ΚΕΔΔΥ.

1.2. Του κλάδου ΠΕ71 (Δασκάλων ΕΑΕ):

α) Διδακτορικό δίπλωμα στην ΕΑΕ, με βασικές σπουδές σε Παιδαγωγικά Τμήματα Δημοτικής Εκπαίδευσης Ειδικής Αγωγής ή Τμήματα Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής με κατεύθυνση την εκπαίδευση ατόμων με αναπηρία ή Παιδαγωγικά Τμήματα Ειδικής Αγωγής με κατεύθυνση Δασκάλων, των Πανεπιστημίων της ημεδαπής ή με αναγνωρισμένο ως αντίστοιχο και ισότιμο πτυχίο της αλλοδαπής ή

β) Μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών στην ΕΑΕ ή στη σχολική ψυχολογία, με βασικές σπουδές σε Παιδαγωγικά Τμήματα Δημοτικής Εκπαίδευσης Ειδικής Αγωγής ή Τμήματα Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής με κατεύθυνση την εκπαίδευση ατόμων με αναπηρία ή Παιδαγωγικά Τμήματα Ειδικής Αγωγής με κατεύθυνση Δασκάλων, των Πανεπιστημίων της ημεδαπής ή με αναγνωρισμένο ως αντίστοιχο και ισότιμο πτυχίο της αλλοδαπής ή

γ) Πτυχίο διετούς μετεκπαιδύσεως στην ΕΑΕ των Διδασκαλείων της ημεδαπής ή αναγνωρισμένο ως αντίστοιχο και ισότιμο πτυχίο της αλλοδαπής, με βασικές σπουδές σε Παιδαγωγικά Τμήματα Δημοτικής Εκπαίδευσης Ειδικής Αγωγής ή Τμήματα Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής με κατεύθυνση την εκπαίδευση ατόμων με αναπηρία ή Παιδαγωγικά Τμή-

(56) Η περίπτωση δ της παραγράφου 1.1 του άρθρου 20 του παρόντος νόμου καταργήθηκε σύμφωνα με την παράγραφο 5α του άρθρου 47 του Ν. 3848/2010 (ΦΕΚ 71/Α/19-5-2010)

ματα Ειδικής Αγωγής με κατεύθυνση Δασκάλων, των Πανεπιστημίων της ημεδαπής ή με αναγνωρισμένο ως αντίστοιχο και ισότιμο πτυχίο της αλλοδαπής ή δ) ή ⁽⁵⁷⁾

ε) Πτυχίο Παιδαγωγικών Τμημάτων Δημοτικής Εκπαίδευσης Ειδικής Αγωγής ή Τμημάτων Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής με κατεύθυνση την εκπαίδευση ατόμων με αναπηρία ή Παιδαγωγικά Τμήματα Ειδικής Αγωγής με κατεύθυνση Δασκάλων, των Πανεπιστημίων της ημεδαπής ή με αναγνωρισμένο ως αντίστοιχο και ισότιμο πτυχίο της αλλοδαπής.

Οι εκπαιδευτικοί του κλάδου ΠΕ71 τοποθετούνται με διορισμό, μετάθεση ή απόσπαση σε δημοτικά σχολεία ΕΑΕ, σε τμήματα ένταξης των δημοτικών σχολείων, σε προγράμματα παράλληλης στήριξης, παροχής διδασκαλίας στο σπίτι και με απόσπαση καλύπτουν ανάγκες σε εργαστήρια ειδικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (ΕΕΕΕΚ). Επίσης όταν συμπληρώσουν τριετή εκπαιδευτική προϋπηρεσία σε αυτά, μπορούν να τοποθετηθούν με μετάθεση ή απόσπαση σε θέσεις των ΚΕΔΔΥ.

1.3. ΚΑΤΑΡΓΗΘΗΚΕ

1.4. ΚΑΤΑΡΓΗΘΗΚΕ ⁽⁵⁸⁾

2. Τα τυπικά προσόντα διορισμού στον εισαγωγικό βαθμό των συνιστώμενων κλάδων του ΕΕΠ του προηγούμενου άρθρου ορίζονται ως εξής:

2.1. ΚΑΤΑΡΓΗΘΗΚΕ ⁽⁵⁹⁾

2.2. Του κλάδου ΠΕ36 (Μουσικοθεραπευτών):

α) Διδακτορικό δίπλωμα στη μουσικοθεραπεία, με πτυχίο μουσικοθεραπείας ή ΕΑΕ ή μουσικής ή πτυχίο Τμήματος Παιδαγωγικών, Φιλοσοφικών, Ιατρικών, Κοινωνικών, Νομικών ή άλλων συναφών επιστημών, από Πανεπιστήμια της ημεδαπής ή με αναγνωρισμένο ως αντίστοιχο και ισότιμο πτυχίο της αλλοδαπής ή με δίπλωμα ωδείου αναγνωρισμένου από το κράτος με την προϋ-

(57) Η περίπτωση δ της παραγράφου 1.2 του άρθρου 20 του παρόντος νόμου καταργήθηκε σύμφωνα με την παράγραφο 5α του άρθρου 47 του Ν. 3848/2010 (ΦΕΚ 71/Α/19-5-2010)

(58) Οι υποπαραγράφοι 1.3 και 1.4 της παρ. 1 του άρθρου 20 του ν. 3699/2008 καταργήθηκαν σύμφωνα με την παρ. 2β του αρθ. 48 του Ν. 4415/2016 (ΦΕΚ 159/Α/6-9-2016)

(59) Η παρ. 2.1 του άρθρου 20 του ν. 3699/2008, καταργήθηκε σύμφωνα με την παρ. β του αρθ. 67 του Ν. 4589/2019 (ΦΕΚ 13/Α/29-1-2019)

πόθεση ότι η εγγραφή στο ωδείο έγινε πριν από την έναρξη λειτουργίας των Πανεπιστημιακών τμημάτων μουσικών σπουδών στην Ελλάδα κατά το ακαδημαϊκό έτος 1985 - 1986 ή

β) Μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών στη μουσικοθεραπεία, με πτυχίο μουσικοθεραπείας ή ΕΑΕ ή πτυχίο Τμήματος Παιδαγωγικών, Φιλοσοφικών, Ιατρικών, Κοινωνικών, Νομικών ή άλλων συναφών επιστημών, από Πανεπιστήμια της ημεδαπής ή με αναγνωρισμένο ως αντίστοιχο και ισότιμο πτυχίο της αλλοδαπής ή με δίπλωμα ωδείου αναγνωρισμένου από το κράτος με την προϋπόθεση ότι η εγγραφή στο ωδείο έγινε πριν από την έναρξη λειτουργίας των Πανεπιστημιακών τμημάτων μουσικών σπουδών στην Ελλάδα κατά το ακαδημαϊκό έτος 1985 - 1986 ή

γ) Πτυχίο διετούς μετεκπαιδύσεως στη μουσικοθεραπεία Πανεπιστημίων της ημεδαπής ή αναγνωρισμένο ως αντίστοιχο και ισότιμο πτυχίο της αλλοδαπής, με πτυχίο μουσικοθεραπείας ή ΕΑΕ ή μουσικής ή πτυχίο Τμήματος Παιδαγωγικών, Φιλοσοφικών, Ιατρικών, Κοινωνικών, Νομικών ή άλλων συναφών επιστημών, από Πανεπιστήμια της ημεδαπής ή με αναγνωρισμένο ως αντίστοιχο και ισότιμο πτυχίο της αλλοδαπής ή με δίπλωμα ωδείου αναγνωρισμένου από το κράτος με την προϋπόθεση ότι η εγγραφή στο ωδείο έγινε πριν από την έναρξη λειτουργίας των Πανεπιστημιακών τμημάτων μουσικών σπουδών στην Ελλάδα κατά το ακαδημαϊκό έτος 1985 - 1986 ή

δ) ή ⁽⁶⁰⁾

ε) Πτυχίο από Πανεπιστήμια της ημεδαπής ή αναγνωρισμένο ως αντίστοιχο και ισότιμο πτυχίο της αλλοδαπής στη μουσικοθεραπεία ή

στ) Με δίπλωμα ωδείου αναγνωρισμένου από το κράτος με την προϋπόθεση ότι η εγγραφή στο ωδείο έγινε πριν από την έναρξη λειτουργίας των Πανεπιστημιακών

τμημάτων μουσικών σπουδών στην Ελλάδα κατά το ακαδημαϊκό έτος 1985 - 1986.

Το ΕΕΠ του κλάδου ΠΕ36 τοποθετείται με διορισμό, μετάθεση ή απόσπαση σε αντίστοιχες με την ειδικότητα του θέσεις σε αυτοτελείς ΣΜΕΑΕ της προσχολικής, πρωτοβάθμιας ή δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Επίσης όταν συμπληρώσουν τριετή εκπαιδευτική προϋπηρεσία, μπορούν να τοποθετηθούν με μετάθεση ή απόσπαση σε θέσεις των ΚΕΔΔΥ, για την παροχή αποκλειστικά υποστηρικτικού έργου στο μαθητικό πληθυσμό της αρμοδιότητας του ΚΕΔΔΥ.

3. Τα τυπικά προσόντα διορισμού στον εισαγωγικό βαθμό του συνιστώμενου κλάδου ΠΕ72 (Εκπαιδευτικών Ενηλίκων) του προηγούμενου άρθρου ορίζονται ως εξής:

α) Διδακτορικό δίπλωμα στην ΕΑΕ, με πτυχίο Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής με κατεύθυνση «Συνεχής Εκπαίδευση» ή με πτυχίο Κοινωνικής και Εκπαιδευτικής Πολιτικής με κατεύθυνση «Εκπαιδευτική Πολιτική», Πανεπιστημιακών Τμημάτων της ημεδαπής ή με αναγνωρισμένο ως αντίστοιχο και ισότιμο πτυχίο της αλλοδαπής ή

β) Μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών στην ΕΑΕ, με πτυχίο Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής με κατεύθυνση «Συνεχής Εκπαίδευση» ή με πτυχίο Κοινωνικής και Εκπαιδευτικής Πολιτικής με κατεύθυνση «Εκπαιδευτική Πολιτική», Πανεπιστημιακών Τμημάτων της ημεδαπής ή με αναγνωρισμένο ως αντίστοιχο και ισότιμο πτυχίο της αλλοδαπής ή

γ) ή ΚΑΤΑΡΓΗΘΗΚΕ ⁽⁶¹⁾

δ) Πτυχίο Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής με κατεύθυνση «Συνεχής Εκπαίδευση» ή πτυχίο Κοινωνικής και Εκπαιδευτικής Πολιτικής με κατεύθυνση «Εκπαιδευτική Πολιτική», Πανεπιστημιακών Τμημάτων της ημεδαπής ή με αναγνωρισμένο ως αντίστοιχο και ισότιμο πτυχίο της αλλοδαπής.

(60) Η περίπτωση δ της παραγράφου 2.2 του άρθρου 20 του παρόντος νόμου καταργήθηκε σύμφωνα με την παράγραφο 5α του άρθρου 47 του Ν. 3848/2010 (ΦΕΚ 71/Α/19-5-2010). Εξακολουθεί όμως να ισχύει μέχρι την ολοκλήρωση του πρώτου και του επόμενου διαγωνισμού του ΑΣΕΠ για την πλήρωση θέσεων στην ειδική αγωγή και εκπαίδευση, εφόσον τα σχετικά πιστοποιητικά παρακολούθησης ετήσιων σεμιναρίων αποκτήθηκαν έως τις 31-8-2010.

(61) Η περίπτωση γ της παραγράφου 3 του άρθ. 20 του παρόντος νόμου καταργήθηκε σύμφωνα με την παράγραφο 5α του άρθ. 47 του Ν. 3848/2010 (ΦΕΚ 71/Α/19-5-2010). Εξακολουθεί όμως να ισχύει μέχρι την ολοκλήρωση του πρώτου και του επόμενου διαγωνισμού του ΑΣΕΠ για την πλήρωση θέσεων στην ειδική αγωγή και εκπαίδευση, εφόσον τα σχετικά πιστοποιητικά παρακολούθησης ετήσιων σεμιναρίων αποκτήθηκαν έως τις 31-8-2010.

Οι εκπαιδευτικοί του κλάδου ΠΕ72 τοποθετούνται με διορισμό, μετάθεση ή απόσπαση στα ΕΕΕΕΚ και απασχολούνται στην υλοποίηση προγραμμάτων εκπαίδευσης και επιμόρφωσης ενηλίκων πολιτών με ή χωρίς αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, που σχεδιάζονται και εκπονούνται από τη Γενική Γραμματεία Δια Βίου Μάθησης ή από οποιονδήποτε άλλον επίσημο κρατικό φορέα έχει την ευθύνη σχεδιασμού και εκπόνησης ανάλογων προγραμμάτων.

Άρθρο 21⁽⁶²⁾

Διορισμοί εκπαιδευτικών ΕΑΕ - Υπηρεσιακές μεταβολές

1. Σε κενές οργανικές θέσεις εκπαιδευτικών ΕΑΕ μπορεί να μετατίθενται εκπαιδευτικοί της παραγράφου 1 του άρθρου 16. Ειδικά οι εκπαιδευτικοί της περίπτωσης β' της παραγράφου 1 του άρθρου 16 που υπηρετούν στη γενική και επαγγελματική εκπαίδευση μπορεί να μετατίθενται σε κενές οργανικές θέσεις εκπαιδευτικών ΕΑΕ, εφόσον έχουν συμπληρώσει τριετή (3) διδακτική υπηρεσία. Οι εκπαιδευτικοί του προηγούμενου εδαφίου διατηρούν το δικαίωμα μετάθεσης σε κενές οργανικές θέσεις του αντίστοιχου κλάδου στη γενική και επαγγελματική εκπαίδευση, μετά τη συμπλήρωση διετούς διδακτικής υπηρεσίας σε δομές ΕΑΕ.

Οι εκπαιδευτικοί της παρούσας παραγράφου, οι οποίοι πέραν των προβλεπόμενων προσόντων διαθέτουν επιπλέον εξειδίκευση στην ελληνική νοηματική γλώσσα των κωφών και στη γραφή Braille των τυφλών που πιστοποιείται με βάση την παράγραφο 3 του άρθρου 7, μετατίθενται κατά προτεραιότητα σε σχολικές μονάδες τυφλών και κωφών.

Κατά την προσωρινή ή οριστική τοποθέτηση σε κενές οργανικές θέσεις μόνιμου εκπαιδευτικού προσωπικού των ΣΜΕΑΕ, προηγούνται εκπαιδευτικοί που είναι άτομα με μόνιμη αναπηρία τουλάχιστον εξήντα επτά τοις εκατό (67%) σε αντίστοιχες σχολικές μονάδες και σε ποσοστό που δεν υπερβαίνει το είκοσι τοις εκατό (20%) των υπηρετούντων εκπαιδευτικών σε αυτές. Η τοποθέτηση των εκπαιδευτικών από μετάθεση σε κενές οργανικές θέσεις γίνεται σύμφωνα με το σύνολο των μορίων τους και εφόσον αυ-

τοί πληρούν τις προϋποθέσεις ικανότητας όπως αυτές προβλέπονται κατωτέρω και η αναπηρία δεν οφείλεται σε θέματα ψυχικής υγείας.

2. Οι εκπαιδευτικοί της παραγράφου 1 του άρθρου 16, όπως αντικαθίσταται με το παρόν, μπορεί να τοποθετούνται με μετάθεση ή απόσπαση σε θέσεις των ΚΕΔΔΥ, εφόσον συμπληρώσουν τριετή διδακτική προϋπηρεσία σε ΣΜΕΑΕ, ΤΕ, προγράμματα πρώιμης παρέμβασης, προγράμματα παράλληλης στήριξης και παροχής διδασκαλίας στο σπίτι και εφόσον οι κλάδοι τους προβλέπονται στα οικεία οργανογράμματα των ΚΕΔΔΥ.
3. Στις απομένουσες μετά τις μεταθέσεις κενές οργανικές θέσεις διορίζονται οι περιλαμβανόμενοι στους πίνακες διοριστέων του ΑΣΕΠ εκπαιδευτικοί ΕΑΕ της παραγράφου 1 του άρθρου 16, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις.

Οι εκπαιδευτικοί του προηγούμενου εδαφίου που κατέχουν τα προσόντα της περίπτωσης β' της παραγράφου 1 του άρθρου 16 μπορεί να μετατίθενται σε κενές οργανικές θέσεις της γενικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης, μετά τη συμπλήρωση τριετούς διδακτικής υπηρεσίας σε δομές ΕΑΕ.

4. «α) Όταν δεν καλύπτονται τα κενά με μετάθεση ή διορισμό, μόνιμοι εκπαιδευτικοί ΕΑΕ της παραγράφου 1 του άρθρου 16, μπορεί να αποσπώνται, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις και τις υφιστάμενες εκπαιδευτικές ανάγκες, σε ΣΜΕΑΕ, ΚΕΔΔΥ και Τμήματα Ένταξης.

β) Αν εξακολουθούν να υφίστανται λειτουργικές ανάγκες σε δομές ΕΑΕ, μπορεί να τοποθετούνται σε αυτές εκπαιδευτικοί της ίδιας Διεύθυνσης Εκπαίδευσης, ύστερα από αίτησή τους, οι οποίοι πληρούν τουλάχιστον μία (1) από τις παρακάτω προϋποθέσεις:

αα) Είναι κάτοχοι πιστοποιητικού παρακολούθησης σεμιναρίων ετήσιας επιμόρφωσης - εξειδίκευσης στην ΕΑΕ από Πανεπιστήμια ή από αναγνωρισμένους κρατικούς φορείς που εποπτεύονται από το Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, αποδεδειγμένης διάρκειας τουλάχιστον τετρακοσίων (400) ωρών.

ββ) Έχουν προϋπηρεσία τουλάχιστον ενός διδακτικού έτους στις ανωτέρω δομές και προγράμματα.

γγ) Είναι γονείς παιδιών με ποσοστό αναπηρίας 67% και άνω.

(62) Το άρθρο 21 του ν.3699/2008 αντικαταστάθηκε ως άνω σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθ. 48 του Ν. 4415/2016 (ΦΕΚ 159/Α/6-9-2016)

δδ) Είναι κάτοχοι πιστοποιητικού παρακολούθησης σεμιναρίων επιμόρφωσης - εξειδίκευσης στην ΕΑΕ από Πανεπιστήμια ή από αναγνωρισμένους κρατικούς φορείς που εποπτεύονται από το Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων.».⁽⁶³⁾

γ) Αν εξακολουθεί να συντρέχει αδυναμία πλήρωσης των κενών διατίθενται εκπαιδευτικοί χωρίς κανένα από τα ανωτέρω προσόντα ή χαρακτηριστικά. Οι εκπαιδευτικοί αυτοί συμμετέχουν υποχρεωτικά κατά προτεραιότητα σε προγράμματα επιμόρφωσης και εξειδίκευσης που υλοποιούνται από τους αρμόδιους φορείς για την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών.».⁽⁶⁴⁾

Άρθρο 22

Αναπληρωτές εκπαιδευτικοί ΕΑΕ⁽⁶⁵⁾

ΚΑΤΑΡΓΗΘΗΚΕ

Άρθρο 23

Διορισμοί ΕΕΠ και ΕΒΠ

Υπηρεσιακές μεταβολές ΕΠ, ΕΕΠ και ΕΒΠ

1. Οι διορισμοί του ΕΕΠ και του ΕΒΠ στις ΣΜΕΑΕ και τα ΚΕΔΔΥ γίνονται στις απομένουσες μετά τις μεταθέσεις κενές οργανικές θέσεις ύστερα από προκήρυξη του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων. Η επιλογή των διοριστέων γίνεται από το ΥΣΕΕΠ του άρθρου 24 παράγραφος 3 του παρόντος νόμου, το οποίο καταρτίζει πίνακες που επικυρώνονται από τον Υπουργό και έχουν ισχύ για δύο χρόνια από την κύρωση και του τελευταίου πίνακα και το ΕΕΠ του κλάδου ΠΕ35 μπορεί να προσλαμβάνεται και με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου. Οι διοριζόμενοι τοποθετούνται σε κενές οργανικές θέσεις ΣΜΕΑΕ ή ΚΕΔΔΥ, ύστερα από πρόταση του ΥΣΕΕΠ και απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων. Κατά τους διορισμούς του ΕΕΠ της παρούσας παραγράφου προηγούνται

(63) Το πρώτο εδάφιο και οι περιπτώσεις α' και β' της παρ. 4 του άρθρου 21 του ν. 3699/2008 (Α' 199), όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 3 του άρθρου 48 του ν. 4415/ 2016 (Α' 159), αντικαθίστανται εκ νέου ως άνω σύμφωνα με την παρ. 2α του άρθ. 3 του Ν. 4473/2017 (ΦΕΚ 78/Α/30-5-2017). Σύμφωνα με την παρ. 2β του άρθ. 3 του Ν. 4473/2017 (ΦΕΚ 78/Α/30-5-2017): «Η ισχύς της παρούσας παραγράφου άρχεται από το σχολικό έτος 2016-2017. Αποσπάσεις εκπαιδευτικών που έχουν διενεργηθεί έως την έναρξη ισχύος του παρόντος δεν θίγονται.»

(64) Η περ. γ' της παρ. 4 του άρθρου 21 του Ν. 3699/2008 καταργήθηκε σύμφωνα με την παρ. β του άρθ. 67 του Ν. 4589/2019 (ΦΕΚ 13/Α/29-1-2019)

(65) Ολόκληρο το άρθ. 22 του Ν. 3699/2008 καταργήθηκε σύμφωνα με την παρ. β του άρθ. 67 του Ν. 4589/2019 (ΦΕΚ 13/Α/29-1-2019)

άτομα με μόνιμη αναπηρία τουλάχιστον εξήντα επτά τοις εκατό (67%) η οποία δεν οφείλεται σε θέματα ψυχικής υγείας, εφόσον έχουν τα προβλεπόμενα προσόντα διορισμού και μέχρι ποσοστού είκοσι τοις εκατό (20%) επί του αριθμού των διοριζόμενων από κάθε ειδικότητα.

2. Οι μεταθέσεις των μελών του ΕΕΠ και του ΕΒΠ γίνονται με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, ύστερα από πρόταση του ΥΣΕΕΠ, σε κενές οργανικές θέσεις.

3. Κενές οργανικές θέσεις μετά τις μεταθέσεις, τις αποσπάσεις και τους διορισμούς δύναται να καλυφθούν με μετατάξεις σύμφωνα με τα οριζόμενα στα άρθρα 69, 71, 72, 73 και 74 του Υπαλληλικού Κώδικα (Ν. 3528/2007, ΦΕΚ 26/Α), όπως εκάστοτε ισχύει.

4. Αν δεν είναι δυνατή η πλήρωση των θέσεων ΕΕΠ στις ΣΜΕΑΕ και τα ΚΕΔΔΥ με μετάθεση, διορισμό, απόσπαση ή συμπλήρωση ωραρίου, καθώς και στις περιπτώσεις μακράς απουσίας μελών του ΕΕΠ ή για την κάλυψη εξαιρετικών λειτουργικών αναγκών, προσλαμβάνονται στις θέσεις αυτές αναπληρωτές που έχουν τα προσόντα διορισμού του κλάδου τους, με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου για ένα διδακτικό έτος.

Η πρόσληψή τους γίνεται με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων από τους ενιαίους πίνακες που συντάσσονται, κάθε χρόνο, για το σκοπό αυτόν στην Κεντρική Υπηρεσία του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων. Μέχρι τη σύνταξη των ενιαίων πινάκων ΕΕΠ από την Κεντρική Υπηρεσία του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, η πρόσληψή τους γίνεται με βάση τις κείμενες διατάξεις. Οι προσλαμβανόμενοι λαμβάνουν τις συνολικές αποδοχές του εισαγωγικού κλιμακίου του κλάδου τους. Στις θέσεις αυτές και εφόσον οι ανάγκες των ΣΜΕΑΕ και των ΚΕΔΔΥ δεν δικαιολογούν πρόσληψη με πλήρες ωράριο, προσλαμβάνονται ωρομίσθιοι που έχουν τα προσόντα διορισμού, με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου και με ανώτατο όριο ωρών το ήμισυ του υποχρεωτικού ωραρίου των νεοδιοριστών του κλάδου τους. Οι αποδοχές που καταβάλλονται στους προσλαμβανόμενους της παραγράφου αυτής υπολογίζονται με το γινόμενο των μηνιαίων αποδοχών του εισαγωγικού κλιμακίου με το κλάσμα που έχει αριθμητή τις δεδουλευμένες ώρες και παρονομαστή τις ώρες του πρωτοδιοριστού του

κλάδου τους. Η προϋπηρεσία αυτών υπολογίζεται με την αναγωγή του συνόλου των δεδουλευμένων ωρών σε έτη, μήνες, ημέρες.

«4α. Σε περίπτωση εξάντλησης των πινάκων των υποψήφιων προσωρινών αναπληρωτών ΕΕΠ του κλάδου ΠΕ25 Σχολικών Νοσηλευτών, προσλαμβάνονται ως προσωρινοί αναπληρωτές κάτοχοι πτυχίου Νοσηλευτικής ή Επισκεπτών Υγείας ιδρύματος τριτοβάθμιας εκπαίδευσης της ημεδαπής ή ισότιμου και αντίστοιχου πτυχίου της αλλοδαπής. Οι υποψήφιοι που διαθέτουν τα ανωτέρω προσόντα εγγράφονται στους πίνακες του κλάδου ΠΕ25 Σχολικών Νοσηλευτών ύστερα από τους υποψήφιους που διαθέτουν τα προσόντα της παραγράφου 6 του άρθρου 2 του Ν. 3194/2003 (267/Α). Η προϋπηρεσία των προσλαμβανόμενων σύμφωνα με την παρούσα παράγραφο προσμετράται για τον κλάδο ΠΕ25 Σχολικών Νοσηλευτών και μόνο, τα δε ιδιαίτερα καθήκοντα και οι αρμοδιότητές τους ορίζονται με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Β' της 27922/Γ6/8-3-2007 απόφασης του Υφυπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων (449/Β).»⁽⁶⁶⁾

5. «Η προϋπηρεσία σε ΣΜΕΑΕ όλων των βαθμίδων, σε νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου ή σε νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα ή επαγγελματικά εργαστήρια ή εργαστήρια αυτόνομης διαβίωσης στο Ινστιτούτο Αναπτυξιακής Αποκατάστασης (πρώην Ψυχολογικό Κέντρο Βορείου Ελλάδος) και στο κέντρο Ψυχικής Υγιεινής ή στον Εθνικό Οργανισμό Πρόνοιας των εκπαιδευτικών ΕΑΕ και του ΕΕΠ, καθώς και των μόνιμων εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης που κατέχουν οργανική θέση σε ΣΜΕΑΕ, αναγνωρίζεται ως δημόσια εκπαιδευτική υπηρεσία, μετά το διορισμό τους σε θέσεις μόνιμου εκπαιδευτικού ή ΕΕΠ των Υπουργείων Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων και Υγείας»⁽⁶⁷⁾. Προϋπηρεσία με μειωμένο ωράριο αναγνωρίζεται με αναγωγή στο υποχρεωτικό ωράριο διδασκαλίας ή απασχόλησης κα-

τά περίπτωση. Αρμόδια υπηρεσιακά συμβούλια για την αναγνώριση των προϋπηρεσιών του ΕΕΠ και ΕΒΠ, οι οποίες δεν εμπίπτουν στην περίπτωση α' της παραγράφου 1 του άρθρου 15 του ν. 3205/2003, είναι τα ΠΥΣΕΕΠ. Οι υπάλληλοι, των οποίων οι προϋπηρεσίες θα αναγνωριστούν με την παρούσα διάταξη, δεν δικαιούνται την καταβολή αναδρομικών από της κατατάξεώς τους στο νέο μισθολογικό κλιμάκιο.

6. Στις περιπτώσεις που εκπαιδευτικοί ΕΑΕ ή μέλη του ΕΕΠ ή του ΕΒΠ κρίνονται υπεράριθμοι ή άνευ αντικειμένου στις οργανικές τους θέσεις στις ΣΜΕΑΕ, με πράξη του Ανώτερου Περιφερειακού Υπηρεσιακού Συμβουλίου Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης (ΑΠΥΣΠΕ), του Ανώτερου Περιφερειακού Υπηρεσιακού Συμβουλίου Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (ΑΠΥΣΔΕ) ή ΠΥΣΕΕΠ αντίστοιχα, έπειτα από εισήγηση του διευθυντή του σχολείου και των σχολικών συμβούλων ΕΑΕ και των συμβούλων ΕΕΠ, ο Περιφερειακός Διευθυντής Εκπαίδευσης αποφασίζει τη διάθεση των υπεράριθμων προσωρινά, σε άλλη ΣΜΕΑΕ, όπου διαπιστώνεται ανάγκη. Κατά τον ίδιο τρόπο μπορεί να αναθέτει στους υπεράριθμους συμπλήρωση του ωραρίου τους σε άλλη ΣΜΕΑΕ, σε ΚΕΔΔΥ, ή με παροχή στήριξης γονιών ή μαθητών σχολείων της γενικής εκπαίδευσης, όταν με αιτιολογημένη εισήγηση κριθεί ότι οι περιπτώσεις των μαθητών του σχολείου στα οποία υπηρετούν δεν δικαιολογούν την πλήρη απασχόλησή τους.

«7. Οι αιτήσεις μετάθεσης υποβάλλονται από τα μέλη ΕΕΠ και ΕΒΠ από την 16η έως την 31η Οκτωβρίου κάθε έτους.»⁽⁶⁸⁾

8. Το ΥΣΕΕΠ, στο οποίο διαβιβάζονται οι αιτήσεις για μετάθεση, συνεδριάζει μέχρι 15 Μαρτίου και αφού λάβει υπόψη τις κενές οργανικές θέσεις, τις μονάδες μετάθεσης σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 9 του πδ 56/2001 (ΦΕΚ 47 Α') και τη σειρά προτίμησης των ενδιαφερομένων, εισηγείται για τις μεταθέσεις του ΕΕΠ και ΕΒΠ, με προτεραιότητα όσων υπάγονται στις ειδικές κατηγορίες και των υπολοίπων, με βάση το σύνολο των μονάδων μετάθεσης που συγκεντρώνουν και τη σειρά προτίμησης των κενών θέσεων που έχουν δηλώσει στον ενιαίο πίνακα προτιμήσεων.

(66) Η εντός «» παράγραφος 4α προστέθηκε και ισχύει ως άνω σύμφωνα με την παρ 2ζ του άρθρου 56 του Ν. 3966/2011 (118/Α/24-5-2011)

(67) Το πρώτο εδάφιο της παρ. 5 του άρθρου 23 του ν. 3699/2008 (Α' 199) αντικαταστάθηκε ως άνω σύμφωνα με την παρ 6α του άρθ. 82 του Ν. 4368/2016 (ΦΕΚ 21/Α/12-2-2016). Η παρ. 6β ορίζει ότι : «Η παράγραφος αυτή ισχύει από τη δημοσίευσή της στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εκτός αν πρόκειται για προϋπηρεσία εκπαιδευτικών που έχει ήδη αναγνωρισθεί.»

(68) Η παρ. 7 αντικαταστάθηκε ως άνω σύμφωνα με το άρθ. 169 του Ν. 4823/2021 (ΦΕΚ 136/Α/3-8-2021)

Άρθρο 24**Υπηρεσιακά Συμβούλια**

1. Αρμόδια υπηρεσιακά συμβούλια, τα οποία εξετάζουν και προτείνουν όλες τις υπηρεσιακές μεταβολές των αντίστοιχων κλάδων των υπαλλήλων είναι τα ακόλουθα:
  - α) για τους εκπαιδευτικούς που υπηρετούν στις ΣΜΕΑΕ και τα ΚΕΔΔΥ, αρμόδια είναι τα οικεία ΠΥΣΠΕ και ΠΥΣΔΕ,
  - β) για το ΕΕΠ και το ΕΒΠ των ΣΜΕΑΕ και των ΚΕΔΔΥ, αρμόδιο υπηρεσιακό συμβούλιο είναι το ΠΥΣΕΕΠ,
  - γ) για το ΔΠ αρμόδιο υπηρεσιακό συμβούλιο είναι το Περιφερειακό Υπηρεσιακό Συμβούλιο Διοικητικού Προσωπικού (ΠΥΣΔΙΠ).
2. Για τις μεταθέσεις, μετατάξεις και αποσπάσεις υπαλλήλων που δεν εμπíπτουν στις αρμοδιότητες των περιφερειακών συμβουλίων, αρμόδια είναι κατά περίπτωση το Κεντρικό Υπηρεσιακό Συμβούλιο Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης (ΚΥΣΠΕ), το Κεντρικό Υπηρεσιακό Συμβούλιο Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (ΚΥΣΔΕ) και το ΥΣΕΕΠ.
3. Με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων συγκροτείται το ΥΣΕΕΠ στην Κεντρική Υπηρεσία του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, το οποίο αποτελείται:
  - α) από τον πρόεδρο του ΚΥΣΠΕ, αναπληρούμενο από τον Αντιπρόεδρο του ίδιου Συμβουλίου,
  - β) από τον πρόεδρο του ΚΥΣΔΕ, αναπληρούμενο από τον Αντιπρόεδρο του ίδιου Συμβουλίου,
  - γ) από έναν προϊστάμενο γραφείου πρωτοβάθμιας ή δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ή σύμβουλο ΕΕΠ, αναπληρούμενο από άλλον προϊστάμενο γραφείου πρωτοβάθμιας ή δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ή σύμβουλο ΕΕΠ,
  - δ) από δύο αιρετά μέλη του ΕΕΠ, αναπληρούμενα από αναπληρωματικά αιρετά μέλη ΕΕΠ,
  - ε) από τον Προϊστάμενο της Διεύθυνσης ΕΑΕ του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων ως εισηγητή.
 Με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων ορίζεται ως πρόεδρος του ΥΣΕΕΠ ένας από τους προέδρους των ΚΥΣΠΕ ή ΚΥΣΔΕ και γραμματέας ένας διοικητικός υπάλληλος με βαθμό Α' της Διεύθυνσης ΕΑΕ του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων.
 Για τους μόνιμους διορισμούς ΕΕΠ και ΕΒΠ, καθώς και για την επιλογή προϊσταμένων με θητεία των ΚΕΔΔΥ, το ΥΣΕΕΠ συνεδριάζει υπό την προεδρία του Προέδρου του Τμή-

ματος ΕΑΕ του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, ο οποίος αναπληρώνεται από Σύμβουλο ή Μόνιμο Πάρεδρο του τμήματος ΕΑΕ του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, τη συμμετοχή ενός σχολικού συμβούλου ΕΑΕ με τον αναπληρωτή του, ενός συμβούλου ΕΕΠ με τον αναπληρωτή του και τον Προϊστάμενο της Διεύθυνσης ΕΑΕ του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων με τον αναπληρωτή του, οι οποίοι ορίζονται στην απόφαση συγκρότησης.

4. Στις περιφερειακές διευθύνσεις εκπαίδευσης συγκροτείται το Περιφερειακό Υπηρεσιακό Συμβούλιο Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού (ΠΥΣΕΕΠ), το οποίο είναι πενταμελές και αποτελείται από:

- α) έναν (1) Διευθυντή Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, αναπληρούμενο από άλλον Διευθυντή ή Προϊστάμενο Γραφείου Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης,
- β) έναν (1) Διευθυντή Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, αναπληρούμενο από άλλον Διευθυντή ή Προϊστάμενο Γραφείου Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης,
- γ) έναν (1) σύμβουλο ΕΕΠ ή έναν (1) σχολικό σύμβουλο ΕΑΕ και ελλείψει αυτών έναν (1) σχολικό σύμβουλο πρωτοβάθμιας ή δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, κατά προτίμηση με σπουδές ή εμπειρία στην Ειδική Αγωγή ή την Ψυχολογία. Το ανωτέρω μέλος αναπληρώνεται από μέλος ΕΕΠ των ΚΕΔΔΥ». ⁽⁶⁹⁾
- δ) δύο (2) αιρετά μέλη του ΕΕΠ, αναπληρούμενα από αναπληρωματικά αιρετά μέλη ΕΕΠ. Όταν εξετάζονται θέματα που αφορούν το ΕΒΠ, στις συνεδριάσεις συμμετέχει και ένας εκπρόσωπος του κλάδου τους που ορίζεται με την απόφαση συγκρότησης.

Ως πρόεδρος του ΠΥΣΕΕΠ ορίζεται με απόφαση του περιφερειακού διευθυντή εκπαίδευσης ένας από τους διευθυντές πρωτοβάθμιας ή δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Γραμματέας και αναπληρωτής αυτού ορίζονται διοικητικοί υπάλληλοι, οι οποίοι υπηρετούν στην περιφερειακή διεύθυνση εκπαίδευσης. Τα θέματα στο ΠΥΣΕΕΠ εισηγείται ο Πρόεδρος ή μέλος που ορίζεται από τον Πρόεδρο.

(69) Η περίπτωση γ' της παρ. 4 του άρθ. 24 του ν. 3699/2008 (Α' 199) αντικαταστάθηκε ως άνω σύμφωνα με την παρ. 7 του άρθ. 42 του Ν. 4342/2015 (ΦΕΚ 143/Α/9-11-2015)

Άρθρο 25**Μετεκπαίδευση – Επιμόρφωση**

1. Οι εκπαιδευτικοί που διδάσκουν σε ΣΜΕΑΕ, στα ΤΕ και στα προγράμματα παράλληλης στήριξης και διδασκαλίας στο σπίτι, παρακολουθούν επιμορφωτικά προγράμματα που καταρτίζονται και πραγματοποιούνται στα Περιφερειακά Επιμορφωτικά Κέντρα (ΠΕΚ). Σε θέματα σχετικά με την οργάνωση και πραγματοποίηση των προγραμμάτων αυτών, την πρόσκληση, τη φοίτηση και τις υποχρεώσεις των επιμορφούμενων εφαρμόζονται οι διατάξεις που ισχύουν για την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.
2. Με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, που εκδίδεται ύστερα από εισήγηση του Τμήματος ΕΑΕ του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, μπορεί να καταρτίζονται προγράμματα για την επιμόρφωση του ΕΕΠ και του ΕΒΠ. Με την απόφαση αυτή καθορίζονται το περιεχόμενο και η διάρκεια κάθε επιμορφωτικού προγράμματος, τα ιδρύματα στα οποία πραγματοποιούνται τα επιμορφωτικά προγράμματα, οι διδάσκοντες, η διαδικασία πρόσκλησης για φοίτηση και οι υποχρεώσεις των επιμορφούμενων και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια.
3. Στα διδασκαλεία δημοτικής εκπαίδευσης του Ν. 2327/1995 (ΦΕΚ 156/Α) μπορούν να εκπονούνται προγράμματα διετούς μετεκπαίδευσης στην ΕΑΕ για εκπαιδευτικούς δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.
4. Για τη μετεκπαίδευση εκπαιδευτικών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και ΕΕΠ σε θέματα ΕΑΕ παρέχονται κίνητρα για την ίδρυση και λειτουργία μεταπτυχιακών προγραμμάτων σπουδών σε Πανεπιστήμια της χώρας.
5. Με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων καθορίζονται οι λεπτομέρειες για την εφαρμογή της παραγράφου 3 του παρόντος άρθρου, ενώ με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων καθορίζονται οι λεπτομέρειες για την εφαρμογή της παραγράφου 4 του παρόντος άρθρου. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου δεν θίγουν τις διατάξεις της παραγράφου 14 του άρθρου 35 του ν. 1566/1985 για τη μετεκπαίδευση, ειδίκευση και επιμόρφωση του προσωπικού σε θέματα ΕΑΕ.

Άρθρο 26**Θέματα διορισμών**

Οι διατάξεις της παραγράφου 3 του άρθρου 6 του ν. 3255/2004 (ΦΕΚ 138 Α') ισχύουν και για τους εκπαιδευτικούς του κλάδου ΠΕ16 Μουσικής που πάσχουν από σκλήρυνση κατά πλάκας και ομόζυγη μεσογειακή αναιμία, που έχουν πτυχίο αναγνωρισμένο μη πανεπιστημιακού ιδρύματος της ημεδαπής ή ισότιμο της αλλοδαπής ανεξαρτήτως από επιτυχή συμμετοχή τους σε διαγωνισμό της παραγράφου 9 της περίπτωσης Β' του άρθρου 15 του ν. 1566/1985. Οι ανωτέρω εκπαιδευτικοί διορίζονται σε θέσεις κλάδου ΠΕ16.01 και τοποθετούνται αποκλειστικά σε μουσικά σχολεία με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων. Η σειρά διορισμού και τοποθέτησης σε σχολικές μονάδες εξαρτάται από τη συνολική πραγματική προϋπηρεσία που είχαν στις 30-6-2004.

Άρθρο 27**Αμοιβές, επιδόματα, δαπάνες μετακίνησης**

1. Οι διατάξεις των άρθρων 8 και 13 του ν. 3205/2003 συμπληρώνονται ως εξής:
  - α) Στην πρόβλεψη της περίπτωσης β(iii) της παραγράφου 1 του άρθρου 13 προστίθενται και οι προϊστάμενοι των ΚΕΔΔΥ.
  - β) Στην πρόβλεψη της περίπτωσης β(iii) της παραγράφου 1 του άρθρου 13 προστίθενται και οι διευθυντές των ΕΕ-ΕΕΚ.
  - γ) «Στην πρόβλεψη της περίπτωσης β' της παραγράφου 12 του κεφαλαίου Α' του άρθρου 8 του Ν. 3205/2003 προστίθενται οι Προϊστάμενοι των Κέντρων Διαφοροδιάγνωσης, Διάγνωσης και Υποστήριξης Ειδικών Εκπαιδευτικών Αναγκών (ΚΕΔΔΥ), το Εκπαιδευτικό Προσωπικό (ΕΠ), το Ειδικό Εκπαιδευτικό Προσωπικό (ΕΕΠ) και το Ειδικό Βοηθητικό Προσωπικό (ΕΒΠ) που υπηρετεί με οποιαδήποτε σχέση εργασίας στα ΚΕΔΔΥ, στις Σχολικές Μονάδες Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης (ΣΜΕΑΕ), στα Τμήματα Ένταξης (ΤΕ), στα προγράμματα παράλληλης στήριξης - συνεκπαίδευσης και διδασκαλίας κατ' οίκον, στα Γραφεία Σχολικού Επαγγελματικού Προσανατολισμού (ΓΡΑΣΕΠ) των ΣΜΕΑΕ, καθώς και σε δράσεις ενισχυτικής διδασκαλίας και εξατομικευμένων υποστηρικτικών εκπαιδευτικών προγραμμάτων συνεκπαίδευσης, που υλοποιούνται από την Ειδική Υπηρεσία Εφαρ-

μογής Εκπαιδευτικών Δράσεων του Υπουργείου Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων, στο πλαίσιο των προγραμμάτων εξειδικευμένης εκπαιδευτικής υποστήριξης για ένταξη μαθητών με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς (ΕΣΠΑ).»⁽⁷⁰⁾

- δ) Τα επιδόματα της περίπτωσης β(ii) της παραγράφου 1 του άρθρου 13 και της περίπτωσης β' της παραγράφου 12 του άρθρου 8 του ν. 3205/2003 που έχουν ήδη καταβληθεί στους προϊσταμένους, στο ΕΠ, στο ΕΕΠ και στο ΕΒΠ που υπηρετούσαν με οποιαδήποτε σχέση εργασίας μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου στα ΚΔΔΥ της παραγράφου 4 του άρθρου 2 του ν. 2817/2000 δεν αναζητούνται.
2. Οι πιστώσεις για τις εκπαιδευτικές άδειες των εκπαιδευτικών ΕΑΕ και των ειδικοτήτων ΕΕΠ που έχουν οργανική θέση στα ΚΕΔΔΥ, εγγράφονται στον προϋπολογισμό της οικείας περιφερειακής διεύθυνσης εκπαίδευσης, έπειτα από εισήγηση των αρμόδιων υπηρεσιακών συμβουλίων.
3. Οι πιστώσεις για τις δαπάνες μετακίνησης του προσωπικού των ΚΕΔΔΥ, των ΣΜΕΑΕ, καθώς και των σχολικών συμβούλων ΕΑΕ όλων των βαθμίδων και των συμβούλων ΕΕΠ όλων των ειδικοτήτων, εγγράφονται στον προϋπολογισμό της οικείας περιφερειακής διεύθυνσης εκπαίδευσης. Για την εγγραφή της δαπάνης μετακίνησης του προσωπικού των ΣΜΕΑΕ εισηγείται η αρμόδια διεύθυνση πρωτοβάθμιας ή δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Για την εγγραφή της δαπάνης μετακίνησης του προσωπικού των ΚΕΔΔΥ, καθώς και των σχολικών συμβούλων ΕΑΕ όλων των βαθμίδων και των συμβούλων ΕΕΠ όλων των ειδικοτήτων, εισηγείται ο περιφερειακός διευθυντής εκπαίδευσης.
4. Οι δαπάνες για την αποζημίωση των ωρομισθίων του ΕΕΠ της παραγράφου 4 του άρθρου 23 του παρόντος νόμου, εγγράφονται στον προϋπολογισμό της οικείας περιφερειακής διεύθυνσης εκπαίδευσης, κατόπιν εισηγήσεως του περιφερειακού Διευθυντή Εκπαίδευσης.

(70) Η εντός «» περ. γ αντικαταστάθηκε και ισχύει ως άνω σύμφωνα με την παρ 2η του άρθρου 56 του Ν. 3966/2011 (ΦΕΚ 118/Α/24-5-2011).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ'

ΛΟΙΠΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 28

Εργαστήριο Ειδικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης Καλλιθέας

1. Η Σχολή Ειδικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, που ιδρύθηκε κατά τις διατάξεις του πδ 137/1983 (ΦΕΚ 6ο Α'), λειτουργεί από τη θέση σε ισχύ του ν. 2817/2000 και συνεχίζει να λειτουργεί ως Εργαστήριο Ειδικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης με έδρα την Καλλιθέα Αθηνών και περιλαμβάνει τα τμήματα ειδικότητας: αα) Ξυλουργικής, ββ) Κεραμικής - Αγγειοπλαστικής, γγ) Κοπτικής-Ραπτικής-Πλεκτικής, δδ) Κηπουρικής και εε) Υδραυλικής.
2. Η διάρκεια της φοίτησης στα τμήματα ειδικότητας καθορίζεται από πέντε (5) μέχρι οκτώ (8) σχολικά έτη, ανάλογα με τις μαθησιακές δυσκολίες των μαθητών, με απόφαση του προϊσταμένου της οικείας Διεύθυνσης Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, ύστερα από εισήγηση του οικείου ΚΕΔΔΥ και πράξη του συλλόγου των διδασκόντων.
3. Οι υπηρετούντες σε οργανικές θέσεις μόνιμου προσωπικού του άρθρου 4 του πδ 137/1983 υπάγονται στους οικείους κλάδους του Εργαστηρίου Ειδικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης Καλλιθέας ως εξής:
  - αα) του κλάδου Δασκάλων στον κλάδο Δασκάλων του άρθρου 13 του ν. 1566/1985,
  - ββ) του κλάδου Φυσικής Αγωγής στον κλάδο ΠΕ11 του άρθρου 14 του ν. 1566/1985,
  - γγ) του κλάδου Μουσικής στον κλάδο ΠΕ16 του άρθρου 14 του ν. 1566/1985,
  - δδ) του κλάδου Τεχνολόγων Εκπαιδευτικών στον κλάδο ΠΕ18 του άρθρου 14 του ν. 1566/1985,
  - εε) του κλάδου Εργασιοθεραπευτών στον κλάδο ΠΕ29 του άρθρου 3 του παρόντος νόμου,
  - στστ) του κλάδου Βοηθών Τεχνικών Εκπαιδευτικών στον κλάδο ΔΕ1 ΕΒΠ,
  - ζζ) του Κλάδου Διοικητικών Υπαλλήλων στον κλάδο ΔΕ1 Διοικητικό του άρθρου 20 του ν.1566/1985 και
  - ηη) του Κλάδου Κλητήρων στον κλάδο ΥΕ1 του άρθρου 20 του ν. 1566/1985.
4. Διατηρούνται οι τρεις (3) θέσεις καθαριστριών και τέσσερις (4) θέσεις μαγειρών - τραπεζοκόμων με σχέση ιδιωτικού δικαίου της παραγράφου 1β του άρθρου 4 του πδ

137/1983 και οι κατέχοντες τις θέσεις αυτές εξακολουθούν να υπηρετούν στο Εργαστήριο Ειδικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης Καλλιθέας. Ο κλάδος Βοηθών Παιδαγωγών της παραγράφου 1Α του άρθρου 4 του πδ 137/1983 και οι τρεις (3) θέσεις αυτού καταργήθηκαν από τη θέση σε ισχύ του ν. 2817/2000.

Άρθρο 29

Ειδικό Σχολείο Εταιρίας Προστασίας Σπαστικών

1. Το Ειδικό Εξαθέσιο Δημοτικό Σχολείο για παιδιά με εγκεφαλική παράλυση που ιδρύθηκε με την αριθμ. 89812/Γ6/3-9-2004 κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών, Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης (ΦΕΚ 1400 Β') λειτουργεί στις εγκαταστάσεις της Εταιρίας Προστασίας Σπαστικών στην Αργυρούπολη Αττικής.
2. Για τη στελέχωση του Ειδικού Σχολείου της προηγούμενης παραγράφου συνιστώνται έξι (6) θέσεις ΕΒΠ μαθητών και έξι (6) θέσεις ΕΕΠ, οι οποίες κατανέμονται σε κλάδους ως εξής:
  - α) έξι (6) θέσεις Ειδικού Βοηθητικού Προσωπικού
  - β) δύο (2) θέσεις Φυσικοθεραπευτών κλάδου ΠΕ28
  - γ) μία (1) θέση Εργοθεραπευτή κλάδου ΠΕ29
  - δ) μία (1) θέση Θεραπευτή του Λόγου κλάδου ΠΕ26 ή ΠΕ21
  - ε) μία (1) θέση Ψυχολόγου κλάδου ΠΕ23
  - στ) μία (1) θέση Κοινωνικού Λειτουργού κλάδου ΠΕ30.
3. Μέλη του προσωπικού της Εταιρίας Προστασίας Σπαστικών που προσφέρουν υποστηρικτικές υπηρεσίες αντίστοιχες με το έργο του ΕΕΠ στους εξυπηρετούμενους από την Εταιρία Προστασίας Σπαστικών, μπορούν να εντάσσονται, ύστερα από αίτησή τους, στις θέσεις προσωπικού, οι οποίες συνιστώνται με την παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου, εφόσον διαθέτουν τα προβλεπόμενα από τις ισχύουσες διατάξεις τυπικά και ουσιαστικά προσόντα. Για τα μέλη του ΕΒΠ προηγούνται όσοι διαθέτουν πτυχίο προσχολικής αγωγής ημερήσιας φροντίδας ατόμων με ειδικές ανάγκες και έπονται όσοι έχουν απολυτήριο λυκείου και προϋπηρεσία στην εταιρεία με την ειδικότητα του βοηθού. Σε περίπτωση που οι υποψήφιοι για την ένταξη είναι περισσότεροι για καθεμία από τις συνιστώμενες θέσεις, προτιμώνται όσοι έχουν μεγαλύτερο χρόνο υπηρεσίας.
4. Με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, έπειτα από γνώμη του ΥΣΕΕΠ και αίτηση των

ενδιαφερομένων, γίνεται ο διορισμός προσωπικού στις συνιστώμενες με την παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου οργανικές θέσεις του Ειδικού Σχολείου της Εταιρίας Προστασίας Σπαστικών. Η μετάταξη και η κατά την προηγούμενη παράγραφο ένταξη προσωπικού στις συνιστώμενες θέσεις γίνεται ύστερα από γνώμη του ΥΣΕΕΠ και αίτηση των ενδιαφερομένων, με κοινή απόφαση των καθ' ύλην αρμόδιων Υπουργών.

5. Όσοι διορίζονται, μετατάσσονται ή εντάσσονται στις συνιστώμενες με την παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου οργανικές θέσεις είναι μόνιμοι δημόσιοι υπάλληλοι. Με την απόφαση διορισμού, μετάταξης ή ένταξής τους κατατάσσονται σε μισθολογικά κλιμάκια του ν. 3205/2003 ύστερα από σχετική πρόταση του ΥΣΕΕΠ. Αρμόδιο υπηρεσιακό συμβούλιο για τα θέματα υπηρεσιακής τους κατάστασης είναι το ΥΣΕΕΠ.

Άρθρο 30

Υπαγωγή σχολικών μονάδων Εθνικού Ιδρύματος

Απροσάρμοστων Παιδών Κρήτης στο Υπουργείο

Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων

1. Η σχολική μονάδα ειδικής πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, που ιδρύθηκε από το Εθνικό Ίδρυμα Απροσάρμοστων Παιδών Κρήτης (ΕΙΠΑΠΚ) με το β.δ. 314/1973 (ΦΕΚ 93 Α') και έχει αναγνωρισθεί ως ειδικό σχολείο με την αριθ. Γ/721/5.2.1982 (ΦΕΚ 66 Β') κοινή απόφαση των Υπουργών Δικαιοσύνης, Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και Κοινωνικών Υπηρεσιών, υπαγόμενη στο Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και στεγαζόμενη στο Κέντρο Αποκατάστασης Παιδιών και Νέων Κρήτης, υπάγεται εφεξής στο Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων. Το προσωπικό που υπηρετεί σε αυτή μετατάσσεται σε οργανικές θέσεις εκπαιδευτικών και ΕΕΠ, που συνιστώνται για το σκοπό αυτόν.
2. Για τη μετάταξη του προσωπικού αυτού συνιστώνται έξι (6) θέσεις κλάδου Δασκάλων ΠΕ70, ΠΕ71, τέσσερις (4) θέσεις ΕΕΠ (μία λογοθεραπευτή, μία εργοθεραπευτή, μία κοινωνικού λειτουργού και μία ψυχολόγου) και μία (1) θέση ΕΒΠ. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, Εσωτερικών, Οικονομίας και Οικονομικών και Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, ύστερα από αίτηση των ενδιαφερομένων μετά από πρόταση των

αρμόδιων συμβουλίων, γίνεται η μετάταξη του προσωπικού αυτού.

Άρθρο 31

Ίδρυση ΣΜΕΑΕ στο Εθνικό Ίδρυμα Κωφών

1. Στις εγκαταστάσεις του Εθνικού Ιδρύματος Κωφών (ΕΙΚ) μπορεί να ιδρύονται και να λειτουργούν ΣΜΕΑΕ, που υπάγονται στην αρμοδιότητα του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων.
2. Οι ΣΜΕΑΕ της προηγούμενης παραγράφου ιδρύονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Οικονομίας και Οικονομικών, Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, ύστερα από πρόταση του Διοικητικού Συμβουλίου του ΕΙΚ και εισήγηση των οργάνων που προβλέπονται στην παράγραφο 18 του άρθρου 1 του ν. 2817/2000. Με την ίδια απόφαση καθορίζονται ο τύπος της ιδρυόμενης σχολικής μονάδας, οι τάξεις, οι τομείς και τα τμήματα ειδικότητας αυτής, οι οργανικές θέσεις ΕΠ, ΕΕΠ, ΕΒΠ και ΔΠ, κατά κλάδους και ειδικότητες, οι οποίες απαιτούνται για τη λειτουργία της σχολικής μονάδας και οι οποίες προσαυξάνουν τις θέσεις των οικείων κλάδων προσωπικού ΕΑΕ του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, καθώς και οι χώροι και οι εγκαταστάσεις ιδιοκτησίας του ΕΙΚ, η χρήση των οποίων παραχωρείται για τη λειτουργία των ιδρυόμενων σχολικών μονάδων και για όσο χρονικό διάστημα εξακολουθεί η λειτουργία αυτών.
3. Στις ιδρυόμενες ΣΜΕΑΕ εγγράφονται και φοιτούν μαθητές που είναι τρόφιμοι του ΕΙΚ ή τυγχάνουν οποιασδήποτε περιθαλψής και πρόνοιας αυτού. Μπορεί να εγγράφονται και να φοιτούν επίσης εξωτερικοί κωφοί και βαρήκοοι μαθητές, ύστερα από εισήγηση του οικείου ΚΕΔΔΥ.
4. Υπάλληλοι του ΕΙΚ, που προσφέρουν εκπαιδευτικό έργο ή υποστηρικτικές υπηρεσίες αντίστοιχες με το έργο του ΕΕΠ και του ΕΒΠ στους τροφίμους και περιθαλπόμενους αυτού, μπορεί ύστερα από αίτησή τους, να εντάσσονται στις θέσεις προσωπικού, οι οποίες συνιστώνται κατά τις διατάξεις της παραγράφου 2 του παρόντος άρθρου ή να μετατάσσονται σε προσωρινές προσωποπαγείς θέσεις, σύμφωνα με τις διατάξεις της επόμενης παραγράφου. Σε περίπτωση που οι υποψήφιοι για ένταξη είναι περισσότεροι από τις συνιστώμενες θέσεις, προτιμώνται όσοι έχουν το μεγαλύτερο χρόνο υπηρεσίας.

5. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, ύστερα από γνώμη του Διοικητικού Συμβουλίου του ΕΙΚ και πρόταση του ΥΣΕΕΠ και ύστερα από σχετική αίτησή τους, που υποβάλλεται εντός διμήνου από την ίδρυση της ΣΜΕΑΕ, γίνεται η κατά την προηγούμενη παράγραφο ένταξη ή μετάταξη:

- α) σε θέσεις ΕΠ ή ΕΕΠ ή ΕΒΠ ή ΔΠ για όσους είναι μόνιμοι υπάλληλοι του ΕΙΚ και έχουν τα προβλεπόμενα προσόντα από τις οικείες διατάξεις για διορισμό στις θέσεις αυτές,
- β) σε προσωρινές προσωποπαγείς θέσεις αντίστοιχης ειδικότητας που συνιστώνται με την απόφαση ένταξης για όσους δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις της προηγούμενης περίπτωσης α', καθώς και για όσους δεν επιθυμούν να ενταχθούν σε μόνιμες θέσεις.

Οι εντασσόμενοι σε θέσεις της παρούσας περίπτωσης εξακολουθούν να υπηρετούν με την ίδια σχέση εργασίας.

6. Με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, ύστερα από πρόταση του ΥΣΕΕΠ, κατατάσσονται σε μισθολογικά κλιμάκια, βάσει των διατάξεων των άρθρων 3, 4, 5, 6 και 15 του ν. 3205/2003 (ΦΕΚ 297 Α'), όπως ισχύουν, όσοι υπαχθούν στις διατάξεις της παραγράφου 5 του παρόντος άρθρου.
7. Με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, ύστερα από πρόταση του ΥΣΕΕΠ, μπορεί να διατίθενται ολικά ή μερικά σε άλλες ΣΜΕΑΕ για την προσφορά υπηρεσιών υπάλληλοι που κατέχουν προσωρινές προσωποπαγείς θέσεις.
8. Στο πάσης φύσεως ειδικό εκπαιδευτικό προσωπικό του Εθνικού Ιδρύματος Κωφών καταβάλλονται όλα τα αντίστοιχα επιδόματα των εκπαιδευτικών προσχολικής, πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, όπως κάθε φορά ισχύουν, χωρίς ταυτόχρονη καταβολή του επιδόματος νοσοκομειακού και τροφής του άρθρου 8 παρ. 5 του ν. 3205/2003, όπως κάθε φορά ισχύει.

Άρθρο 32

ΣΜΕΑΕ και Πρόγραμμα Πρώιμης Παρέμβασης της Ελληνικής Εταιρίας Προστασίας και Αποκαταστάσεως Αναπήρων Παίδων

1. Η φοίτηση παιδιών με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες ηλικίας τεσσάρων (4) έως επτά (7) ετών στο πρό-

γραμμα πρώιμης παρέμβασης της Ελληνικής Εταιρίας Προστασίας και Αποκαταστάσεως Αναπήρων Παίδων (ΕΛΕΠΑΠ) είναι ισότιμη με τη φοίτηση σε οποιαδήποτε μονάδα ειδικής προσχολικής αγωγής.

2. Οι ΣΜΕΑΕ που λειτουργούν στις εγκαταστάσεις της ΕΛΕΠΑΠ Αθηνών και Παραρτημάτων εντάσσονται στην κατηγορία της παραγράφου 4β του άρθρου 6 του παρόντος νόμου.

Άρθρο 33

Γενική Γραμματεία Δια Βίου Μάθησης

1. Η Γενική Γραμματεία Εκπαίδευσης Ενηλίκων (ΓΓΕΕ) η οποία έχει συσταθεί με το άρθρο 3 του ν. 2909/2001 (ΦΕΚ 90 Α'), μετονομάζεται σε «Γενική Γραμματεία Δια Βίου Μάθησης» (ΓΓΔΒΜ). «Όπου αναφέρεται Γενική Γραμματεία Εκπαίδευσης Ενηλίκων ή Γενικός Γραμματέας Εκπαίδευσης Ενηλίκων νοείται εφεξής η Γενική Γραμματεία Δια Βίου Μάθησης και ο Γενικός Γραμματέας, Προϊστάμενος της Γενικής Γραμματείας Δια Βίου Μάθησης, αντιστοίχως.»⁽⁷¹⁾

2. Η παράγραφος 7 του άρθρου 2 του ν. 3369/2005 (ΦΕΚ 171 Α') τροποποιείται ως εξής:

«7. Για τη διάγνωση των αναγκών της δια βίου εκπαίδευσης και δια βίου κατάρτισης, τη γενικότερη αξιολόγηση και το συντονισμό των φορέων και της παροχής υπηρεσιών δια βίου εκπαίδευσης και δια βίου κατάρτισης, καθώς και για τη διασύνδεσή τους με το Εθνικό Σύστημα Σύνδεσης της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης με την Απασχόληση (Ε.Σ.Σ.Ε.Ε.Κ.Α.) συνιστάται συλλογικό όργανο με την ονομασία «Εθνική Επιτροπή Δια Βίου Μάθησης» (Ε.Ε.Δ.Β.Μ.). Στην Ε.Ε.Δ.Β.Μ. συμμετέχουν:

- α) ο Γενικός Γραμματέας Δια Βίου Μάθησης του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων ως πρόεδρος,
- β) ο Γενικός Γραμματέας Διαχείρισης Κοινοτικών και Άλλων Πόρων του Υπουργείου Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας ως αντιπρόεδρος,
- γ) ο Γενικός Γραμματέας του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης του Υπουργείου Εσωτερικών,

δ) ο Ειδικός Γραμματέας του Ενιαίου Διοικητικού Τομέα Ανώτατης Εκπαίδευσης του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων,

ε) ο Ειδικός Γραμματέας του Ενιαίου Διοικητικού Τομέα Θεμάτων Ευρωπαϊκής Ένωσης και Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων,

στ) ο Πρόεδρος του ΟΕΕΚ,

ζ) ο Διοικητής του ΟΑΕΔ,

η) ο Πρόεδρος του Ε.ΚΕ.ΠΙΣ.,

θ) ο Πρόεδρος της Επιτελικής Επιτροπής Σύνδεσης της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης με την Απασχόληση της παραγράφου 4 του άρθρου 11 του ν. 3191/2003 (ΦΕΚ 258 Α'),

ι) ένας (1) εκπρόσωπος της Ε.Ν.Α.Ε.,

ια) ένας (1) εκπρόσωπος της ΚΕΔΚΕ,

ιβ) τρεις (3) εκπρόσωποι της τριτοβάθμιας συνδικαλιστικής οργάνωσης των εργαζομένων,

ιγ) τρεις (3) εκπρόσωποι των συνδικαλιστικών οργανώσεων των εργοδοτών,

ιδ) ένας (1) εκπρόσωπος της τριτοβάθμιας συνδικαλιστικής οργάνωσης των δημοσίων υπαλλήλων,

ιε) ένας (1) εκπρόσωπος της Συνόδου των Πρυτάνεων των Πανεπιστημίων,

ιστ) ένας (1) εκπρόσωπος της Συνόδου των Προέδρων των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (ΤΕΙ),

ιζ) ένας (1) εκπρόσωπος της Εθνικής Συνομοσπονδίας Ατόμων με Αναπηρία.»

Άρθρο 34

Εξουσιοδοτικές διατάξεις

1. Με προεδρικά διατάγματα, που εκδίδονται μετά από πρόταση των Υπουργών Εσωτερικών, Οικονομίας και Οικονομικών και Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, ύστερα από εισήγηση του Τμήματος ΕΑΕ του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου:

- α) Συνιστώνται θέσεις σχολικών συμβούλων ΕΑΕ προσχολικής και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, καθώς και θέσεις συμβούλων ΕΕΠ όλων των κλάδων ΠΕ και καθορίζονται οι λεπτομέρειες της διαδικασίας επιλογής τους, καθώς και οι αρμοδιότητές τους. Ομοίως καθορίζονται η έδρα και η περιφέρεια, στην οποία ασκούν τα καθήκοντά τους, οι λεπτομέρειες που αφορούν σε περαιτέρω

(71) Το εντός «» εδάφιο αντικαταστάθηκε και ισχύει ως άνω σύμφωνα με το άρθ. 16 του Ν. 3748/2009 (29/Α/19-2-2009)

καθήκοντα, αρμοδιότητες και υποχρεώσεις τους και γίνεται ανακατανομή των εδρών, όταν αυξάνονται ή μειώνονται οι θέσεις τους.

- β) Καθορίζονται ή τροποποιούνται: αα) οι κλάδοι και οι θέσεις εκπαιδευτικών ΕΑΕ, ΕΕΠ και ΕΒΠ, ββ) τα τυπικά προσόντα διορισμού, τα μοριοδοτούμενα κριτήρια πρόσληψης, οι προϋποθέσεις και η διαδικασία πρόσληψης, η υπηρεσιακή κατάσταση και κάθε άλλη λεπτομέρεια που αφορά το ΕΠ, το ΕΕΠ και το ΕΒΠ και γγ) οι προϋποθέσεις, τα κριτήρια και η διαδικασία των μεταθέσεων του ΕΠ, του ΕΕΠ και του ΕΒΠ.
2. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται μετά από πρόταση των Υπουργών Εσωτερικών και Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, ρυθμίζονται θέματα συγκρότησης και λειτουργίας των ΥΣΕΕΠ και ΠΥΣΕΕΠ, καθορίζονται οι αρμοδιότητες αυτών και ορίζονται οι όροι, οι προϋποθέσεις και η διαδικασία εκλογής των τακτικών και αναπληρωματικών μελών των συμβουλίων αυτών, καθώς και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια. Μέχρι την έκδοση του διατάγματος αυτού εφαρμόζονται οι σχετικές διατάξεις του πδ 1/2003 (ΦΕΚ 1 Α').
3. ΚΑΤΑΡΓΗΘΗΚΕ ⁽⁷²⁾
4. Με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, που εκδίδεται έπειτα από εισηγήσεις του οικείου ΚΕΔΔΥ, των οργάνων του άρθρου 49 του ν. 1566/1985 και του ΚΕΔΔΥ της έδρας της Περιφέρειας, ρυθμίζονται θέματα που αφορούν στην ίδρυση, κατάργηση, προαγωγή, υποβιβασμό και συγχώνευση των ΣΜΕΑΕ, των ΤΕ και των Τμημάτων Πρώιμης Παρέμβασης (ΠΠ), την προσθήκη τομέων και τμημάτων ειδικοτήτων στα Επαγγελματικά Γυμνάσια, στα Επαγγελματικά Λύκεια και στην Επαγγελματική Σχολή και τη στελέχωσή τους. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Οικονομίας και Οικονομικών και Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, έπειτα από εισηγήσεις του οικείου ΚΕΔΔΥ, των οργάνων του άρθρου 49 του ν. 1566/1985 και του ΚΕΔΔΥ της έδρας της Περιφέρειας, ρυθμίζονται θέματα που αφορούν την αύξηση ή μείωση των οργανικών θέσεων, τη σύσταση και τον αριθμό των θέσεων του προσωπικού. Αν τα σχολεία ειδικής αγωγής

(72) Η παράγραφος 3 καταργήθηκε με την παράγραφο 4 άρθρου 60 του Ν. 3966/2011 (ΦΕΚ 118/Α/24-5-2011)

λειτουργούν σε ιδρύματα που ανήκουν στην αρμοδιότητα άλλων Υπουργείων, στην έκδοση των αποφάσεων συμπτύττει και ο συναρμόδιος Υπουργός.

5. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης καθορίζονται οι περιπτώσεις, στις οποίες δεν κρίνεται αναγκαία η πλήρωση ορισμένων θέσεων σε συγκεκριμένα ΚΕΔΔΥ, εφόσον διασφαλίζεται η κάλυψη των αναγκών αυτών από την προσφορά υπηρεσιών από μέλη των ΚΕΚΥ-ΚΑΜΕΑ, κατά τα οριζόμενα με την ίδια απόφαση.
6. Με αποφάσεις του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, που εκδίδονται ύστερα από εισήγηση του Τμήματος ΕΑΕ του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, ρυθμίζονται θέματα σχετικά με:
- α) την ένταξη, φοίτηση και αποφοίτηση των μαθητών με αναπηρία ή με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες σε όλους τους τύπους σχολείων ΕΑΕ, ΤΕ και προγραμμάτων πρώιμης παρέμβασης και παράλληλης στήριξης,
- β) την προσωνυμία και τον τίτλο, καθώς και τον εξειδικευμένο τύπο των σχολείων ΕΑΕ και τον ελάχιστο αριθμό μαθητών που φοιτούν στις μονάδες αυτές και τις επί μέρους τάξεις,
- γ) τον τρόπο παροχής της εκπαίδευσης στο σπίτι και των προγραμμάτων παράλληλης στήριξης,
- «δ) τα ειδικότερα καθήκοντα και τις υποχρεώσεις: ⁽⁷³⁾
- αα) του εκπαιδευτικού προσωπικού που υπηρετεί σε ΣΜΕΑΕ, ΚΕΔΔΥ ή Τμήματα Ένταξης ή που συμμετέχει σε προγράμματα παράλληλης στήριξης - συνεκπαίδευσης και παροχής διδασκαλίας κατ' οίκον και
- ββ) του Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού και του Ειδικού Βοηθητικού Προσωπικού που υπηρετεί σε ΣΜΕΑΕ και ΚΕΔΔΥ ή σε σχολεία πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας, γενικής ή επαγγελματικής εκπαίδευσης.» ⁽⁷⁴⁾

(73) Βλέπε ΥΑ 27922/Γ6/8-3-2007, [ΦΕΚ 449/Β/3-4-2007](#) όπως συμπληρώθηκε με την ΥΑ 66082/Δ3/26-4-2018 ([ΦΕΚ 1585/Β/8-5-2018](#)) καθώς επίσης και την ΥΑ 88348/Δ3/30-5-2018, [ΦΕΚ 2038/Β/5-6-2018](#) «Καθήκοντα και αρμοδιότητες των κλάδων ΠΕ25 Σχολικών Νοσηλευτών και του κλάδου ΔΕ01 Ειδικού Βοηθητικού Προσωπικού στα σχολεία Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Γενικής και Επαγγελματικής εκπαίδευσης»

(74) Η περίπτωση δ' της παρ. 6 του άρθρου 34 του ν. 3699/2008 (199/Α) αντικαταστάθηκε και ισχύει ως άνω σύμφωνα με το άρθρο 12 του Ν. 4505/2017 (ΦΕΚ 189/Α/8-12-2017).

- ε) την εντόπιση, διάγνωση, εγγραφή, μετεγγραφή, αξιολόγηση και κατάταξη των ατόμων με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στις αυτοτελείς ΣΜΕΑΕ και στα ΤΕ,
- στ) τα εβδομαδιαία ωράρια διδακτικής εργασίας ή άλλης απασχόλησης του προσωπικού ΕΑΕ, ⁽⁷⁵⁾
- ζ) την οργάνωση και λειτουργία των ΣΜΕΑΕ, τη διάρθρωση και τις βασικές ενότητες του αναλυτικού προγράμματός τους και το είδος και τη μορφή των υποστηρικτικών υπηρεσιών,
- η) την κατανομή κατά κλάδους και ειδικότητες των ΕΠ, ΕΕΠ και ΕΒΠ σε κάθε ΣΜΕΑΕ ή ΚΕΔΔΥ,
- θ) τη διαδικασία συγκρότησης και λειτουργίας των συλλόγων γονέων, οι οποίοι συμμετέχουν και συνεργάζονται με τις υπηρεσίες του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων,
- ι) την προσφορά συμβουλευτικών και υποστηρικτικών υπηρεσιών στους γονείς των παιδιών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες,
- ια) τις εξετάσεις, αξιολογήσεις, βαθμολογίες και την προαγωγή των μαθητών των ΣΜΕΑΕ και των μαθητών που έχουν χαρακτηριστεί ως άτομα με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες και φοιτούν σε συνήθεις σχολικές τάξεις, ⁽⁷⁶⁾
- ιβ) άλλα επιβληθέντα μέσα που είναι προσιτά και επιστημονικώς αποδεκτά και τα οποία μπορούν να χρησιμοποιούνται κατ' εξαίρεση κατά τη διδασκαλία των μαθητών με σοβαρές διαταραχές ακοής ή/και με σοβαρές διαταραχές όρασης.
7. Με αποφάσεις του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων:
- α) καθορίζεται η οργανικότητα των ΣΜΕΑΕ και ειδικότερα η αντιστοιχία αριθμού μαθητών προς νηπιαγωγούς και δασκάλους, ο ελάχιστος αριθμός μαθητών στις ΣΜΕΑΕ και κάθε άλλη λεπτομέρεια που αφορά στην οργάνωση και λειτουργία των ΣΜΕΑΕ,

(75) Ισχύει η ΥΑ 66079/Δ3/26-4-2018, ΦΕΚ 1585/Β/8-5-2018, ΑΔΑ : [60ΓΝ4653ΠΣ-ΕΓ7](#) «Καθορισμός εβδομαδιαίου ωραρίου εργασίας των κλάδων του Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού (ΕΕΠ) και Ειδικού Βοηθητικού Προσωπικού (ΕΒΠ).....»

(76) Ισχύει η ΥΑ Φ.253/155439/Β6 (ΦΕΚ 2544/Β/2009) «Εξέταση μαθητών με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες» όπως τροποποιήθηκε με την Φ253/30978/Α5/23-2-2018 (ΦΕΚ 752/Β/2-3-2018, ΑΔΑ:7ΤΡΟ4653ΠΣ-ΩΥ2).

- β) μπορεί να ανατίθεται στη Γενική Γραμματεία Δια Βίου Μάθησης της παραγράφου 1 του άρθρου 33 του παρόντος νόμου ο σχεδιασμός και η υλοποίηση προγραμμάτων εκπαίδευσης και επιμόρφωσης ενηλίκων πολιτών με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, που βρίσκονται εκτός του πλαισίου των ΣΜΕΑΕ,
- γ) ρυθμίζονται θέματα οργάνωσης και λειτουργίας του Εθνικού Φορέα Πιστοποίησης της Επαρκούς Γνώσης της Ελληνικής Νοηματικής Γλώσσας και της Γραφής Braille της παραγράφου 3 του άρθρου 7 του παρόντος νόμου και οι λεπτομέρειες για τη διαδικασία και τη μεθοδολογία πιστοποίησης της ελληνικής νοηματικής γλώσσας και της γραφής Braille, η διαδικασία πιστοποίησης της γνώσης της ελληνικής νοηματικής γλώσσας από τους δασκάλους και τους διερμηνείς της, κατά τα πρότυπα του Κρατικού Πιστοποιητικού Γλωσσομάθειας και της γραφής Braille,
- δ) καθορίζονται οι προϋποθέσεις συνέχισης του διδακτικού έργου από τους ήδη υπηρετούντες με οργανική τοποθέτηση στις ΣΜΕΑΕ, οι οποίοι δεν διαθέτουν τα απαιτούμενα από το παρόν άρθρο προσόντα, ο τόπος και τρόπος εκτύπωσης βιβλίων στη γραφή Braille και συγκροτούνται ομάδες εργασίας για την προσαρμογή των διδακτικών βιβλίων σε γραμματοσειρές κατάλληλες για μαθητές με χαμηλή όραση και στην ελληνική νοηματική γλώσσα για κωφούς μαθητές,
- ε) καθορίζονται οι έδρες και οι περιφέρειες αρμοδιότητας των ΚΕΔΔΥ που θα συσταθούν μετά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου,
- στ) ρυθμίζονται οι κανόνες λειτουργίας των συμβουλευτικών επιτροπών του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων για την παρακολούθηση της φυσικής και της ηλεκτρονικής προσβασιμότητας των ατόμων με αναπηρία στις εκπαιδευτικές δομές και στο εκπαιδευτικό υλικό.
- «ζ) μεταφέρεται η έδρα ΣΜΕΑΕ σε όμορο δήμο και μετονομάζεται αναλόγως, αν δεν λειτουργεί η ΣΜΕΑΕ λόγω έλλειψης κτιρίου ή υπάρχει καταλληλότερη σχολική στέγη σε όμορο δήμο, ύστερα από: α) εισήγηση του αρμόδιου Περιφερειακού Διευθυντή Εκπαίδευσης, β) σύμφωνη γνώμη του δήμου στον οποίο έχει ιδρυθεί ή λειτουργεί η ΣΜΕΑΕ και γ) βεβαίωση του όμορου Δήμου

περί παραχώρησης κατάλληλου κτιρίου για τη στέγαση της ΣΜΕΑΕ και βεβαίωση της διεύθυνσης οικονομικών υπηρεσιών περί κάλυψης των λειτουργικών εξόδων της ΣΜΕΑΕ.»⁽⁷⁷⁾

Άρθρο 35

Μεταβατικές και καταργούμενες διατάξεις

1. Από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου καταργούνται οι διατάξεις των άρθρων 1 έως 5 του ν. 2817/2000 και των άρθρων 2 και 3 του ν. 3194/2003 που έρχονται σε αντίθεση με το νόμο αυτόν, καθώς και κάθε άλλη διάταξη που ρυθμίζει κατά τρόπο διαφορετικό θέματα που περιλαμβάνονται στις διατάξεις του νόμου αυτού. Οι διατάξεις του άρθρου 4 κεφάλαιο ΣΤ' παράγραφος 2 του ν. 2817/2000 και οι διατάξεις του άρθρου 13 παράγραφος 1 εδάφιο ε' του ν. 2470/1997 παραμένουν σε ισχύ.
2. Μέχρι την κατάρτιση του κανονισμού λειτουργίας των ΚΕΔΔΥ και του καθορισμού των καθηκόντων και υποχρεώσεων του προσωπικού αυτών, ισχύει η υπ' αριθμ. 4494/Γ6/1-11-2001 (ΦΕΚ 1503 Β') απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, όπως τροποποιήθηκε με την υπ' αριθμ. 28911/Γ6/12-3-2007 όμοια υπουργική απόφαση (ΦΕΚ 449 Β').
3. Προεδρικά διατάγματα και κοινές ή μη υπουργικές αποφάσεις που έχουν εκδοθεί με βάση καταργούμενες διατάξεις εξακολουθούν να ισχύουν μέχρι την έκδοση των νεότερων κανονιστικών πράξεων που εκδίδονται κατ' εξουσιοδότηση των διατάξεων του παρόντος νόμου.

Άρθρο 36

Καθαρισμός σχολείων Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης

Η παρ. 5 του άρθρου 113 του ν. 1892/1990 (ΦΕΚ 101 Α'), που αντικαταστάθηκε με την παρ. 4 του άρθρου 35 του ν. 3577/2007 (ΦΕΚ 130 Α'), αντικαθίσταται ως εξής:

«α. Ο καθαρισμός των σχολείων της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, όταν οι ανάγκες τους δεν καλύπτονται από το προσωπικό καθαριότητας που υπηρετεί σε οργανικές θέσεις, μπορεί να ανατίθεται σε καθαριστές-καθαρίστριες ή συνεργεία καθαρισμού με σύμβαση μίσθωσης έργου διάρκειας ενός διδακτικού έτους.

(77) Στην παρ. 7 του άρθρου 34 του ν. 3699/2008 προστέθηκε περίπτωση ζ' ως άνω σύμφωνα με την παρ. 7 του άρθ. 11 του Ν. 4452/2017 (ΦΕΚ 17/Α/15-2-2017).

Με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων μπορεί να καθορίζεται, εκτός του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, και εποπτευόμενος οργανισμός ή φορέας που θα συνάπτει τις συμβάσεις αυτές με τους αναδόχους.

β. Οι Προϊστάμενοι των αντίστοιχων Γραφείων Εκπαίδευσης και, όπου δεν υπάρχουν Γραφεία Εκπαίδευσης, οι Προϊστάμενοι των αντίστοιχων Διευθύνσεων Εκπαίδευσης αποστέλλουν τα απαραίτητα σχετικά για τις ανάγκες καθαρισμού των σχολείων τούτων στοιχεία προς το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων ή τον οργανισμό ή τον φορέα, που θα συνάπτει τις σχετικές συμβάσεις έργου.

Σε περίπτωση που οι ανωτέρω συμβάσεις μίσθωσης έργου συνάπτονται με το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, αυτές υπογράφονται από τους Προϊστάμενους των αντίστοιχων Γραφείων Εκπαίδευσης και, όπου δεν υπάρχουν Γραφεία Εκπαίδευσης, από τους Προϊστάμενους των αντίστοιχων Διευθύνσεων Εκπαίδευσης.

γ. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθορίζεται η αμοιβή των αναδόχων των ανωτέρω μισθώσεων, ανά αίθουσα.

δ. Οι αμοιβές των προαναφερομένων καταβάλλονται από τις Σχολικές Επιτροπές, οι οποίες επιχορηγούνται προς τούτο από πιστώσεις του Κρατικού Προϋπολογισμού. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων καθορίζεται ο τρόπος διαχείρισης των χρηματοδοτήσεων του προηγούμενου εδαφίου.»

Άρθρο 37 - Έναρξη ισχύος

Η ισχύς του παρόντος νόμου αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εκτός εάν ορίζεται διαφορετικά στις επί μέρους διατάξεις του.

Παραγγέλλομε τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και την εκτέλεσή του ως νόμου του Κράτους.

Αθήνα, 26 Σεπτεμβρίου 2008

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ